ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ISSN 0857-2909

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม – มีนาคม ๒๕๓๒

เรื่องที่น่าสนใจในฉบับนี้

- "ธรรมนิยามสูตร" เทศน์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- วิธีพิจารณาอายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ และเวทนาในเวทนา
- ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมของหลวงปู่ชั้ว โอภาโส
- ๕ วันถึงธรรมกาย
- อานิสงส์ของการออกจากกามคุณ
- ตอบปัญหาธรรม "เมื่อเห็นแสงสว่างจะทำอย่างไร ?"

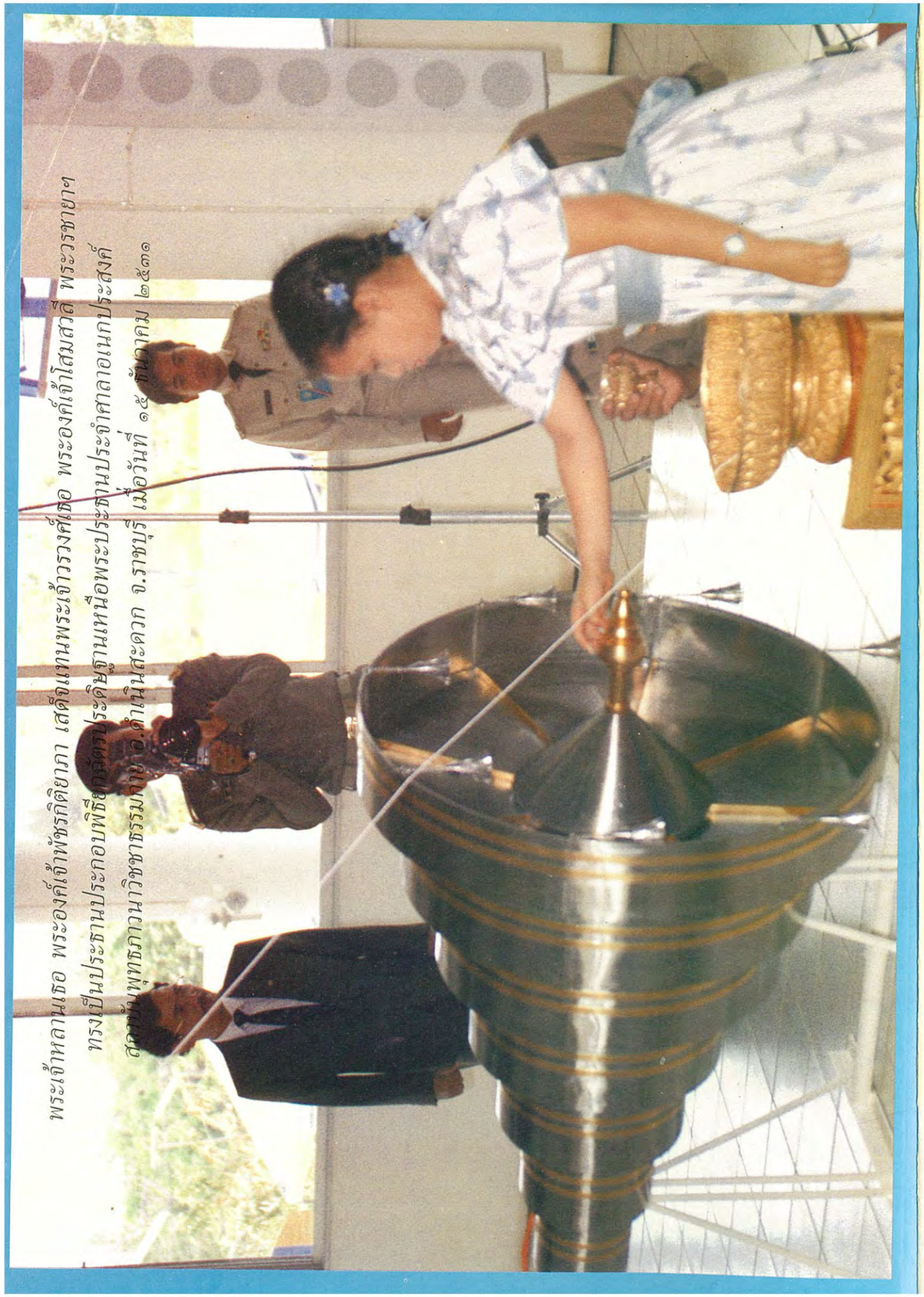

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยากร เสด็จแทนพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไชยสาลี พระวรกายเ
ทรงปิ่นประธานประกอบพิธีบังคับประดิษฐานเหนือพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์
ณ วัดปากน้ำ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๑

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์
(เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี
(ช่วง วรปุญโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี
(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชปริยัตกวี
(วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร
(วีระ กณฺฑตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม
(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ.๗)
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล
(มงคลบุตร)
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ
(อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร

ผู้จัดการ :
รศ. ดร. พัฒนะ ภาระนันท์

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ. ดร. ธีระ เกรอต

กองบรรณาธิการ
รศ. ถาวร สุทธิพงษ์
แพทย์หญิง คุณสวรรยา เดชอุดม
ผศ. ดร. พีระดา สิริจินตกาญจน์
ผศ. ดร. ศิริพร สิทธิประณีต
ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ
คุณอรวรรณ เวศอุไร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สัจพันโรจน์
คุณวีระ เนตยกุล

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณพจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณบำรุง บุญเชื้อ
คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล
คุณสมชาย บุญเชื้อ

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/ตัวเรียงอักษรคอมพิว :
บริษัท วีซั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
โทร. ๒๕๔-๓๓๐๑-๒

พิมพ์ที่ :
ศรีเมืองการพิมพ์ ๕/๓๙ ถนนรองเมือง
ซอย ๕ กทม. ๑๐๕๐๐
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์โฆษณา
โทร. ๒๑๔๔๖๖๐, ๒๑๔๔๓๗๐

อธิบายปก :
พระพุทธรูปทรงเครื่อง (จำลองจักรพรรดิ) ผู้ปฏิบัติภาวนาถึงธรรมกายที่สุดละเอียดแล้ว จะเห็นจักรพรรดิองค์ภาคผู้เลี้ยง ประธานรัตนะเจ็ด คล้ายพระพุทธรูปทรงเครื่อง อยู่ตรงกลางทุกกายจนสุดละเอียด

นิตยสาร "ธรรมกาย" ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๓๒

สารบัญ

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
ธรรมนิยามสูตร ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๗
มหาสติปัฏฐาน ๔ : ธรรมกาย
ผลของการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน ..... พระภาวนาโกศลเถร ๓๗
ธรรมปฏิบัติ
เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานฯ ..... พระภาวนาโกศลเถร ๕๕
จากพระไตรปิฎก ๕
ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม
๕ วันถึงธรรมกาย ..... ปิยวัฒน์ ๓๒
ตอบปัญหาธรรม ..... มงคลบุตร ๑๑๑
บุคคลกับธรรมะ
ฯ พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) ..... บ.ก. ๖๑
ธรรมสภา ..... วิมังสา ๕๔
แวดวงธรรมกาย ..... วิชชาธร ๘๕
ปกิณกะ
คติธรรมสำหรับปี ๒๕๒๓ ..... พระพรหมคุณาภรณ์ ๒๑
ความถูกต้อง-เหมาะสม-บริสุทธิ์-ยุติธรรม ..... พระเสริมชัย ชยมงคโล ๒๗
อานิสงส์ของการออกจากกามคุณ ..... พระเสริมชัย ชยมงคโล ๔๕
โอวาทของหลวงป่า ..... หลวงป่า ๘๒
ความกตัญญูกตเวที ..... พระเสริมชัย ชยมงคโล ๑๐๑
ธรรมจากธรรมบท ..... พระมนัสชัย สุมโน ๑๐๗
ท้ายเล่ม
อย่าอภัยให้กับความชั่วฯ ..... ญาณรัตน์ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ. ดำเนินสะดวก ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
● **อัตราค่าสมาชิก :** ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท เล่มละ ๓๐ บาท

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย **อุชุงกายัง ปะนิธายะ** ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหัง"** พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรงศูนย์กลางกายเหนือสะดือสองนิ้วมือ เป็นดวงแก้วกลมใส เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิ เรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอ ในอริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหัตน์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอยออก ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้เดินดวงเดินกายคือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก

(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงฺคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก
แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๑ ถึงฐานที่ ๗

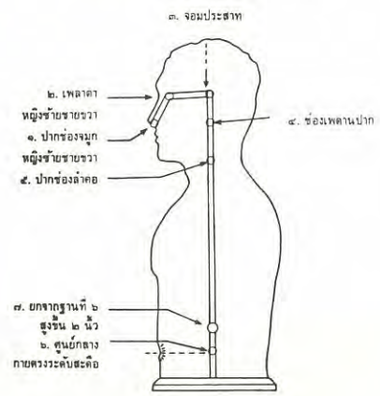

ถ้อยแถลง

"ภิกษุทั้งหลาย! พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีลาภสักการะ และเสียงสรรเสริญเป็นอานิสงส์ พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งศีลเป็นอานิสงส์ พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งสมาธิเป็นอานิสงส์ พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งญาณทัสสนะเป็นอานิสงส์

ภิกษุทั้งหลาย! ก็เจโตวิมุตติอันไม่กำเริบ อันใดมีอยู่ พรหมจรรย์นี้ มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นแก่นสาร เจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นผลสุดท้ายของพรหมจรรย์ แล" นี้เป็นพุทธภาษิต มีมาใน มหาสาโรปมสูตร ม.ม. ๑๒/๓๗๓/๓๕๒ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ปฏิบัติธรรม ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป้าหมายสูงสุดของการประพฤติพรหมจรรย์คือ **เจโตวิมุตติ**อันหมายรวมทั้ง **ปัญญาวิมุตติ**ด้วย ส่วนลาภสักการะ เสียงสรรเสริญ ศีล สมาธิ และญาณทัสสนะ ก็ยังไม่ใช่อานิสงส์สูงสุดของการประพฤติพรหมจรรย์ นี้พอจะใช้วัดภูมิธรรมของตัวเองได้ดี ถ้ายังหลงติดอยู่กับลาภสักการะ เสียงสรรเสริญและเพียงคิดอยู่ด้วยความประมาทว่า เราเป็นผู้มีศีล สมาธิ และญาณทัสสนะอย่างนี้ก็เพียงพอแล้ว นั้นพึงละทิฏฐินั้นเสีย แล้วพึงรีบเร่งขวนขวายศึกษาอบรมและปฏิบัติภาวนาธรรมให้ยิ่งขึ้นไป เพื่อให้แจ้งในธรรมทั้งหลาย และเพื่อให้ถึงซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ตามรอยบาทพระพุทธองค์

ปัจจุบันนี้ถ้าจะกล่าวถึง **"สังขตธาตุ สังขตธรรม" "อสังขตธาตุ อสังขตธรรม" "วิราคธาตุ วิราคธรรม"** แล้ว น้อยท่านนักที่จะเข้าใจอย่างแท้จริง เมื่อมาได้ผู้ที่ทรงความรู้ทั้งทาง ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ อย่างพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ อธิบายไว้ในพระธรรมเทศนา **"ธรรมนิยามสูตร"** ทำให้เข้าใจถึงความสุขุมลุ่มลึกของธาตุธรรม ทำให้ตื่นใจในความลึกซึ้งของพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์

การเข้าถึงเป้าหมายของการปฏิบัติธรรม ต้องเดินตามแนวมหาสติปัฏฐานสี่ ติดตามได้จากบทความ **"เวทนานุ-**

ปัสสนาสติปัฏฐาน" และ **"ผลของการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน"**

ประสบการณ์ในการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายของหลวงปู่ ชั้ว โอภาโส กล่าวถึงเรื่องที่น่าสนใจไว้มาก จนถึงเรื่องนิพพานเป็นประสบการณ์จากการปฏิบัติของท่าน จริงเท็จอย่างไรท่านต้องพิสูจน์ด้วยตัวเองตามหลัก กาลามสูตร ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้

ก่อนจบขอบอกกล่าวเรื่องบุญกุศลที่หาโอกาสทำได้ยาก คือการสร้าง**พระประธานจำลองธรรมกาย แกะด้วยหินผลึกธรรมชาติขาวใส** หน้าตักกว้างประมาณ ๑๖.๕ นิ้ว และพระพุทธปฏิมากรคู่บารมีพระประธาน ที่จะประดิษฐานไว้ใน **อุโบสถ "วัดหลวงพ่อสดฯ"** ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้างใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เสร็จแล้วจะได้ขอจดทะเบียนเป็นวัดต่อไป ขณะนี้มีเจ้าภาพยังไม่ครบ จึงขอเรียนเชิญท่านทั้งหลายเป็นเจ้าภาพร่วมกัน ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในเล่ม นอกจากนี้ ใน**วันมาฆะบูชา**ที่จะมาถึง ขอเรียนเชิญทุกท่านไปร่วมกันบำเพ็ญกุศล ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา และเวียนเทียนบูชาพระรัตนตรัยโดยพร้อมเพรียงกัน ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี** ในวันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ นี้ (มีรถรับส่งฟรี ออกจากหน้าศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ เวลา ๗.๐๐ น. ถึง ๗.๓๐ น. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ โทร. ๒๒๔๗๔๗๕)

บรรณาธิการ

■■■■

ดูกรภิกษุทั้งหลาย
บุคคลไม่มีศรัทธาในกุศลธรรม
ไม่มีหิริในกุศลธรรม
ไม่มีโอตตัปปะในกุศลธรรม
ไม่มีวิริยะในกุศลธรรม
ไม่มีปัญญาในกุศลธรรม
บุคคลนี้เรียกว่า เป็นคนเข็ญใจ
ยากไร้ ในวินัยพระอริยะเจ้า

สุ.อัง ๒๒/๓๑๖

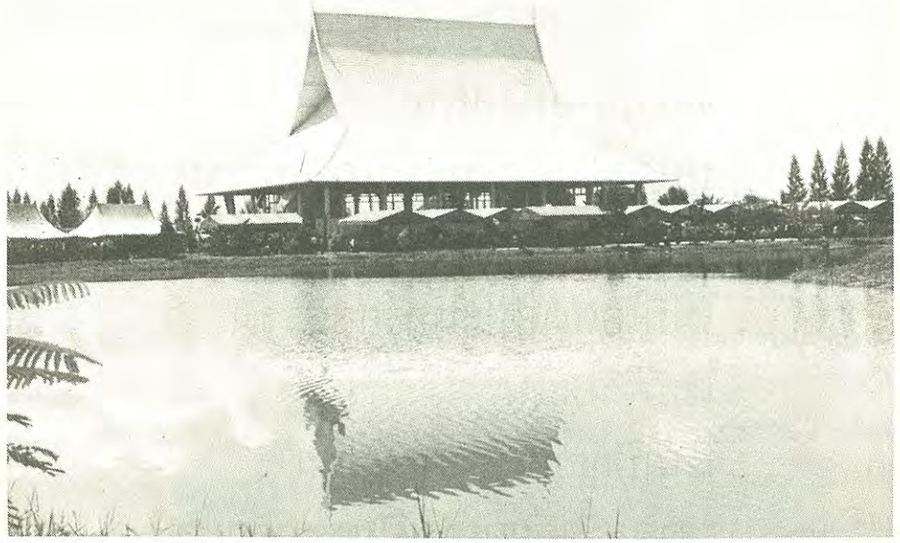

เชิญร่วมงานฉลองครบรอบ ๖ ปี
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
วันอาทิตย์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๒

มีรถออกหน้าศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ
๗.๐๐ – ๗.๓๐ น.

ธรรมนิยามสูตร

แสดงโดย **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)**
๓๑ มกราคม ๒๔๙๗

...จะไปให้สุดวิราคธาตุวิราคธรรมให้ได้ แต่มันยังไม่สุด แต่มันจะอีกกี่ปีไม่รู้แน่นะ ถ้าว่าสุดแล้วก็รู้ดอกไม่ต้องสงสัยละ รู้กันหมดทั้งสากลโลก ถ้าสุดเข้าแล้วก็ รบราฆ่าฟันเลิกกันหมด มนุษย์ในสากลโลกร่มเย็นเป็นสุขหมด ไม่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ มีผู้เลี้ยงเสร็จ เป็นสุขเหมือนอย่างกับพระ เหมือนอย่างกับเทวดา เหมือนกับพระนิพพาน สุขวิเศษไพศาลอย่างนั้นจะได้พบแน่ละ แต่ว่าขอให้ไปสุดวิราคธาตุวิราคธรรมเสียก่อน...

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

เอวมฺเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ ตตฺรํ โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ ภิกฺขโวติ ฯ ภทนฺเตติ เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ ฯ ภควา เอตทโวจาติ ฯ

ณ บัดนี้อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา เป็นธรรมสวนะฉลองประคองศรัทธาประดับสติปัญญาคุณสมบัติ ของท่านผู้พุทธบริษัททั้งคฤหัสถ์บรรพชิต บรรดามาสโมสรเพื่อสวนะกิจในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า จะชี้แจงแสดงธรรมเทศนาในเวลาวันนี้ คือ ในเรื่อง **ธรรมนิยามสูตร** ธรรมที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงตรัสเทศนายกย่องธาตุธรรมว่า เป็นของเกิดขึ้นก่อนเก่าหรือเก่าก่อน พระพุทธเจ้าจะเกิดขึ้น หรือจะไม่บังเกิดขึ้น ธาตุธรรมน่ะเขามีอยู่แล้ว เขาเกิดอยู่แล้วตั้งอยู่แล้วเป็นปรกติ พระองค์ทรงแสดงธรรมในข้อนี้ คือจะทรงแสดงชี้แจง แสดงธาตุธรรมให้ปรากฏตามกำหนด ตามความเป็นจริงของธาตุธรรมเหล่านั้น บัดนี้จะชี้แจงแสดงตามวาระพระบาลี แห่งพระสูตรนั้น เพื่อเป็นเครื่องปฏิการสนองประคองศรัทธาประดับสติปัญญาคุณสมบัติของท่านผู้พุทธบริษัททุกถ้วนหน้า

เริ่มต้นแห่งพระสูตรว่า **เอวมฺเม สุตํ** พระสูตรนี้พระอานนท์ได้สดับฟัง เฉพาะพระพักตรสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า **เอวํ อาการเน** ด้วยอาการอย่างนี้ **เอกํ สมยํ** ณ สมัยครั้งหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับที่วิหารเชตวัน อันเป็นอารามของอนาถปิณฑิกคฤหบดีสร้างถวายในกรุงสาวัตถี ครั้งนั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงรับสั่งหาพระภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายรับพุทธพจน์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยอาลปนคาถาว่า **ภทนฺเต** ความเจริญจงมีแก่พระองค์ดังนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาค เมื่อพระภิกษุทั้งหลายเป็นอันมากมาสู่ที่ประชุมนั้นแล้ว จึงได้ตรัสพระสูตรนี้ว่า

อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตานํ พระพุทธเจ้าจะเกิดขึ้น **ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ ความไม่บังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ฐิตา ว สา ธาตุ ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว ธมฺมฏฺฐิตตา** เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นของตั้งมั่นแห่งธรรม หรือเป็นที่ตั้งมั่นแห่งธรรม **ธมฺมนิยามตา** เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม คำว่าเบาะนี้ขบขันอยู่ **สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา** สังขารทั้งปวงไม่เที่ยงดังนี้ **ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ** พระตถาคตเจ้าได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ ไต่สวนธรรมนั้นอยู่ หรือไต่สวนธาตุนั้นอยู่ **อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา** ครั้นตรัสรู้พร้อมจำเพาะแล้ว ไต่สวนเสร็จแล้ว **อาจิกฺขติ เทเสติ** ย่อมบอก ย่อมแสดง **ปญฺญเปติ ปฏฺฐเปติ** ย่อมบัญญัติ ย่อมแต่งตั้ง **วิวรติ วิภชติ** ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนก **อุตฺตานีกโรติ** ย่อมทำให้ตื้นขึ้นว่า **สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจาติ ฯ สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง**

อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตานํ อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ ฐิตา ว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐิตตา

ธมฺมนิยามตา ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี หรือว่าความไม่เกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นของธรรม เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม ว่า สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ พระตถาคตเจ้าตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ ไต่สวนธาตุนั้น **อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา** ครั้นตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว ไต่สวนแล้ว ทรงบอก ทรงแสดง ทรงบัญญัติ ทรงแต่งตั้ง ทรงเปิดเผย ทรงจำแนก ทำให้ตื้นขึ้นว่า **สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ดังนี้**

อุปฺปาทาวา ภิกฺขเว ตถาคตานํ อนุปฺปาทา วา ตถาคตานํ ฐิตา ว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐิตตา ธมฺมนิยามตา ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี หรือว่าความไม่เกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นแห่งธรรม เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ** พระตถาคตเจ้าตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว ตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ ไต่สวนหรือสอบสวนธาตุนั้นอยู่ ครั้นตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว ไต่สวนแล้ว ทรงบอก ทรงแสดง ทรงบัญญัติ ทรงแต่งตั้ง ทรงเปิดเผย ทรงจำแนก ทรงทำให้ตื้นขึ้นว่า **ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัวดังนี้**

อิทมโวจ ภควา สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสรู้พระสูตรนี้จบลงแล้ว **อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุํ** ภิกษุทั้งหลายมีใจยินดีเพลิดเพลินภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยประการดังนี้ นี้เนื้อความของพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษาเทศนาดังนี้ ตามที่แปลกันในสยามภาษานี้

ต่อแต่นี้จะแปลขยายจากมคธภาษาเป็นสยามล้วน ให้เราท่านทั้งหลายได้ทบทวน ได้สดับตรับฟัง ให้เข้าเนื้อเข้าใจ เป็นธรรมอันลุ่มลึกสุขุมนัก ไม่ใช่เป็นของพอดีพอร้ายว่าพระสูตรนี้ อันพระอานนท์เถรเจ้าได้สดับตรับฟังแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่งสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่ที่วิหารเชตวัน อันเป็นอารามของอนาถบิณฑิกคฤหบดีสร้างถวายในกรุงสาวัตถี ครั้งนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงเรียกภิกษุทั้งหลายมาสู่ที่เฝ้า ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นรับพุทธพจน์ของ

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยอาลปนคาถาว่า **ภทนฺเต** ความเจริญจงมีแด่พระองค์ดังนี้ แล้วสมเด็จพระผู้มีพระภาคได้เริ่มตรัสพระสูตรนี้ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความบังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ความไม่บังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ธาตุนั้นตั้งอยู่แล้ว เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นของธรรม เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม **สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง** พระตถาคตเจ้าตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ สอบสวนซึ่งธาตุนั้นอยู่ ครั้นตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว สอบสวนแล้ว ทรงบอก ทรงแสดง ทรงบัญญัติ ทรงแต่งตั้ง ทรงเปิดเผย ทรงจำแนก ทรงกระทำให้ตื้นขึ้น ว่า **สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง**

ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความบังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ความไม่บังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นของธรรม เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม ว่า **สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์** พระตถาคตเจ้าได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ สอบสวนอยู่ซึ่งธาตุนั้น ครั้นตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว สอบสวนแล้ว ทรงบอก ทรงแสดง ทรงบัญญัติ ทรงแต่งตั้ง ทรงเปิดเผย ทรงจำแนก ทรงกระทำให้ตื้นขึ้น ว่าสังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ดังนี้

ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความบังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ความไม่บังเกิดขึ้นของพระตถาคตเจ้าก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นของธรรม เพราะความที่แห่งธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม ว่า**ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว** พระตถาคตเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะอยู่ สอบสวนธาตุนั้นอยู่ ครั้นตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว สอบสวนแล้ว ทรงบอก ทรงแสดง ทรงแต่งตั้ง ทรงเปิดเผย ทรงจำแนก ทรงกระทำให้ตื้นขึ้น ว่า **ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว** ดังนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสพระสูตรนี้จบลงแล้ว ภิกษุทั้งหลายมีใจเพลิดเพลินยินดี ภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยประการดังนี้ นี่เป็นสยามภาษาล้วน ไม่เกี่ยวด้วยบาลี แต่ว่าเป็นเนื้อความของภาษาแปลอยู่ ไม่ใช่สยามภาษาแท้ เป็นแปลมคธภาษาเป็นสยามอยู่จะอรรถาธิบายขยายความเป็นลำดับไป เพราะธรรมนี่ลึกซึ้งนัก เราไม่รู้ไม่ถึง เราอาศัยกายมนุษย์ก็จริง แต่ว่าหารู้จักธาตุธรรมของมนุษย์ไม่ หารู้จักธาตุธรรมของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ไม่ วันนี้จะชี้แจงแสดงให้เข้าเนื้อเข้าใจในธาตุธรรมเหล่านี้

ข้อสำคัญอยู่ก็ **ที่พระตถาคตเจ้าน่ะ เราต้องรู้จักคือใคร รูปพรรณสันฐานเป็นอย่างไร** แล้วก็คำว่า**ธาตุ**น่ะ ว่า**ธรรม**น่ะ **เราต้องรู้จักว่าเป็นอย่างไร รูปพรรณสันฐานเป็นอย่างไร** นั่นแน่ะต้องรู้ความอันนั้นแน่ะ **ที่แสดงมาแล้วนี้ เป็นอุเทศ นิเทศ ต้องเป็นปฏินิเทศออกไป** อุเทศน่ะแสดงเนื้อความอยู่ นิเทศน่ะกว้างออกไป นิเทศน่ะพิศดารออกไป จะแสดงให้พิศดาร กว้างขวางออกไปอีก **"ธาตุ"** คำว่าธาตุนั้นน่ะ พระตถาคตเจ้าจะเกิดขึ้นก็ดี ไม่เกิดขึ้นก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว **พระตถาคตเจ้า**น่ะ รู้กันน่ะ **"ธรรมกาย"** เคย

...ธาตุนั้นตัวจริงน่ะกลม ๆ ธรรมตัวจริงก็กลม ๆ เป็นดวงกลม ๆ เล็กใหญ่ตามส่วน เล็กน่ะ เล็กที่สุดจนกระทั่งเอากล้องส่องไม่เห็น เป็นดวงทั้งนั้นใหญ่ขึ้นไปก็หมดธาตุหมดธรรม เต็มธาตุเต็มธรรม...

เทศน์กันมากแล้ว ธรรมกายมีหลายชั้น ธรรมกายโคตรภูทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายโสดาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายสกทาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายอนาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายพระอรหัตทั้งหยาบทั้งละเอียด สิบกาย กายหยาบกายละเอียดทั้งมรรคทั้งผลด้วย รวมทั้งมรรคทั้งผล ๑๐ กาย นี่เรียกว่า**ธรรมกาย นี่ตัวพระตถาคตเจ้าทั้งนั้น** ธรรมกายนี้ตัวพระตถาคตเจ้าทั้งนั้น เมื่อเข้าใจว่าพระตถาคตเจ้าดังนี้ละก็ เราจะแสดงว่าธรรมกายจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว ที่ได้ไว้น่ะก็ถูกเหมือนกันแบบเดียวกัน พระตถาคตเจ้าก็แบบเดียวกัน ชื่อธรรมกายนั่นแหละ เรียกธรรมกายนั่นแหละ

เมื่อเข้าใจแล้วดังนี้ จะแสดงโดย**ธาตุ**ให้เข้าเนื้อ เข้าใจต่อไป ว่า จิตา ว สา ธาตุ **ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว** แต่ว่าความที่ของ**ธาตุนั้นเป็นที่ตั้งมั่นของธรรม** นั่นแน่มีธรรมอยู่ข้างหลังนั่นแน่ะ เพราะความที่ของ**ธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม ธาตุเป็นที่ตั้งของธรรม เป็นเบาะของธรรม** อย่างนี้จริงน่ะ ธาตุน่ะรูปพรรณสันฐานเป็นอย่างไร ธรรมน่ะรูปพรรณสันฐานเป็นอย่างไร โต เล็กเท่าไหน อยู่ที่ไหน **ธาตุนั้นตัวจริงน่ะกลม ๆ ธรรมตัวจริงก็กลม ๆ เป็นดวงกลม ๆ เล็กใหญ่ตามส่วน** เล็กน่ะ **เล็กที่สุดจนกระทั่งเอากล้องส่องไม่เห็น เป็นดวงทั้งนั้นใหญ่ขึ้นไป** ก็หมดธาตุหมดธรรม **เต็มธาตุเต็มธรรม** เต็มไปหมดเป็นดวงใหญ่ขึ้นไป ขนาดนั้นนั่น**เป็นดวงของธาตุ ดวงของธรรม ธาตุธรรมนี้แยกกันไม่ได้ อาศัยกัน เหมือนกายมนุษย์กับใจทีเดียว แยกกันไม่ได้** ถ้าแยกกันเกิดเรื่อง ต้องเป็นต้องตายทีเดียว เพราะฉะนั้น**ธาตุนั้นก็เป็นเบาะของธรรม ธรรมต้องอยู่ในธาตุ อาศัยธาตุอยู่** ถ้าว่าเมื่อธาตุเป็นเบาะของธรรม ถ้าว่าเมื่อธาตุเป็นที่ตั้งมั่นของธรรมละก้อ ธรรมเป็นที่ตั้งมั่นของธาตุได้บ้าง

ไหมล่ะ ได้เหมือนกัน แบบเดียวกัน ถ้าธาตุนั้นเป็นเบาะของธรรม ธรรมเป็นเบาะของธาตุบ้างได้ไหมล่ะ ได้เหมือนกัน แบบเดียวกัน เป็นอย่างไรกันน่ะ

คำว่าเป็นเบาะนั่นแหละ เป็นภาษาพูด เป็นภาษาไทยเราแท้ ๆ แต่ว่าฟังไม่ออก อย่าเข้าใจว่าเบาะที่ปูให้เด็กนอน หรือเมาะปูให้เด็กนอน เข้าใจเสียอย่างนั้น เข้าใจอย่างนั้นหมด ก็ถูกเหมือนกันแหละ แต่ว่ามีวัตถุธาตุ มีวัตถุนั้นขึ้น แต่คำว่า **ธาตุเป็นเบาะของธรรม ธรรมเป็นเบาะของธาตุน่ะ เป็นเบาะอย่างนี้ มนุษย์มาเกิดในมนุษย์โลก มีอายตนะ ของชั้นกามนี่ โลกายตนะ ต้องมีโลกายตนะเป็นเบาะ ไม่มีโลกายตนะเป็นเบาะเกิดไม่ได้** เขาเรียกว่าโลกายตนะ อายตนะของโลก อายตนะมี ๒ อย่าง **อายตนะของธรรม "ธรรมายตน" ธรรมายตนน่ะไม่ใช่อื่นทีเดียว นิพพานทีเดียว** ที่พระองค์ทรงรับสั่งว่า **อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ นิพพานเป็นอายตนะอยู่อันหนึ่ง** นิพพานเป็นอายตนอยู่ **พระพุทธเจ้าไปนิพพาน เบาะนิพพานก็มี สัตว์มาเกิดในโลก เบาะของโลกเขาก็มี เรียกว่าโลกายตนํ เป็นเบาะเป็นที่ตั้งเป็นที่อาศัยอยู่** เรียกว่า**เป็นเบาะ** เกิดในครรภ์มารดา ครรภ์มารดาเป็นเบาะ นั่นก็โลกายตนะเหมือนกัน แม้เกิดในชั้นทิพย์ ๖ ชั้น ชั้นทิพย์เขาก็เป็นเบาะ เกิดในชั้นรูปพรหมอรธปพรหม ชั้นรูปพรหมอรูปพรหมนั่นก็เป็นเบาะเหมือนกัน เรียกว่าโลกายตนะทั้งนั้น รู้จักเบาะอย่างนี้ละก็เข้าใจกัน เมื่อเข้าใจฟังดังนี้

ธาตุที่เขาตั้งอยู่แล้วน่ะ ธาตุน่ะแบ่งออกไปเป็นสอง มีธาตุอย่างหนึ่ง **ธาตุแบ่งออกไปเป็นสอง** เป็น **"สังขตธาตุ" "อสังขตธาตุ"** ถ้าธาตุแบ่งออกเป็นสอง **ธรรมล่ะ ก็แบ่งออกเป็นสอง** เหมือนกัน **"สังขตธรรม" "อสังขตธรรม"** แบบเดียวกัน เรียกว่า **"สังขตธาตุ สังขตธรรม" "อสังขตธาตุ อสังขตธรรม"** ไม่ใช่แต่เท่านั้น ยังมี **"วิราคธาตุ วิราคธรรม"** อีก ยังมีอีกวิราคธาตุ วิราคธรรม ที่ท่านยกตำรับตำราไว้ว่า **สงฺขตา วา อสงฺขตา วา วิราโค เตสํอกฺขมกฺขายติ "สังขตธาตุสังขตธรรม"** ก็ดี **"อสังขตธาตุอสังขตธรรม"** ก็ดี ไม่ประเสริฐเลิศเท่า **"วิราคธาตุวิราคธรรม"** วิราคธาตุวิราคธรรมประเสริฐเลิศกว่าสังขตธรรมและอสังขตธรรมเหล่านั้น นั่นต้องรู้ชัดลงไปอย่างนี้

สังขตธาตุสังขตธรรมน่ะ เป็นอย่างไร นี่แหละที่เราอาศัยอยู่นี่แหละ ตัวสังขตธาตุ สังขตธรรมทั้งนั้น **อยู่กับธรรมในกายมนุษย์ นี่ก็เป็นสังขตธรรม อยู่กับธาตุมนุษย์ นี่ก็เป็นสังขตธาตุ ธาตุธรรมที่ปัจจัยปรุงแต่งได้ บังคับบัญชาได้ เป็นสังขตธาตุสังขตธรรม**

ถ้า**อสังขตธาตุอสังขตธรรม**ล่ะอยู่ที่ไหน? **อสังขตธาตุอสังขตธรรมตั้งแต่ธรรมกายขึ้นไป** ธรรมกายที่เป็นโคตรภูทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายที่เป็นโสดาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายสกทาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายอนาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด ถ้ารวบทั้งหมดเช่นนี้นี่ก็หมดสงสัยทีเดียว **ส่วนที่เป็นธรรมกายแล้วเป็นอสังขตธาตุอสังขตธรรม แต่ยังไม่ใช่**

"วิราคธาตุวิราคธรรม" ธาตุที่เป็นธรรมกายไม่ต้องยกธรรมกายโคตรภูออก เป็นธรรมกายใสแบบเดียวกัน ที่เป็นธรรมกายทั้งหยาบทั้งละเอียด ธาตุธรรมที่เป็นธรรมกายทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายหยาบธรรมกายละเอียดที่เป็นโคตรภู ธรรมกายหยาบธรรมกายละเอียดที่เป็นพระโสดา ธรรมกายหยาบธรรมกายละเอียดที่เป็นพระสกทาคา ธรรมกายหยาบธรรมกายละเอียดที่เป็นพระอนาคา ยกพระอรหัตออกเสีย **ทั้ง ๘ กายนี้เป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรมทั้งนั้น ธาตุเหล่านี้ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้** เป็นเหมือนแก้วใสสะอาดทีเดียว **นี่เป็นอสังขตธาตุอสังขตธรรมทีเดียว แต่ว่ายังไม่ใช่ "วิราคธาตุวิราคธรรม"**

ถ้าจะเป็นวิราคธาตุวิราคธรรมล่ะ ต้องกายพระอรหัตทั้งหยาบทั้งละเอียดเป็นวิราคธาตุวิราคธรรม กายพระอรหัตทั้งหยาบทั้งละเอียดเป็นวิราคธาตุวิราคธรรมทีเดียว มีธาตุธรรมชนิดเดียวกันไม่ต่างกัน แต่ว่าละเอียดขึ้นไปเป็นชั้น ๆ เป็นวิราคธาตุวิราคธรรมเออ รู้จักละ

ส่วนสังขตธาตุ สังขตธรรม อสังขตธาตุอสังขตธรรม วิราคธาตุ วิราคธรรม รู้จักธาตุละธาตุเหล่านี้แหละเป็นตัวยืน **พระตถาคตเจ้าจะเกิดขึ้นก็ดี หรือว่าพระตถาคตเจ้าจะไม่เกิดขึ้นก็ดี ธาตุธรรมเหล่านี้เขาตั้งอยู่แล้ว เขามีปรากฏอยู่แล้ว** เขาไม่งอนง้อผู้หนึ่งผู้ใด **มีปรากฏขึ้นเป็นสัตว์เป็นสังขาร เป็นกำเนิด** ที่เรียกว่า **อัณฑชะ สังเสทชะ โอปปาติกะ ชลาพุชะ กำเนิดทั้ง ๔ นี้ ที่เกิดขึ้นก็เพราะอาศัยธาตุธรรมเหล่านั้นผลิตขึ้น** ธาตุธรรมเหล่านั้น ผลิตขึ้นเหมือนอะไร ผลิตขึ้นเหมือน ติณชาติ พฤกษชาติ รุกขชาติ ติณชาติ ต้นหญ้า รุกขชาติ ต้นไม้ พฤกษชาติ ต้นไม้เหมือนกัน วัลลีชาติ ก็เถาวัลย์ต่าง ๆ ที่เป็นเถา ติณชาติ รุกขชาติ วัลลีชาติ พฤกษชาติเหล่านี้ ไม่มีธาตุธรรมละก็มีไม่ได้ ต้องอาศัยธาตุธรรมผลิตขึ้น ผลิตขึ้นก็เป็นสังขาร เป็นสังขารของโลกไป มนุษย์เล่า ที่ผลิตขึ้นเป็นมนุษย์นี่ เป็นหญิงเป็นชาย ปรากฏนี่ ก็อาศัยธาตุธรรมนั่นแหละ **ธาตุธรรมนั่นแหละผลิตขึ้น ถ้าไม่มีธาตุธรรมแล้วเป็นไม่ได้ ปรากฏไม่ได้ ถ้าธาตุธรรมผลิตขึ้นเป็นอะไร? ก็เป็นสังขาร เป็นปุญญาภิสังขารบ้าง อปุญญาภิสังขารบ้าง อเนญชาภิสังขารบ้าง** ที่เป็นปุญญาภิสังขาร สังขารที่งดงามสวยงามที่ดีที่ชอบใจเจริญใจ ที่

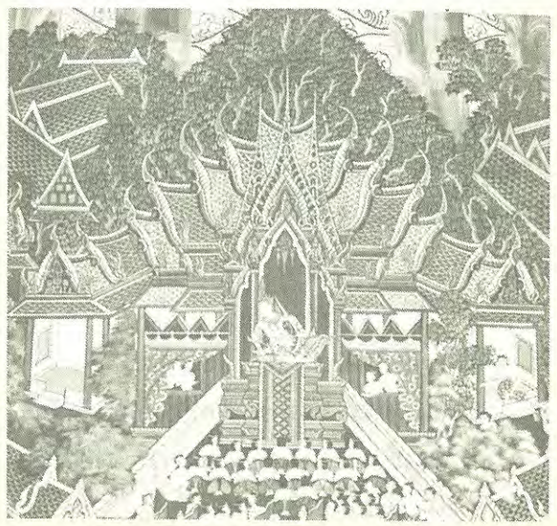

เป็นอปุญญาภิสังขาร สังขารที่ไม่งดงามที่ไม่ดีที่ไม่ชอบใจทั้งนั้น อเนญชาภิสังขาร สังขารที่ไม่หวั่นไหว ได้แก่สังขารของอรูปพรหม ในเนวสัญญานาสัญญายตนะก็เป็นอเนญชาภิสังขาร หรือได้แก่อสัญญีสัตว์ เบื่อนามติดรูป ได้รูปฌาน ๔ เบื่อนามติดรูป อยู่ในพรหมชั้นที่ ๑๑ นั้น นั่นเรียกว่าเป็น อเนญชาภิสังขารเหมือนกัน **เป็นสังขาร ๓ ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขาร**

ที่เป็นสังขารเหล่านี้ขึ้นก็เพราะธาตุธรรมเหล่านั้นผลิตขึ้น ธาตุธรรมเหล่านั้นเป็นตัวยืน **ผลิตให้เป็น ติณชาติ รุกขชาติ พฤกษชาติ วัลลีชาติ ผลิตให้เป็นสัตว์ เป็นหญิงเป็นชาย ปรากฏขึ้นอย่างนี้** ที่ผลิตขึ้นเรียกว่าอะไร พระพุทธเจ้าท่านทรงสอบสวนแล้ว ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว สอบสวนแล้ว ว่านั่นแหละว่านั่นแหละ **สังขาร** เป็นสังขารขึ้น สังขารจะเป็นขึ้นมากน้อยเท่าไร เหมือนต้นไม้ ภูเขา ตึกร้านบ้านเรือน เหล่านี้แหละ จะเป็น **"อุปาทินนกสังขาร"** ก็ดี **"อนุปทินนกสังขาร"** ก็ดี ที่เป็น**อุปาทินนกสังขาร สังขารที่มีใจครอง** ที่เป็น**อนุปาทินนกสังขาร สังขารที่ไม่มีใจครอง** ได้แก่ ติณชาติ รุกขชาติ พฤกษชาติ วัลลีชาติ เหล่านั้น ไม่มีใจครอง อนุปาทินนกสังขาร

สังขารที่เกิดขึ้น อาศัยกำเนิด ๔ คือ **อัณฑชะ สังเสทชะ ชลาพุชะ โอปปาติกะ** เหล่านี้เกิดขึ้นอาศัยกำเนิด ๔ เหล่านี้ เรียกว่า **อุปาทินนกสังขาร** สังขารที่มีใจครอง

สังขารที่มีใจครองก็ดี ไม่มีใจครองก็ดี นั่นแหละเรียกว่า**สพฺเพสงฺขารา สังขารทั้งหลายเหล่านั้นไม่เที่ยง** สังขารทั้งหลายทั้งปวงเหล่านั้นไม่เที่ยง แปรผันไปหมด ปรากฏอย่างนี้

เมื่อรู้จักอย่างนี้แล้ว **สิ่งที่ไม่เที่ยง** เราก็ถามซิว่า ในสากลโลก ถามพระ ถามเณร ถามอุบาสก อุบาสิกาก็ได้เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ล่ะ**มันจะเอาสุขมาจากไหนล่ะ** มีสตางค์อยู่ ๑๐๐ บาท ใช้หมดไปเสียแล้ว มันไม่เที่ยงมันหมดไปเสีย ทุกข์หรือสุขล่ะ อ้าวไม่มีใช้ทุกข์แล้ว หรือไม่ฉะนั้นสังขารเหล่านี้ที่แปรไปอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ล่ะ ถามคนแก่ซี สุขหรือทุกข์ ต้องว่าทุกข์ทีเดียว ถามเด็ก ๆ มันก็ไม่ทุกข์ล่ะซี หนุ่ม ๆ สาว ๆ มันก็ไม่ทุกข์ ถามคนแก่เข้าซี ทุกข์ทันทีทีเดียว อ้อ ทุกข์เช่นนี้หรอกหรือ นี่มันทุกข์อย่างนี้ นี้เรียกว่า **สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์** เป็นทุกข์จริง ๆ นะ ไม่ใช่สุขหรอก **สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา** เป็นทุกข์แท้ ๆ ไม่ใช่หลอกลวง ทุกข์จริง ๆ แต่ว่าทุกข์เหล่านี้ไม่เที่ยง ทุกข์เหล่านี้ก็เป็นละครของโลก ชั่วครั้งชั่วคราวแล้วก็เลิกกันไป ลาโรงกันไป เก็บฉากกันไป หายไปหมด ไม่รู้ไปทางไหน ก็เป็นละครโลกนั่นเอง **ถ้าว่าใครมีปัญญา ก็ปล่อยความยึดถือสิ่งที่ไม่เที่ยงนั้นเสีย ถ้าเป็นคนโง่ก็ไปยึดถือสิ่งที่เป็นทุกข์ไม่เที่ยง มันก็ต้องร้องให้เศร้าโศกเสียใจไป เข้าใจว่าเป็นของเรา เป็นเราไป นั่นมั่นโง่นี่ ไม่รู้จริงตามธาตุธรรมเหล่านี้** ถ้ารู้จริงตามธาตุธรรม **เขาปรุงให้เป็นไปต่างหากล่ะ ไม่ใช่ของใคร ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขาที่ไหน ไม่มีทั้งนั้น** เมื่อรู้จักความจริงอันนี้แล้ว รู้จักความจริงอันนี้แล้ว ไม่ใช่แต่ธาตุอย่างเดียว ไม่ใช่แต่ธาตุที่เป็นทุกข์ ไม่ใช่แต่ไม่เที่ยงเป็นทุกข์นะ **ธรรมทั้งหลายก็ยังไม่ใช่ "ตัว" นะ** รู้จักว่าไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เที่ยวหา **"ตัว"** กันยุ่ง ทีนี้ใครล่ะเป็นผู้ทุกข์ ใครล่ะเป็นผู้รับทุกข์ ใครล่ะเป็นตัวเป็นตน เป็นสัตว์เป็นบุคคล จะหากันยุ่ง จะเอาธรรมเป็นตัวเป็นตน เป็นสัตว์เป็นบุคคลเสียอีกละ ท่านก็ยืนยันอีกว่า **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ "ตัว"** แต่ว่าธรรมทั้งหลายก็ไม่ใช่ตัว ปรุงตัวให้เป็นไปอีกนั่นแหละ ถ้าว่าไม่มีธรรมตัวก็ไม่มี ไม่มีตัวธรรมก็ไม่มี อาศัยกัน นี่ข้อสำคัญ ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว ธรรมทั้งหลายน่ะประสงค์อะไร **ธรรมที่อยู่กับธาตุนั่นแหละ ธาตุมีเท่าไรธรรมมีเท่านั้น** มากมายนับประมาณไม่ได้

ธรรมน่ะ ที่นี้จะกล่าวถึง **"ธรรม"** ละ **"ธรรม" ดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางกายมนุษย์นี่ นี่ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์** เป็นดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ศูนย์กลางกายมนุษย์นี่ สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย ถูกกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์พอดี ด้ายกลุ่มขึง ๒ เส้นตึง สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย ๒ เส้นตึงตรงกลางจดกัน ตรงกลางก็ถูกกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์พอดี ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ นั่นแหละธรรมละ ดวงนั้นแหละเรียกว่า **"ธรรม"** เมื่อดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ดวงขนาดนั้นละ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดล่ะ สองเท่านั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ล่ะชนิดเดียวกันเหมือนกัน ใสหนักขึ้นไป สามเท่านั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดล่ะ สี่เท่านั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมห้าเท่านั้น โตขึ้นไป โตขึ้นไป ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดล่ะ หกเท่านั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม เจ็ดเท่านั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดล่ะ แปดเท่านั้น แปดเท่าพองไข่แดงของไก่ โตขนาดนั้น นั่นเรียกว่าธรรมทั้งหลายทั้งนั้น**เป็นสังขตธาตุ สังขตธรรม**

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมล่ะ นั่นเป็น ๙ เท่า ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียดล่ะ ๑๐ เท่า นั่น เท่าหน้าตักวัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกายนั้น ๆ ดวงธรรมที่ทำให้เป็น

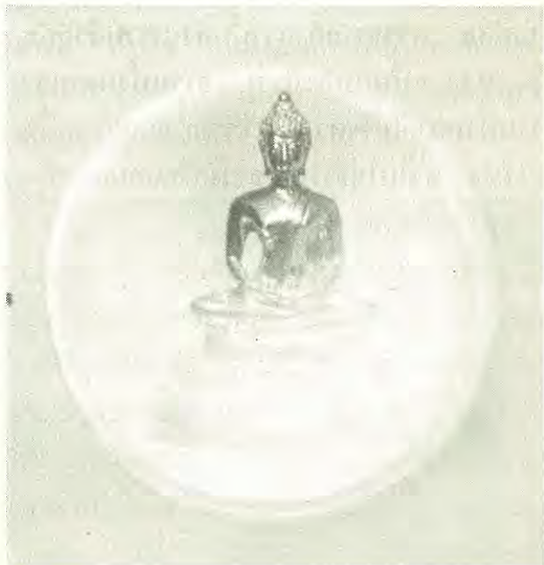

กายพระโสดาล่ะ วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียดล่ะ ๑๐ วา วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาล่ะ ๑๐ วา กลมรอบตัว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียดล่ะ ๑๕ วา กลมรอบตัว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาล่ะ ๑๕ วา กลมรอบตัว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียดล่ะ ๒๐ วา กลมรอบตัว นี่ธรรมเหล่านี้เป็น **"อสังขตธาตุอสังขตธรรม" แต่ว่าไม่ใช่ "วิราคธาตุวิราคธรรม"** ดวงธรรมเหล่านี้ ดวงธรรมที่เป็น **วิราคธาตุวิราคธรรม** ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วา พระอรหัตละเอียด กว่า ๒๐ วาขึ้นไปนี่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัตละเอียด **ยกดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัตกับพระอรหัตละเอียดออกเสีย ดวงธรรมต่ำกว่านั้นลงมารวมด้วยกัน ๑๖ ดวง นั่นแหละคำว่า ธรรมทั้งหลายละธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัวละ** ธรรมทั้งหลายเหล่านั้นไม่ใช่ตัว **ตัวไม่ใช่ธรรม** ธรรมทั้งหลายเหล่านั้นไม่ใช่ตัว ตัวไม่ใช่ธรรม

ทีนี้จะให้รู้จักตัวละ ใครเป็นตัวละ กายมนุษย์นี่แหละเป็นตัว กายมนุษย์ละเอียดก็เป็นตัว แต่ว่าตัวโดยสมมุตินะ ยกกันขึ้น เชิดกันขึ้น เรียกมันขึ้น ตัวโดยสมมุติ กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียดก็เป็นตัว กายรูปพรหมก็เป็นตัว รูปพรหมละเอียดก็เป็นตัว กายอรูปพรหมก็เป็นตัว อรูปพรหมละเอียดก็เป็นตัว ตัวโดยสมมุติทั้งนั้น ไม่ใช่ตัวโดยวิมุตตินะ นี่ตัวโดยสมมุติ เหมือนละครโรงใหญ่ในโลก สมมุติว่าเป็นพระเอกนางเอก มันก็ลาโรงกันเสียทีหนึ่งก็จะเอาพระเอกนางเอกที่ไหนลาโรงกันแล้ว ตัวเหล่านี้ตัวโดยสมมุติทั้งนั้น ตัววิมุตติมีไหมล่ะ มีตัววิมุตติ มีอยู่ กายธรรมนั่นแหละ กายธรรมละเอียดนั่นแหละ เป็นตัววิมุตติละเป็นตัวอีกเหมือนกัน แต่ว่าเป็นตัวโดยวิมุตติ กายธรรมกายธรรมละเอียดก็เป็นตัว กายโสดาโสดาละเอียดก็เป็นตัว ตัวโดยวิมุตติ กายพระสกทาคาพระสกทาคาละเอียดก็เป็นตัว ตัวโดยวิมุตติ กายธรรมพระอนาคาพระอนาคาละเอียดก็เป็นตัว ตัวโดยวิมุตติอีกเหมือนกัน แต่ว่ายังไม่ใช่วิราคธาตุวิราคธรรม เป็นแต่เพียงว่า **"สังขตาวา" "อสังขตาวา"** เท่านั้น **ตัวที่ปัจจัยปรุงแต่งได้ ตัวที่ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้** เท่านั้นเอง **แต่ไม่ใช่เป็นวิราคธาตุวิราคธรรม ไม่ใช่วิมุตติหลุดขาดทีเดียว เป็นตทังควิมุตติบ้าง วิขัมภนวิมุตติบ้าง ไม่ถึงสมุจเฉทวิมุตติ สมุจเฉทวิมุตติก็หลุดเลยเป็น "วิราคธาตุวิราคธรรม" ทีเดียว** นั่นเป็นสมุจเฉทวิมุตติทีเดียว นี่รู้จักตัวละนะก็รู้เท่านั้น เมื่อรู้จักตัวชนิดนี้ละก็

ดวงธรรมนั่นจริงไม่ใช่ตัว แต่ว่าเป็นที่อาศัยตัว ตัวต้องอาศัยดวงธรรมนั้น ถ้าดวงธรรมนั้นไม่มี ตัวก็ไม่มี สมมุติก็สมมุติด้วยกัน วิมุตติก็วิมุตติด้วยกัน ปัจจัยปรุงแต่งได้ก็ปรุงแต่งได้ด้วยกัน ปรุงแต่งไม่ได้ก็ไม่ได้ด้วยกัน ขาดจากปัจจัยปรุงแต่งก็ขาดด้วยกัน เพราะเป็นตัวอาศัยกันอย่างนี้

...ธาตุธรรมทั้งหมด เรียกว่า วิราคธาตุวิราคธรรม สราคธาตุสราคธรรม แยกออกเป็นสอง วิราคธาตุวิราคธรรมได้แก่ ธรรมเป็นพระอรหัต พระอรหัตละเอียด นั่นเป็นวิราคธาตุวิราคธรรมแท้ ๆ ถ้าสังขตธาตุสังขตธรรม อสังขตธาตุอสังขตธรรม อยู่ในสราคธาตุสราคธรรม ทั้งนั้น...

เพราะฉะนั้นท่านถึงได้ชี้ว่า **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว** เมื่อธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว ตัวก็ไม่ใช่ธรรม ธรรมก็ไม่ใช่ตัว **ตัวอยู่ส่วนหนึ่ง ธรรมอยู่ส่วนหนึ่ง** คนละชั้น ธรรมอยู่ดวงหนึ่งใส เท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่กลางกายมนุษย์ ตัวมนุษย์อีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่ดวงธรรมนั้น ตัวที่เป็นขึ้นก็เพราะอาศัยดวงธรรมนั้น ดวงธรรมนั้นไม่ใช่ตัว ตัวไม่ใช่ดวงธรรม เพราะฉะนั้นท่านถึงได้ยืนยันว่า **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา** ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว มีเท่าไรก็ไม่ใช่ตัวทั้งนั้น เรียกว่าธรรมทั้งหลาย

เมื่อรู้จักชัดดังนี้ รู้จักชัดว่าธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว ตัวไม่ใช่ธรรม **เมื่อรู้จักจริงเสียเช่นนี้แล้ว เราก็จักตั้งใจแน่แน่วให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ เมื่อเข้าถึงธรรมกายโคตรภูแล้ว ธรรมกายโคตรภูละเอียด เข้าถึงธรรมกายโสดา โสดาละเอียด สกทาคา สกทาคาละเอียด อนาคา อนาคาละเอียด อรหัต อรหัตละเอียด เท่านี้เราก็จะเป็นสุขเกษมสำราญเบิกบานใจ พระพุทธเจ้าไปทางไหน เราก็จะไปทางนั้น** นี้เทศนาเช่นนี้สั้น ยืนยันให้เข้าใจชัดเชียว

ถ้าเทศนาให้กว้างออกไปอีก กว้างออกไปอีกนั้นเข้าใจยาก ฝ่าย "สราคธาตุสราคธรรม" "วิราคธาตุวิราคธรรม" "สังขตธาตุอสังขตธาตุสังขตธรรมอสังขตธรรม" **เมื่อแยกออกไปแล้วมีสอง ธาตุธรรมทั้งหมด** เรียกว่า **วิราคธาตุวิราคธรรม สราคธาตุสราคธรรม** แยกออกเป็นสอง **วิราคธาตุวิราคธรรมได้แก่ ธรรมเป็นพระอรหัตพระอรหัตละเอียด นั่นเป็นวิราคธาตุวิราคธรรมแท้ ๆ ถ้าสังขตธาตุสังขตธรรม อสังขตธาตุอสังขตธรรม อยู่ในสราคธาตุสราคธรรม** ทั้งนั้น ย่นลงมาเสียเท่านี้เป็นสองอย่าง สราคธาตุสราคธรรมกับวิราคธาตุวิราคธรรมสองอย่างเท่านั้น

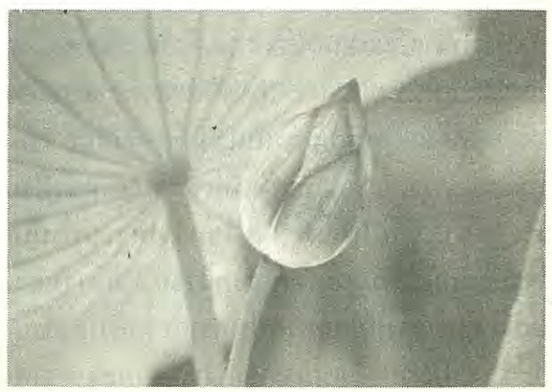

...ธาตุมีเป็นชั้น ๆ ธาตุอยู่เป็นชั้น ๆ ไม่ใช่กว้างขวางเท่านั้น เข้าไปในกลางนะ กลางของกลางนะ กลางของกลาง ๆ ๆ ภายนอกนั่นเป็นสราคธาตุสราคธรรม กลางเข้าไป ๆ ๆ จนกระทั่งถึงพ้นจากสราคธาตุ-สราคธรรมเข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรม เป็นชั้น ๆ เข้าไปใหญ่โตหนักเข้าไปทุกที ไม่มีที่สุด เต็มธาตุเต็มธรรมหมด ไม่มีที่ว่างเลย...

เมื่อรู้จักชัดดังนี้แล้ว ธาตุนี่พิสดารมากมายนัก ที่มนุษย์อาศัยนี้ ธาตุย่อย ๆ ที่เรามองเห็นไม่มีที่สุดเสียแล้ว ตาก็มองไม่มีที่สุด ธาตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม วิญญาณ อากาศ นั้น แยกออกไป ดินน้ำไฟ ลม วิญญาณ อากาศ ทั้งนั้น มองไม่มีที่สุด เป็นตึกร้าน บ้านเรือน เรือกสวน ไร่นา เรือแพนาวา เป็นสัตว์เป็นบุคคล เหล่านี้เป็นสราคธาตุสราค-ธรรม พวกธาตุธรรมทั้งนั้นไม่มีที่สุดทีเดียว ถ้าให้กว้างขวางออกไปแล้ว เป็นชั้น ๆ **ธาตุมีเป็นชั้น ๆ ธาตุอยู่เป็นชั้น ๆ ไม่ใช่กว้างขวางเท่านั้น เข้าไปในกลางนะ กลางของกลางนะ กลางของกลาง ๆๆ ภายนอกนั่นเป็นสราคธาตุสราคธรรม กลางเข้าไป ๆๆ จนกระทั่งถึงพ้นจากสราคธาตุสราคธรรม เข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรม เป็นชั้น ๆ เข้าไปใหญ่โตหนักเข้าไปทุกที ไม่มีที่สุด เต็มธาตุเต็มธรรมหมด ไม่มีที่ว่างเลย** ที่แสดงเท่านี้ก็จบธาตุจบธรรมทั้งหมด

แต่ว่าผู้เทศน์เองก็ได้ค้นคว้าหาเหตุผลเหล่านี้นักหนา แต่ว่ายังไปไม่ถึงสุด ไปยังไม่สุดในวิราคธาตุวิราคธรรม ถ้าไปสุดเวลาไรละก้อ วิชาวัดปากน้ำ วิชาของผู้เทศน์นี่สำเร็จเวลานั้น ภิกษุสามเณรจะต้องเหาะเหินเดินอากาศได้ทันทีทีเดียว ไม่ต้องไปสงสัยละ ถ้าไปสุดวิราค-ธาตุวิราคธรรมละ เวลานี้กำลังไปอยู่ ทั้งวันทั้งคืน วินาทีเดียวไม่ได้หยุดเลย ตั้งใจจะไปให้สุดวิราคธาตุวิราคธรรมนี่แหละ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งบัดนี้ นับปีได้ ๑๒ ปี กับ ๖ เดือนเศษแล้ว ๑๒ ปี ๖ เดือนเศษแล้วเกือบครึ่งละ จะไปให้สุดวิราคธาตุวิราคธรรมให้ได้ แต่มันยังไม่สุด แต่มันจะอีกกี่ปีไม่รู้แน่นะ **ถ้าว่าสุดแล้วก็รู้ดอก ไม่ต้องสงสัยละ รู้กันหมดทั้งสากลโลก ถ้าสุดเข้าแล้วก็ รบราฆ่าฟันเลิกกันหมด มนุษย์ในสากลโลกร่มเย็นเป็นสุขหมด ไม่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ มีผู้เลี้ยงเสร็จ เป็นสุขเหมือนอย่างกับพระ เหมือนอย่างกับเทวดา เหมือนกับพระนิพพาน** สุขวิเศษไพศาลอย่างนั้น จะได้พบแน่ละ แต่ว่าขอให้ไปสุดวิราคธาตุวิราคธรรมเสียก่อน

พวกเราทั้งหลายนี้ไม่ได้ไปกันเลย เฉย ๆ อยู่ มัวชมสวนดอกไม้ในโลกอยู่นี่เอง ชมรูปบ้าง เสียงบ้าง กลิ่นบ้าง รสบ้าง ก็อยู่ที่เดียวนั่นเอง ไม่ได้ไปไหนกับเขาเลย นี้พวกจะไปก็ปล่อยกันหมดสิ้นทีเดียว ไปรักห่วงใยอยู่ละก็ไปไม่ได้ ไปไม่ถึงทีเดียว เด็ดขาดทีเดียว ต้องทำใจหยุดนั่นแน่ะ จึงจะไปถูกวิราคธาตุวิราค-ธรรมได้ ต้องทำใจหยุด หยุดในหยุด ไม่มีถอยกัน ไม่มีกลับกันละ นั่นแหละ จึงจะไปสุดได้ ถ้าใจอ่อนแอไม่ได้ดอก ต้องใจแข็งแกร่งทีเดียว จึงไปได้

...ที่จะเข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรมน่ะ ต้องปล่อยชีวิตจิตใจนะ ไปรักไปห่วงอะไรไม่ได้ ปล่อยกันหมดสิ้นทีเดียว ไปรักห่วงใยอยู่ละก็ไปไม่ได้ ไปไม่ถึงทีเดียว เด็ดขาดทีเดียว ต้องทำใจหยุดนั่นแน่ จึงจะไปถูกวิราคธาตุวิราคธรรมได้ ต้องทำใจหยุด หยุดในหยุด ไม่มีถอยกัน ไม่มีกลับกันละ นั่นแหละจึงจะไปสุดได้ ถ้าใจอ่อนแอไปไม่ได้หรอก ต้องใจแข็งแกร่งทีเดียวจึงไปได้...

ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา จะไปให้สุดวิราคธาตุวิราคธรรม อ้าวไป ๆ ก็เลี้ยวกลับกันเสียแล้ว ไม่ไปกันจริง ๆ ไปชมสวนดอกไม้อีกแล้ว ไปเพลิดเพลินในบ้านในเรือนกันอีกแล้ว อ้าวไป ๆ ก็จะไปอีกแล้ว ไป ๆ ก็กลับเสียอีกแล้ว พวกเรานี้แหละกลับกลอก ๆ อยู่อย่างนี้แหละ จะเอาตัวไม่รอด ชีวิตไม่พอ เหตุนี้ให้พึงรู้ว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ตัวของเรา ก็นั่นแหละจึงจะเข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรมได้ ที่จะเข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรมน่ะ ต้องปล่อยชีวิตจิตใจนะ ไปรักไปห่วงอะไรไม่ได้

นี่ที่ชี้แจงแสดงมานี้ ในสราคธาตุสราคธรรม วิราคธาตุวิราคธรรม ซึ่งมีมาในธรรมนิยามสูตร แสดงตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย เข้าถึงของจริงในธรรมนิยายสูตร ให้พินิจพิจารณา ผู้ที่สดับตรับฟังแล้ว ให้ตั้งใจแน่แน่วว่า เราจะต้องเข้าถึงวิราคธาตุวิราคธรรมให้ได้ นี่แหละเป็นทางไปของพระพุทธเจ้าพระ-อรหันต์ด้วยประการดังนี้ ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย พอสมควรแด่เวลา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแด่ท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแด่เวลา สมมุติว่ายุติธรรมิกถา โดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้

■■■■

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพ

สร้างพระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์
สลักหินอ่อน จำนวน ๑,๔๑๘ แผ่น
ในอัตราแผ่นละ ๑๕,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา

ผู้มีจิตศรัทธาติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่
พระธรรมปัญญาบดี เจ้าอาวาส
หรือที่ประชาสัมพันธ์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

คติธรรมสำหรับปี ๒๕๓๒

โดย ***พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์***

เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
องค์ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ผู้ที่ครองเรือนนั้นก็มีความปรารถนาที่จะให้ชีวิตก้าวหน้าไปเป็นหลักฐานมั่นคง ปรารถนาสิ่งใดก็ต้องการให้สิ่งนั้น ๆ ได้สำเร็จ ซึ่งเป็นธรรมค่าของผู้ครองเรือน ไม่ใช่เป็นสิ่งน่าเกลียดอะไร เหลืออยู่แต่ว่าเราจะปฏิบัติอย่างไร จึงจะเป็นการเหมาะสมสมควร ผู้ครองเรือนนั้น ท่านทั้งหลายก็ทราบกันอยู่ชัดเจนแล้วว่า เราจะต้องเสาะแสวงหาสิ่งที่จะให้ดำเนินชีวิตไปได้โดยสะดวก การแสวงหานั้นบางทีก็เป็นที่สมปรารถนา บางทีก็ขาดตกบกพร่องไปบ้าง ยิ่งข้อนี้ก็เป็นธรรมดา บางท่านมีความสมบูรณ์พร้อมอยู่แล้วทุกประการ จึงควรที่จะได้ถือตามหลักของพระอย่างธรรมดา ๆ พอให้เห็นว่า

สิ่งที่พึงปรารถนานั้น สำเร็จตามประสงค์ก็ได้หรือขาดตกบกพร่องก็ได้ เป็นของธรรมดาเหลือเกินของชีวิตทุกคนที่จะต้องประสบกับสิ่งเหล่านั้น ในเวลาที่เราสมปรารถนาก็มีความปลื้มปิติยินดี ในเวลาที่ไม่สมปรารถนาก็ทำให้เกิดความทุกข์โทมนัสในใจได้ จึงต้องระวังในขณะที่จิตมีความโทมนัสมีความทุกข์ในใจว่า เราจะทำอย่างไรจึงจะไม่ให้เพิ่มเป็นความทุกข์โทมนัสขึ้นไปอีก เพราะว่าการไม่สมปรารถนานั้น ก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีอยู่แล้ว ก็ต้องหาวิธีที่จะบรรเทาไม่ให้เกิดความทุกข์โทมนัสจนเกินไปที่จะไม่ให้เป็นทุกข์โทมนัสเลย สำหรับผู้ครองเรือนก็เป็นสิ่งที่ยาก แต่ก็ต้องหาวิธีที่จะบรรเทาให้เบาบางลงไป เท่าที่เราสามารถจะพึงกระทำได้ที่ว่าโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งท่านทั้งหลายก็ทราบกันดีอยู่แล้ว เหลือแต่ว่าเราต้องเตรียมกายเตรียมใจว่าจะต้องประสบกับสิ่งดังกล่าวเป็นธรรมดา ที่สูงขึ้นไปนั้นก็คือการพิจารณาให้เห็นตามความถูกต้องว่า ชีวิตของคนเรานั้น มีสิ่งภายนอกมากที่จะทำให้เราติดอยู่สิ่งเหล่านั้นก็ไม่ใช่ว่า เป็นอิฐารมณ์ คือน่าปรารถนา น่าต้องการ แต่ก็ไม่สมปรารถนาเป็นบางครั้งบางคราว ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงต้องกาหนดใจให้ดี ให้สูงกว่าที่กล่าวว่าเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ครองเรือนนั้นคือ คือต้องพยายามที่เสาะแสวงหาสิ่งที่แท้จริง ถูกต้องและรักษาชีวิตจิตใจของเราได้ อาจจะเรียกว่าสิ่งที่เป็นสาระ เป็นแก่นเป็นสารก็ได้ หรือจะเรียกชื่ออย่างใรก็ด้ แต่ก็หมายถึงสิ่งที่เราต้องเสาะแสวงหา มีไว้ประจำชีวิตจิตใจ ซึ่งท่านทั้งหลายก็เข้าใจกันดี ถ้าจะกล่าวตามหลักง่าย ๆ ก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ให้ถือว่าสิ่งอื่น ๆ ภายนอกนั้น แม้จะปรารถนาต้องการ แต่ก็ไม่มีความสำคัญยิ่งไปกว่าศีล ยิ่งไปกว่าสมาธิ และยิ่งไปกว่าปัญญา สามประการนี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากสำหรับชีวิตของเรา หน้าที่การงาน ความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองที่โลกกำหนด เป็นยศฐาบรรดาศักดิ์ ตำแหน่งหน้าที่การงานอะไรก็ตาม ก็เป็นสิ่งที่ดี ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เสีย แต่ต้องกำหนดให้ได้ว่านั่นไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญเกินไปกว่าศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่เราสร้างเอาเองได้ และไม่มีใครที่สามารถที่จะเอาไปได้ อย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุญโจรลักขโมยไปไม่ได้ ใครก็เอาไปไม่ได้ เป็นของที่เกิดมีอยู่ที่ตัวเราเอง จะยืน จะนั่ง จะเดิน จะนอนก็อยู่กับเรา อายุน้อย อายุมากก็อยู่กับเรา ศีลก็อยู่กับเรา สมาธิก็อยู่กับเรา ปัญญาก็เช่นเดียวกัน สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ถ้าหากว่าเราปลงใจได้มีหนทางให้เราเดิน มองเห็นทางแล้วเราเดินไปตามทางนั้น ก็จะเป็นกำไรของชีวิต เพราะสิ่งภายนอกนั้นเป็นของชั่วครู่ ชั่วยามนั้นก็อย่างหนึ่ง เป็นของที่สมปรารถนาก็ได้ ไม่สมปรารถนาก็ได้ก็อีกอย่างหนึ่งจึงไม่มีความสำคัญไปกว่าศีล สมาธิ และปัญญา แต่คนที่จะมีความเข้าใจในเรื่องนี้ต้องอาศัยการอบรมฝึกฝนบ่มนิสัยอย่างมากถ้าไม่ได้อาศัยการอบรมบ่มนิสัย ปฏิบัติอยู่เสมอก็ยากที่จะเห็น เราก็ยังคงเห็นสิ่งภายนอกนั้นแหละสำคัญกว่า ที่กล่าวนี้ไม่ใช่ว่าจะปฏิเสธสิ่งภายนอกว่าไม่มีความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สิ่งภายนอกเป็นทรัพย์สมบัติ เงินทอง กองแก้ว ยศฐาบรรดาศักดิ์ตำแหน่งการงานหน้าที่ก็ดีมิใช่เป็นสิ่งที่เสีย แต่ก็มิใช่เป็นสิ่งที่จะยึด

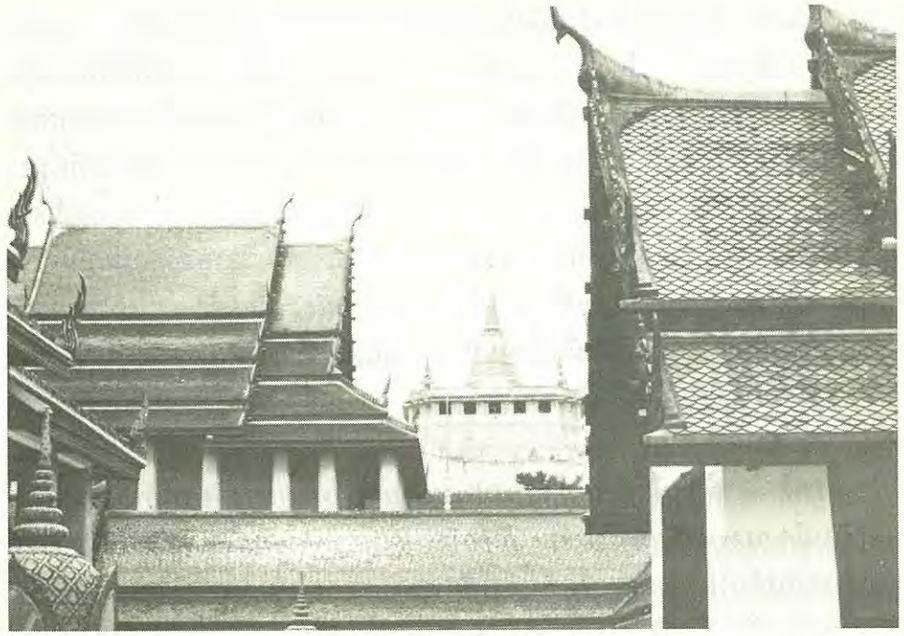

เอาเป็นสาระเกินไปกว่าศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเลยไปกว่านั้นก็วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ศีลสาระ สมาธิสาระ ปัญญาสาระ วิมุตติสาระ วิมุตติญาณสาระ เป็นสาระ ๕ ประการ หรือจะกล่าวโดยประการอื่นก็ได้ ที่ยกขึ้นให้ท่านทั้งหลายพอเห็นเป็นแนวทาง คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะได้มุ่งมาทางพระ ทางศาสนา ทางหลักปฏิบัติ บำเพ็ญบุญ บำเพ็ญกุศลเหมือนกันแต่มิได้มุ่งมาทางที่จะทำใจให้สงบและเห็นถูกต้อง เห็นว่าอะไรสำคัญมากกว่า และเห็นว่าอะไรสำคัญลดน้อยลงไป เลยไปยึดเอาสิ่งภายนอกนั้นแหละว่ามีความสำคัญ ซึ่งเกิดมีความทุกข์โทมนัสตามมาได้ในเวลาที่ไม่สมปรารถนาหรือในเวลาที่สิ่งนั้นไม่เป็นไปยั่งยืนถาวรแน่นอนอะไร จึงมีความจำเป็นสำหรับทุก ๆ ท่านแต่ก็เป็นโอกาสดี และเป็นโชคดีที่ท่านได้มาเข้าวัด และได้มาปฏิบัติธรรม การปฏิบัตินั้นแม้มีหลายอย่าง หลายประการแต่เมื่อเราได้ปฏิบัติในทางของวิชชาธรรมกายแล้วก็ตั้งใจให้มั่นคงแล้วก็ยึดเอาเป็นสาระให้สามารถทำจิตของเราให้สงบลงไปให้ได้ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก

ถ้าหากว่าเรายึดสิ่งนี้ได้แล้ว สิ่งอื่นภายนอกก็จะเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยไปหมด ความสับสนวุ่นวายโดยประการต่าง ๆ ทั้งในบ้านเมืองของเราทั้งทั่วไปในโลกก็เพราะเหตุที่เราไปยึดเอาเหตุภายนอกนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าสาระดังกล่าวมาแล้วไปยึดเอาของที่เราปฏิบัติไม่ได้ตามที่เราปรารถนา ศีล สมาธิ ปัญญา เราทำเอาเองได้ เราฝึกเอาเองได้ ใช้หลักที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำ ทรงสอนไว้ก็สามารถ

ที่จะเป็นผู้มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาได้ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญแต่ใคร่ขอถือโอกาสนี้กล่าวไว้ แม้จะมิใช่เฉพาะโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ก็เป็นเรื่องที่เป็นจริงอยู่ตลอดเวลา พระพุทธเจ้าท่านตรัสให้เห็น ตามที่กล่าวมาแล้วว่า เราจะถึงความสุขสวัสดีได้นั้นก็ต้องอาศัยหลักธรรม โดยมากคนทั่วไปก็มักจะเห็นว่ามีสิ่งโน้นสิ่งนี้แล้วนั่นแหละคือความสุขสวัสดี แต่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ความสุขสวัสดีนั้น เราต้องมีองค์ประกอบคือ

ประการที่ ๑ ปัญญาหรือเป็นความมีเหตุมีผล ในเรื่องของความเป็นจริง เรียกว่าโพชฌงค์ปัญญา หรือโพชปัญญา ปัญญาที่จะทำให้เกิดการสงบและเห็นแจ้ง ไม่ใช่ปัญญาธรรมดาอย่างที่เห็นกันอย่างที่เข้าใจกันว่า เมื่อมีสิ่งนั้นสิ่งนี้แล้ว นั่นแหละคือความสุขสวัสดีไม่ใช่ว่าไม่สุขสวัสดีแต่ว่าไม่ใช่เป็นเรื่องสมบูรณ์ต้องเข้าใจไว้นี่เป็นประการที่ ๑ เนื้อหาสาระท่านทั้งหลายก็เข้าใจกันเป็นส่วนใหญ่แล้ว

ประการที่ ๒ ต้องมีตบะโดยความหมายง่าย ๆ ได้แก่ความพากเพียร พยายามแม้การปฏิบัติธรรมก็ต้องมีความพากเพียรพยายาม ถ้าความพากเพียรพยายามน้อยการปฏิบัติธรรมก็มีผลน้อยต้องพากเพียรพยายามไปในทางที่ดี ในที่นี้จึงใช้คำว่าตบะและในมหาสติปัฏฐานสูตรก็ใช้คำว่าตบะเป็นความเพียรเหมือนกัน ถือเป็นความเพียรที่จะเผาสิ่งที่ไม่ได้ให้ละลายไป ตบะนั้นแปลว่าทำให้ร้อนหรือเผา แต่ว่าหมายถึงเผาสิ่งที่ไม่ดีทำให้สิ่งไม่ดีร้อนตั้งอยู่ไม่ได้ ให้หมดไป สิ้นไป จึงเป็นตบะความหมายง่าย ๆ ได้แก่ ความพากเพียร พยายามนั่นเอง ความพากเพียรพยายามจึงต้องมีไว้อย่างง่าย ๆ ก็เป็นเครื่องแผดเผาความเกียจคร้านให้หมดไปสิ้นไป มีแต่ความขยันเหลืออยู่ซึ่งเกื้อกูลทั้งการเป็นการอยู่ การครองเรือนและทั้งการปฏิบัติธรรม ยิ่งการปฏิบัติธรรมยิ่งมีความจำเป็นมากที่จะต้องใช้ตบะความเพียรที่จะเผาสิ่งไม่ดีที่มีอยู่ในใจเวลาเราปฏิบัติจิตใจสงบ เวลาที่ไม่ปฏิบัติอารมณ์ภายนอกรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส มาจูงใจของเราให้เขวไปในทางที่ไม่ดีได้ เพราะไม่อยู่ในสมาธิ ก็ต้องอาศัยตบะและเป็นเครื่องแผดเผาคอยลน คอยเผารู้ตัวอยู่เสมอ เพราะมีปัญญาเป็นข้อที่ ๑ อยู่แล้วมีเหตุมีผลอย่าให้ขึ้นมารบกวนจิตใจจนเกินไป และจะได้บอกแก่ตนเองได้ถูกว่า โดยความเป็นจริงแล้วเราต้องการอะไรนี่เป็นประการที่ ๒

ประการที่ ๓ ความระมัดระวังอินทรีย์สังวรณ์ โดยความหมายที่จะกำหนดได้ง่าย ๆ ก็คือความมีสติ ให้สติคุมใจให้อยู่กับที่ให้ได้อย่าให้ใจลอยไปที่อื่น ให้ใจอยู่ในที่เดียวให้ได้ ต้องใช้สติเป็นเครื่องคอยกำกับ ในที่บางแห่งท่านจึงเปรียบว่า สติเปรียบเหมือนกับสายเชือกที่คอยรั้ง คอยผูกมัดไว้ไม่ให้ใจดิ้นออกไป แต่สำคัญก็คือ เวลาปฏิบัตินั่นเอง เวลาปฏิบัตินั่นเราจะเข้าใจ จะเห็นว่าเมื่อไม่มีสติ ไม่มีสัมปชัญญะคอยควบคุมให้ดีแล้ว จิตก็จะแลบออกไปข้างนอกวิ่งออกไปข้างนอก

ไปรับอารมณ์ข้างนอก ไปคิดสิ่งข้างนอก จึงจำเป็นต้องมีประการที่ ๓

ประการที่ ๔ การสลัดออกไปซึ่งความไม่ดี นานาประการโดยหลักนั้นท่านหมายถึงตัวความหลุดพ้นแต่ว่าพูดโดยทั่ว ๆ ไปก็คือเข้าใจในการสลัดว่าอะไรเราควรสลัดออกไป คล้าย ๆ กับตบะที่จะคอยเผา ข้อสุดท้ายคือข้อที่ ๔ นี้เป็นตัวสลัด อะไรที่ข้องอยู่ในใจก็คอยหาโอกาสสลัด สลัดออกไปเสียอย่าให้ติดอยู่คาอยู่ สิ่งไรที่จะทำให้จิตใจวุ่นวาย จิตใจไม่สงบ จิตใจฟุ้งซ่านคิดไปต่าง ๆ นา ๆ ถ้าเกิดความคิดฟุ้งซ่านไปต่าง ๆ นา ๆ เช่นนั้นแล้ว ต้องทำความเข้าใจว่านี่เป็นความทุกข์ และพยายามสลัด สลัดด้วยความมีสติคือข้อที่ ๓ แล้วก็กำหนดใจให้เป็นสมาธินั่นเอง นี่รวมเป็นหลักธรรม ๔ อย่าง

หลักธรรม ๔ อย่างนี้ องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าท่านตรัสว่าเป็นทางแห่งความสวัสดีหรือจะเป็นตัวที่ทำให้เกิดความสวัสดีนั่นเอง จึงไม่ใช่เป็นสิ่งอื่นนอกจากตัวเราที่เรามีความเข้าใจว่าสิ่งนั้น สิ่งนี้นั่นเป็นของไม่ถูกต้อง เพียงแต่ว่าเป็นสิ่งอาศัยชั่วคราว อำนวยความสุข อำนวยความสะดวกชั่วคราวเท่านั้น ไม่ใช่เป็นของถาวรไม่ใช่เป็นของจริงแท้ ของจริงแท้ก็คือการปฏิบัติที่ตัวเรานั่นเอง

อาตมาจึงขออนุโมทนาสาธุการชื่นชมยินดีในโอกาสที่ท่านทั้งหลายได้เข้ามาอยู่ในร่มเงาของพระพุทธศาสนาได้มาปฏิบัติธรรม จะได้มากบ้างน้อยบ้างก็ตามเถอะ แต่ได้มาปฏิบัติธรรมกัน

แล้วพอที่จะมองเห็นแม้ใจจะไม่สงบเต็มที่ แต่ธรรมะที่ท่านได้พูดให้ฟังเปิดใจรับรู้รับฟังแล้ว ก็จะทำให้พอนึกเห็น เป็นทางไปแล้วก็จะทำให้เกิดความสุขสวัสดีสบายใจเรื่อยไป และไม่ใช่เฉพาะปีใหม่ ตลอดชีวิตของเรา ก็จะเป็นอย่างนั้น อาตมาจึงขออนุโมทนาพลอยยินดีที่ท่านทั้งหลายมีโอกาสเข้ามาสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนาเช่นนี้

ในโอกาสนี้ อาตมภาพพร้อมด้วยพระสงฆ์ทั้งปวงที่ประชุมอยู่ ณ สถานที่นี้มีท่านเสริมชัยเป็นต้น อ้างเอาคุณพระศรีรัตนตรัยอันเป็นอนิสัย บุญเขต บุญบารมีที่ได้ก่อสร้างสมกันมาโดยลำดับ สิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงบรรดามีในโลกนี้ จงมารวมเป็นกำลังที่สำคัญ ดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายได้เกิดมีเหตุ มีผล มีปัญญาขึ้นในจิตใจ มีความพากเพียรพยายาม วิริยะเป็นตบะ มีสติสัมปชัญญะเป็นตัวคอยระมัดระวังและมีการสลัดสิ่งที่ไม่ดีงามออกไปจากชีวิตจิตใจ ให้ท่านทั้งหลายมีจิตใจชื่นบานในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้สำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาอันชอบโดยทั่วถึงกันทุกท่านเทอญ.

แสดงธรรม ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๒
ที่ศาลาการเปรียญวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
ถอดเทปโดย วิรัช เต็มแสงสุขมณี

■■■■

"ความถูกต้อง–เหมาะสม–บริสุทธิ์–ยุติธรรม"

พระเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจริญพร ผู้สนใจในธรรมทุกท่าน

ในวาระดิถีแห่งปีใหม่ที่ได้เวียนมาบรรจบในปีพุทธศักราช ๒๕๓๒ นี้ อาตมภาพขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย พร้อมด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย พระอรหันตขีณาสพเจ้าทั้งหลายในอายตนนิพพานถอดกาย และพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมที่สุดในอายตนนิพพานเป็น ขอจงได้โปรดดลบันดาล อภิบาลคุ้มครองท่านทั้งหลาย ให้เป็นผู้ไม่ประมาทขาดสติสัมปชัญญะ รู้ผิดชอบชั่วดีและบาปบุญคุณโทษ

ให้เป็นผู้มีแต่ความคิดถูก พูดถูก เห็นถูก และประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ถูกพระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มากที่สุด ขอจงให้สัมฤทธิ์ผลในกิจการงานและในความปรารถนาโดยชอบ ได้เสวยผลคือความสันติสุข และความสมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว ยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดชั่วกาลนาน

อาตมภาพขอถือโอกาสนี้ให้คติธรรมเพื่อเป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติตนสืบต่อไป คือ ***"ความถูกต้อง–เหมาะสม–บริสุทธิ์–ยุติธรรม"***

ความจริงคติธรรมนี้ เป็นธรรมของผู้ใหญ่โดยแท้ ซึ่งถ้าจะว่าโดยธรรมของพระพุทธองค์ก็หมายถึงผู้ใหญ่โดยชาติวุฒิ คุณวุฒิและโดยวัยวุฒิ ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ทำหน้าที่ผู้นำคน หัวหน้าคน ผู้ปกครองคน ตั้งแต่หัวหน้าครอบครัวไปจนถึงผู้ปกครองประเทศชาติ ผู้รักษาพระศาสนา และแม้ผู้น้อยที่กำลังจะเจริญวัยวุฒิ คุณวุฒิ และชาติวุฒิอันจะเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคตก็พึงได้รับการศึกษาอบรมด้วย

ประการที่ ๑ ผู้ใหญ่ พึงดำรงอยู่ใน ***"ความถูกต้อง"*** แห่งกฎหมายของบ้านเมือง และตามพระธรรมวินัยอันพระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้วตามฐานะของตน และพึงนำผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติไปแต่ในทางที่ถูกต้องเช่นนั้นให้มากที่สุด ก็จะไม่นำตนและหมู่คณะไปสู่ความหายนะ หรือไปสู่หนทางที่เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อนในภายหลัง หากผู้ปกครอง ผู้รักษาประเทศชาติ ผู้ปฏิบัติและรักษาพระศาสนาเป็นผู้มีธรรมคือ "ความถูกต้อง" ดีแล้ว มีแต่จะนำตนและหมู่คณะไปสู่ความเจริญและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่มีเสื่อมเลย

พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงพระธรรมไว้ว่า ***ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งอยู่ไม่ได้นาน เพราะสถาน ๔*** ได้แก่ ***"ตั้งสตรีหรือบุรุษทุศีลให้เป็นพ่อเรือนแม่เรือน"*** (อง จตุกฺก. ๒๑/๓๖) และว่า ***ผู้หวังจะดำรงค์วงศ์ตระกูล ควรเว้น ๔ สถานนี้เสีย*** คำว่า "ทุศีล" ก็คือประพฤติผิดศีลโดยประการต่าง ๆ อันเป็นความประพฤติที่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นต้นว่า การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตหรือแม้เบียดเบียนผจญสัตว์ที่มีชีวิตให้เดือดร้อน การลักขโมยและฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่นจนถึงการฉ้อโกงประชาชนและประเทศชาติโดยประการต่าง ๆ การประพฤติผิดในกามและแม้มีความหมกมุ่นอยู่แต่ในกามกิเลส การกล่าววาจาโป้ปดมดเท็จ การกล่าวคำหยาบคาย ยุแยกให้แตกสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ การเสพและติดสิ่งเสพติดมึนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท และแม้การติดอบายมุขทั้งหลาย มีการพนัน ฯลฯ เป็นต้นเหล่านี้ ล้วนแต่นำความวิบัติฉิบหายมาสู่ตนเองและครอบครัวหมู่คณะตลอดขึ้นไปจนถึงชาติบ้านเมืองได้ ตามส่วนหนักเบาแห่งความประพฤติอันเป็นบาปอกุศลด้วยอำนาจของกิเลสเหตุนำและเหตุหนุนนั้น ๆ

แม้บรรชิตผู้ประมาท ไม่เพียรพยายามระวังรักษาตนให้อยู่ในกรอบพระธรรมพระวินัย ก็ย่อมนำตนและหมู่คณะไปสู่ความหายนะ คือความทุกข์ เดือดร้อน ได้อย่างมากเช่นกัน ยิ่งเป็นผู้นำในทางพระศาสนาด้วยแล้ว หากไม่สำรวมระวังในศีลและอินทรีย์ด้วยแล้ว ย่อมจะมีโทษได้หลายสถาน โดยธรรมชาติย่อมจะได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนสำหรับตนจากกรรมชั่วของตนโดยตรงแล้วยังจะได้รับโทษทุกข์อันจะติดตามมาอันเนื่องแต่ความปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่ผู้อื่นที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ให้ยอมรับนับถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างประพฤติปฏิบัติตาม อันให้ผลสะท้อนย้อนกลับมาสู่ตนเป็นหลายเท่าพันทวีอีกด้วย โดยพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้านั้นย่อมมีโทษเป็นสองสถาน คือ เป็นปัณณัตติวัชชะ คือเป็นโทษตามพระวินัย และเป็นโลกวัชชะ คือชาวโลกติเตียนอีกด้วย เพราะฉะนั้นบรรพชิตยิ่งต้องสำรวมระวังในศีลและอินทรีย์ให้มากที่สุด จักพ้นจากความเดือดเนื้อร้อนใจทั้งในปัจจุบันและอนาคต จะมีแต่ความเบาใจ สบายใจ ไม่ต้องกังวลใจในทุกที่

ประการที่ ๒ ผู้ใหญ่พึงพิจารณาถึง ***"ความเหมาะสม"*** ทั้งก่อนและขณะคิด พูด ทำการใด ๆ แม้ว่าสิ่งที่พูด ที่ทำนั้นถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมืองและกฎข้อบังคับทั้งหลาย และไม่ผิดศีลผิดวินัย ก็ยังต้องพิจารณาดู "ความเหมาะสม" ตามพระธรรม กาล เวลา สิ่งแวดล้อม บุคคลและสังคม ให้เป็นไปแต่ในแนวทางที่ดี มีสาระประโยชน์โดยธรรมให้มากที่สุดด้วย และ พึงหลีกเลี่ยงความประพฤติปฏิบัติอันจะนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนและหมู่คณะให้อย่างที่สุดด้วย

การประพฤติปฏิบัติตนของผู้ใหญ่ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นคดีโลกหรือคดีธรรม พึงพิจารณาก่อนและขณะคิด พูด ทำ โดยแยบคาย เพื่อให้มี "ความถูกต้อง" และให้มี "ความเหมาะสม" ด้วย โดยนัยนี้ ถ้าเป็นแต่เถรตรง เอาข้างถูกต้องตามกฎหมายแต่ประการเดียว ไม่ฉลาดในอุบายอันเป็นธรรมที่ "เหมาะสม" ด้วยแล้ว ย่อมดำเนินกิจการใด ๆ ไปด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงได้ยาก นักบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง เขาจึงถือกันนักหนาในคุณธรรมข้อนี้ แต่อาจจะพูดกันในชื่อหรือในความหมายที่คล้ายคลึงกันนี้ เช่นจะมีมาในคำว่า "สมเหตุสมผล" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Rational บ้าง หรือในคำว่า "รู้จักยืดหยุ่น" (Flexible) บ้าง หรือ "รู้จักประนีประนอม" (Compromising) อย่างเป็นธรรมบ้าง เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งก็เป็นไปในธรรมข้อ "ความถูกต้องและเหมาะสม" นี้ทั้งสิ้น

ประการที่ ๓ ผู้ใหญ่ พึงต้องเป็นผู้มี **"ความบริสุทธิ์ใจ"** คือมีเจตนาที่บริสุทธิ์ก่อนและขณะคิด พูด และทำใด ๆ ไม่พึงมีและใช้เล่ห์เพทุบายอันมิชอบ พึงไม่เป็นผู้ไม่จริงใจกับใคร ๆ เพราะย่อมจะเป็นคนไม่น่านับถือและไม่น่าไว้วางใจที่จะคบหาสมาคมด้วย ใครผู้ใดหลงในกลอุบายอันไม่จริงใจ ไม่บริสุทธิ์ใจของผู้นั้นเข้า ก็เท่ากับเดินไปสู่ความมืด ความทุกข์เดือดร้อนโดยไม่รู้ตัว ดีไม่ดีก็ถึงกับหมดเนื้อหมดตัว เพราะไปหลงในเล่ห์เพทุบายอันมิชอบเช่นนั้น

คำว่า **"อุบาย"** อาจมีความหมายทั้งในแง่ดีและไม่ดี สาธุชนพึงเข้าใจ ตามความหมายในแง่ดีคือได้ในคำว่า **"วิธีการอันแยบคาย** หรือ **ด้วยอุบายอันแยบคาย"** อันหมายถึงว่า เมื่อจะคิด พูด ทำสิ่งใด ก็พึงมีสติพิจารณาว่าดีหรือชั่ว ผิดหรือถูก เป็นสาระประโยชน์หรือมิใช่ แล้วเลือกวิธีประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปแต่ในแนวทางที่ดี ที่ถูกต้องเหมาะสม และที่เป็นสาระประโยชน์ไม่เป็นโทษหรือเป็นพิษเป็นภัยแก่ตนเอง และผู้อื่น อันเข้ากันได้กับความหมายของ "ความบริสุทธิ์ใจ" ของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม และเข้ากันได้ แม้กับความหมายของ "ความจริงใจ" ต่อกันของผู้เป็นกัลยาณมิตรแท้ ๆ มิใช่มิตรเทียมหรือมิตรปฏิรูป ซึ่งเป็นผู้มักมีและมักใช้ "อุบาย" ในลักษณะของ "เล่ห์กล" หรือ "เล่ห์เหลี่ยม" เพื่อเอารัดเอาเปรียบหว่านล้อมให้ตายใจแล้วหลอกลวง ปอกลอก ไม่มีความจริงใจต่อผู้ใด เมื่อมีโอกาสหรือได้ช่องทางก็ฉวยโอกาสที่ผู้ที่มาหลงคบหาสมาคมด้วยตนนั้นอยู่ในสภาวะอันลุ่มหลง ไม่รู้เท่าทันในเล่ห์เพทุบายของตน ฉกฉวยตักตวงเอาแต่ผลประโยชน์ไปด้วยความละโมบและไร้ยางอาย นี้จัดเป็นอุบายในแง่ไม่ดี ซึ่งมักจะเรียกว่า "เล่ห์ เพทุบาย" หรือ "เล่ห์กล" เป็นต้น

ผู้ใหญ่ในปัจจุบันและแม้ผู้เยาว์ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต พึงปฏิบัติตนต่อผู้อื่นและหมู่คณะด้วย "ความบริสุทธิ์ใจ" และด้วย "ความจริงใจ" ต่อกันและต่อกิจการงานโดยชอบ ด้วยอุบายอันแยบคาย กล่าวคือด้วยการพินิจพิจารณาความประพฤติปฏิบัติต่อกันหรือต่อหน้าที่กิจการงานนั้นด้วยดี ให้เป็นไปแต่ในทางที่เป็นคุณความดีและด้วยความปรารถนาดีโดยธรรมต่อกัน ก็จักยังความสามัคคีในหมู่คณะ ในสังคมและประเทศชาติให้เกิดมีและเจริญขึ้น และย่อมยังความสำเร็จในกิจการงานโดยชอบนั้น ๆ อันจะยังผลให้เกิดความเจริญและสันติสุขได้ในทุกที่

ประการที่ ๔ คือ **"ความยุติธรรม"** ไม่ถึงซึ่งอคติ คือความลำเอียงด้วยความหลงรักหลงเกลียดชัง หลงเกรงกลัว หรือด้วยความหลงงมงายอย่างไร้สติ ไร้เหตุผลโดยชอบธรรม ก็จะนำตนและผู้อื่นไปในแนวทางแห่งความถูกต้อง เหมาะสม ด้วยจิตใจและเจตนาที่บริสุทธิ์ ยังผลให้เกิดความสามัคคีธรรม และให้ถึงซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขโดยแท้

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติตนไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตตนประจำวันของตนเองหรือจะประกอบกิจการงานในอาชีพใด ๆ **หากบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมนั้น ๆ จะประพฤติปฏิบัติต่อกันด้วย "ความถูกต้อง–เหมาะสม–บริสุทธิ์–ยุติธรรม" แล้ว เป็นอันหวังได้ว่าความสามัคคีปรองดอง ความสำเร็จในกิจการงานโดยชอบ และความผาสุกย่อมจะบังเกิดมีแก่บุคคลในสังคมนั้น ๆ แต่ส่วนเดียว ไม่มีเสื่อมเลย**

ขอเจริญพร

■■■■

๕ วันถึงธรรมกาย

โดย **ปิยวัฒน์** *

ข้าพเจ้าได้รู้จักการทำสมาธิเจริญภาวนามานานหลายปี ในระยะแรกได้ลองทำสมาธิมาหลายวิธี จนกระทั่งได้รู้จักการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายของหลวงพ่อวัดปากน้ำภาษีเจริญ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ได้ยินคำว่า "ดวงปฐมมรรค" และ "ธรรมกาย" ทำให้ข้าพเจ้ามีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รู้ได้เห็น ได้สัมผัสดวงปฐมมรรคด้วยตัวของตัวเอง ที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ เวลา ๑๘.๓๐ น. ข้าพเจ้าและภรรยาพร้อมทั้งบุตรสาวและบุตรชาย รวม ๔ คน ได้เริ่มต้นปฏิบัติธรรมที่นั่น และถ้าไม่ติดธุระกิจใดก็จะไปทุก ๆ วัน ก่อนนอนทุกคืนภายหลังจากสวดมนต์ไหว้พระแล้วก็จะนั่งเจริญภาวนาอีกครั้งเป็นประจำตามสมควรแก่เวลา ได้สัมผัสกับความสงบของจิตใจบ้างพอสมควร ได้พบความสุขพอที่จะมีกำลังใจและศรัทธาให้เกิดความเพียรที่จะปฏิบัติธรรมให้มากยิ่งขึ้นเมื่อมีโอกาสได้เข้าถึงความสงบมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเข้าถึงหรือพบเห็นดวงปฐมมรรคได้ จนกระทั่งข้าพเจ้าและครอบครัวได้เข้าร่วมการปฏิบัติธรรมในโครงการอบรมพระกัมมัฏฐานที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก

* *พนักงานการไฟฟ้านครหลวง, วิทยากรในโครงการฯ*

อย่างเป็นสัดส่วน เช้าวันแรกข้าพเจ้าได้ยินเสียงระฆังปลุกให้ตื่นเมื่อ ๔.๓๐ น. เริ่มทำวัตรเช้า ๕ นาฬิกา และปฏิบัติธรรม ช่วงแรกยังตื่นเต้นกับสถานที่ใหม่ ๆ จิตใจยังไม่ค่อยสงบเท่าที่ควร จิตใจฟุ้งซ่านยังกำหนดหาศูนย์กลางกายไม่ได้ ในเวลากลางวันก็เหมือนมารมารังควาญ เพราะมีแมลงวันมาจังหวัดราชบุรี เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๙ ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาแต่ละวันที่จะบรรลุความปรารถนาที่ได้ตั้งใจไว้เป็นระยะเวลารวม ๕ วัน จากบันทึกความทรงจำ มีดังต่อไปนี้

วันแรก หลังจากลงทะเบียนเข้าปฏิบัติธรรมแล้วก็แยกย้ายเข้าพักในกลดที่ทางสถาบันฯ จัดไว้แยกชายหญิง

คอยรบกวนในขณะปฏิบัติธรรม เพื่อทดสอบความอดทนและอดกลั้นขั้นแรก แมลงวันมาไต่ตอมตัวของข้าพเจ้าให้พอรำคาญ และจะรำคาญมากขึ้นเมื่อแมลงวันไต่ตอมไปตามใบหน้า เข้าชอนไชในรูจมูก ที่หู ที่หัวตา ทำให้เกิดความรำคาญจนแทบทนไม่ได้ เมื่อหนัก ๆ เข้า ทนไม่ไหวก็ต้องยอมยกมือปัดไล่เสียที ทำให้การทำสมาธิไม่ต่อเนื่อง วันแรกนี้ จิตใจจึงยังไม่สงบ เพราะยังไม่สามารถเอาชนะแมลงวันรบกวนได้

วันที่สอง ข้าพเจ้าเริ่มพบปัญหาใหม่ขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง นอกจากแมลงวันรบกวนแล้ว เหมือนมีมารตัวใหม่เพิ่มเข้ามาลองความอดทน ขาและเข่าที่ไม่ค่อยเคยชินกับการนั่งนาน ๆ ก็รู้สึกมีอาการปวดขึ้นมา ยิ่งนั่งปฏิบัติมากก็ยิ่งปวดมากขึ้น ซ้ำแมลงวันก็ยังรบกวนมิได้หยุดหย่อน ทั้งปวดขา ปวดเข่าและรำคาญใจยิ่งนัก จิตใจยังไม่สามารถสงบได้

วันที่สาม วันนี้ อาการปวดขา ปวดเข่าเพิ่มมากขึ้น

กว่าเมื่อวาน แทบจะไม่อยากงอเข่า แมลงวันยังรบกวนจนไม่อยากจะทนอีกต่อไป ตอนนี้มารในตัวเริ่มคุกคามและยุยงให้เกิดความคิดที่จะถอนกลดกลับบ้านทำให้ใจคิดว่าวาสนาบารมีของเราคงจะยังไม่ถึง ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานมากอย่างนี้ ถ้ากลับไปอยู่ที่บ้านคงจะสะดวกสบายกว่านี้ การกินการอยู่ที่บ้านแสนสบาย ไม่ต้องมาถือศีลแปด อดข้าวเย็น นอนในกลดบนดิน ลมก็แรง นอนก็ไม่ค่อยหลับ ซ้ำยังต้องตื่นแต่เช้า แต่อีกใจหนึ่งก็ยังคิดถึงความปรารถนาที่ได้ตั้งใจไว้ที่ต้องการเข้าถึงธรรมกาย โดยตั้งใจว่า จะเอาธรรมกายกลับไปบ้านด้วย จะต้องอดทนทำให้ได้ มิฉะนั้นจะเสียความตั้งใจ จึงต้องตั้งใจอดทนต่อไป และปฏิบัติตามคำสอนของหลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล (หลวงป๋า) อย่างเคร่งครัด ที่สอนอยู่เสมอว่า ให้พยายามนึกถึงดวงแก้วไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด ให้ใจอยู่ที่จุดเล็กใสกลางลูกแก้วกลมใส พยายามทำตลอดเวลาทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะเดิน ยืน นั่ง นอน ข้าพเจ้าก็ได้ลองปฏิบัติตามไม่ว่าจะเดินไปทางไหน จะนั่งที่ไหน จะทำอะไรอยู่ จะพยายามนึกถึงดวงแก้วกลมใสและจุดเล็กใสกลางดวงแก้วนั้นอยู่เสมอให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พยายามพูด คุย ให้น้อยที่สุด พยายามประคับประคองใจให้อยู่ที่ศูนย์กลางดวงที่ใสของศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด ไม่ส่งใจไปคิดถึงเรื่องราวภายนอกตัว ไม่ส่งใจไปคิดถึงเรื่องที่บ้านและคนที่บ้าน ไม่คิดถึงเรื่องงาน ให้นึกคิดแต่เรื่องของภายในตัว ใจจรดอยู่ตรงศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด

วันที่สี่ อาการรำคาญและความทุกข์เวทนาทางกายจากอาการปวดเข่าเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากจดจำคำของหลวงป๋าที่ก้องอยู่ในหู ที่สอนไว้เสมอว่า **"ถ้าอยากจะได้ดวงปฐมมรรก ก็จงทำใจให้อย่ามีความอยาก"** ต้องทำใจให้ปลอดจากนิวรณ์ธรรม ๕ ประการ คือ กามฉันทะ ความพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส และ สัมผัสทางกาย ความพยาบาทคิดร้ายต่อผู้อื่น ความอิจฉาริษยาและฟุ้งซ่านของจิต ความลังเลสงสัยไม่แน่ใจและความง่วงเหงาซึมเซาเหล่านี้ต้องกำจัดออกไปจากจิตใจเสียก่อน ด้วยการประคองใจให้อยู่กับการบริกรรมนิมิต คือ ดวงแก้วกลมใสและคำบริกรรมภาวนาว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง.....

นับว่าเป็นความบังเอิญเหลือเกิน ต้องยกให้เป็นความดีของแมลงวันที่ช่วยให้ข้าพเจ้าได้ทำใจให้หยุดนิ่งได้เร็วเข้า เพราะแมลงวันพวกนั้นถึงแม้ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรำคาญจากการไต่ตอม ตามแขน ขา หน้าตา จมูก ปาก ทำให้ข้าพเจ้าต้องอดทน เพื่อจะได้ไม่เสียสมาธิ บางครั้งอดกลั้นจนน้ำตาไหล เมื่อแมลงวันคลานไปตามตัว จิตใจที่เคยซัดส่ายคิดแต่เรื่องฟุ้งซ่านไปในเรื่องราวต่าง ๆ หรือที่เคยง่วงเหงาหาวนอนซึมเซา ก็จำต้องมาอยู่ตามตัวที่แมลงวันเกาะอยู่โดยอัตโนมัติ ความง่วงเหงาซึมเซาที่เคยทำให้นั่งหลับ เจ้าแมลงวันก็จะมาเกาะตามจมูก หัวตา ทำให้ตาสว่าง เมื่อหนัก ๆ เข้า จิตก็สามารถข่มความรำคาญ และกำหนดสมาธิกลับเข้าไปไว้ในตัวที่ศูนย์กลางกาย ทำให้ใจหยุดใจนิ่งตกศูนย์ในทันทีเกิดความสว่างโพลงขึ้นตรงจุดศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ดอย่างที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ความสงบและสว่าง ณ ภายใน ทำให้เกิดความสุขอย่างที่ไม่เคยได้สัมผัสมาก่อน

วันที่ห้า วันนี้อาการปวดเข่าและปวดขาลดลง เนื่องจากความเคยชิน และผลของการปฏิบัติธรรมที่ทำให้จิตใจสงบนิ่งดี เห็นความสว่างภายในตัว แต่ยังไม่สามารถเข้ากลางศูนย์กลางของความสว่างได้ ตลอดเวลาไม่ว่าจะเดิน ยืน นั่ง นอน ข้าพเจ้าพยายามตรึกนึกถึงความสว่างหรือดวงแก้วไว้ที่ศูนย์กลางกายเสมอพยายามประคองจิตใจให้ติดต่อกันนานที่สุด เมื่อใจเผลอไปคิดเรื่องอื่นก็มีสติน้อมกลับมาจรดที่ศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ดจนนานเข้า ทำให้นึกเห็นดวงแก้วได้ง่ายและชำนาญมากขึ้น

เมื่อถึงเวลาแบ่งกลุ่มปฏิบัติธรรมในตอนเย็น มีอาจารย์วิบูลย์ วิปุลธมฺโม เป็นพระวิทยากรแนะนำการปฏิบัติธรรม เมื่อข้าพเจ้าหลับตา เริ่มเจริญภาวนา ก็เห็นแต่ความสว่างและสงบภายในท้อง ยังหาจุดศูนย์กลางของความสว่างไม่ได้ พระอาจารย์วิบูลย์ท่านได้กรุณาแนะนำให้ข้าพเจ้าได้น้อมใจเข้าไปเห็นจุดศูนย์กลางเล็กใสที่ศูนย์กลางกายฐานตรงฐานที่เจ็ด ซึ่งเป็นหลักสำคัญ นึกให้เห็นดวงที่ใส ใจอยู่ที่จุดเล็กใสที่ศูนย์กลางกาย รู้สึกหวิวเล็กน้อย ทันใดก็เห็นศูนย์กลางดวงขยายออก จะเห็นดวงใหม่ปรากฏขึ้นมาแทนที่ ใหญ่ ใส ละเอียดกว่าดวงที่กำหนดขึ้นต่อมาทราบว่าคือ **"ดวงปฐมมรรค"** เมื่อเอาใจจรดไปที่ศูนย์กลางดวงปฐมมรรค ดวงปฐมมรรคจะขยายตัวว่างออก ก็จะเห็นดวงใหม่ขึ้น เรียกว่า **"ดวงศีล"** เอาใจจรดเข้ากลางดวงศีล ดวงศีลจะขยายตัวว่างออก ปรากฏดวงใหม่เกิดขึ้น เรียกว่า **"ดวงสมาธิ"** เอาใจจรดเข้าศูนย์กลางดวงสมาธิ ดวงสมาธิจะขยายตัวว่างออก จะ

เห็นดวงใหม่ คือ **"ดวงปัญญา"** เอาใจจรดเข้ากลางของดวงปัญญา ดวงปัญญาจะขยายตัวว่างออก ปรากฏดวงใหม่เกิดขึ้นคือ **"ดวงวิมุตติ"** เอาใจจรดเข้าดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติจะขยายตัวว่างออก จะเห็นดวงใหม่เกิดขึ้น คือ **"ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ"** เอาใจจรดเข้ากลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะจะขยายตัวว่างออก จะเห็น "กายมนุษย์ละเอียด" ปรากฏขึ้น แต่ละดวงที่ปรากฏขึ้นใหม่จะใสละเอียดกว่าเดิม ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของพระอาจารย์วิบูลย์ที่เข้ากลางกายมนุษย์ละเอียดก็จะถึงกายทิพย์ เห็นดวงหยุดนิ่งเข้าไปศูนย์กลางดวง เห็นกายหยุดนิ่งไปเข้าไปศูนย์กลางกายนั้น ผ่านดวงและกายจนกระทั่งถึง **"ธรรมกาย"** ผ่านกายพระโสดาหยาบ พระโสดาละเอียด กายพระสกทาคาหยาบ พระสกทาคาละเอียด พระอนาคาหยาบ พระอนาคาละเอียด พระอรหัตหยาบ พระอรหัตละเอียด จนกระทั่งตกศูนย์เข้าสู่พระนิพพาน เห็นองค์พระขาวใสสว่างองค์ใหญ่ ล้อมรอบด้วยองค์พระอรหัตใสสว่างเต็มไปหมด

พอลืมตาจากการปฏิบัติธรรมวันนั้น ข้าพเจ้าประหลาดใจเป็นอย่างยิ่งและดีใจเป็นที่สุดในชีวิต เมื่อตรงศูนย์กลางกายของข้าพเจ้าปรากฏเป็นดวงแก้วใสขนาดฟองไข่แดงของไข่ไก่ ใสสว่างบริสุทธิ์ มีองค์พระธรรมกายปรากฏอยู่ตรงศูนย์กลางดวงแก้วใสนั้น มองเห็นชัดเจนตลอดเวลาทั้งในขณะที่ลืมตาหรือหลับตา

ห้าวันจึงถึงธรรมกายเป็นประสบการณ์หนึ่งที่ต้องการจะยืนยันให้เห็นว่า ความอดทนและอดกลั้นประกอบกับการได้หมั่นตรึกตรองประคองนิมิตไว้ที่ศูนย์กลางตามคำแนะนำของหลวงพ่อเสริมชัยอย่างสม่ำเสมอ สามารถที่จะทำให้ความปรารถนาที่จะเข้าถึงธรรมกายเป็นจริงได้ในระยะเวลาอันสมควร โดยที่ไม่ท้อแท้ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก

■■■■

ผลของการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

โดย **พระภาวนาโกศลเถร**

...เมื่อทิฏฐิคือความเห็นผิด กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ ถูกกำจัดให้หมดสิ้นไปด้วยสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน ธรรมเครื่องช่วยให้สงบระงับ และเจริญปัญญาทั้งวิปัสสนาปัญญา และโลกุตตรปัญญาดั่งนี้ ทุกข์ก็ย่อมดับลงตามด้วยโดยอัตโนมัติ...

กล่าวโดยสรุป การเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานนั้น ช่วยให้ผู้ปฏิบัติภาวนา รู้เหตุและกระบวนการเกิดและดับของเวทนา และรู้ในผลของการเกิดและดับของเวทนานั้นด้วย โดยนัยนี้ จึงช่วยให้ผู้ปฏิบัติภาวนาสามารถรู้ลู่ทางในการดับเวทนาด้วยสมถกัมมัฏฐาน และรู้วิธีคลายความยึดมั่นถือมั่นในเวทนาด้วยวิปัสสนากัมมัฏฐาน อันเป็นทางกำจัดตัณหาและทิฏฐิให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษต่อไปนั่นเอง

ก. ในกรณีการดับเวทนาด้วยสมถกัมมัฏฐานนั้น ก็คือว่า

เมื่อจิตใจได้รับการฝึกให้หยุดให้นิ่ง และประกอบด้วยปัญญารู้แจ้งในสัจธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รู้เท่าทันในสภาวะจริงของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ตามธรรมชาติที่เป็นจริง คือเป็น อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา แล้วมีสติสัมปชัญญะ คือความรู้สึกตัวพร้อมและรู้สึกในความผิดชอบ ชั่วดีแล้ว แม้จะมีสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์จากภายนอก เป็นต้นว่า รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย และธัมมารมณ์มากระทบกับอายตนะภายในหรือทวารต่าง ๆ เช่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย ก็ทำใจให้หยุดนิ่งเสีย โดยรวมใจหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุดเรื่อยไป ไม่ว่าจะลืมตาหรือหลับตาก็ปฏิบัติได้ การปฏิบัติดังกล่าวก็จะเป็นผลให้ธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ และธาตุ ๑๘ ซึ่งซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ และมีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิดและดวงรู้ เจืออยู่ด้วยทุกดวงนั้นรวมหยุดนิ่ง เป็นจุดเดียวกัน

มากน้อยตามส่วนที่สามารถกระทำได้ เท่าที่โอกาสและสภาพแวดล้อมจะอำนวยให้ และนั่นก็หมายความว่า "ใจ" ไม่ทำหน้าน้อมเข้าสู่อารมณ์ ไม่ทำหน้าที่รับรู้อารมณ์ และไม่ทำหน้าที่เสวยอารมณ์จากภายนอกที่มากระทบกับตา หู จมูก ลิ้น หรือกายเนื้อนั่นเอง เพราะฉะนั้นเวทนาที่เกิดกับกายก็สักแต่ว่าเกิดกับกาย แต่หาได้กระทบกระเทือนถึง "ใจ" ด้วยไม่ หรือจะกระทบถึงบ้างก็เป็นแต่เพียงส่วนน้อย พอที่จะมีสติสัมปชัญญะรู้เท่าทันในอารมณ์หรือเวทนาทั้งหลายเหล่านั้น รู้ข้อดีข้อเสีย และทางออกจากเวทนาเหล่านั้นได้โดยไม่ยาก

อาการที่จิตไม่น้อมเข้าสู่อารมณ์ ไม่รับรู้และไม่เสวยอารมณ์ทุกข์สุข ไม่ทุกข์ไม่สุขนี้เอง คือ **อาการของจิตที่ไม่สังขาร อันเป็นผลให้เวทนา**

...อนุสัยกิเลสอันเนื่องแต่เวทนานั้น ย่อมสามารถกำจัดให้หมดสิ้นไปเป็นสมุจเฉทปหานได้ ด้วยวิปัสสนาปัญญา และโลกุตตรปัญญา จากการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน...

ถูกข่มให้ระงับลงโดยสมถภาวนา เป็นเบื้องต้น และโดยนัยนี้ **ทุกข์ย่อมดับลงได้ตามส่วนที่ "ใจ" หยุดนิ่งเป็นอารมณ์เดียว ณ ที่ศูนย์กลางกาย** เรียกว่า วิกขัมภณวิมุตติ

ข. ส่วนว่า อนุสัยกิเลส อันเนื่องแต่เวทนานั้น ย่อมสามารถกำจัดให้หมดสิ้นไปเป็นสมุจเฉทปหาน ได้ด้วยวิปัสสนาปัญญา และโลกุตตรปัญญา จากการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ผลจากการเจริญภาวนาดังกล่าว จึงช่วยให้ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถแยกเวทนาที่เกิดกับกายให้ออกจากใจได้อย่างสัมฤทธิ์ผล คือให้เป็นสักแต่ว่าเป็นเวทนาที่เกิดกับกาย แต่มิได้กระทบกระเทือนถึงใจ หรือให้กระทบกระเทือนถึงใจแต่เพียงเล็กน้อย จิตใจจึงเป็นอิสระ ไม่เลื่อนลอยตามอารมณ์ที่มากระทบ หรืออย่างน้อยก็ไม่ถึงกับต้องสยบอยู่ในอารมณ์ที่น่ารัก หรือเคียดแค้นชิงชังในอารมณ์ที่ไม่น่ารัก อันเป็นทางให้กิเลสหรือตัณหาและทิฏฐิ เข้ามามีอำนาจเหนือจิตใจดลจิตดลใจให้ปฏิบัติตามอำนาจของมันได้ อันเป็นผลให้กาย วาจา และใจบริสุทธิ์ได้บรรลุมรรคผล นิพพาน ต่อไปตามลำดับคุณธรรมที่ปฏิบัติได้

เมื่อทิฏฐิคือความเห็นผิด กิเลส ตัณหา อุปาทานอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ถูกกำจัดให้หมดสิ้นไปด้วยสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานธรรมเครื่องช่วยให้สงบระงับ และเจริญปัญญาทั้งวิปัสสนาปัญญา และโลกุตตรปัญญาดั่งนี้ ทุกข์ก็ย่อมดับลงตามด้วยโดยอัตโนมัติ ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ (สํ. สฬ. ๑๘/๓๖๙-๓๗๒/๒๕๗-๒๖๐) แปลเป็นใจความว่า

"ภิกษุทั้งหลาย ปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้ ย่อมเสวยสุขเวทนาบ้าง ทุกขเวทนาบ้าง อทุกขมสุขเวทนา (คือความเฉย ๆ ไม่ทุกข์ ไม่สุข) บ้าง, อริยสาวกผู้ได้เรียนรู้แล้ว ก็ย่อมเสวยสุขเวทนาบ้าง ทุกขเวทนาบ้าง อทุกขมสุขเวทนาบ้าง, ภิกษุทั้งหลายในกรณีนั้น อะไรเป็นความพิเศษ เป็นความแปลกเป็นข้อแตกต่างระหว่างอริยาสาวกผู้ได้เรียนรู้ กับปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้"

"ภิกษุทั้งหลาย ปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้ ถูกทุกขเวทนากระทบเข้าแล้ว ย่อมโศกเศร้า คร่ำครวญร่ำไห้ รำพัน ตีอกร้องไห้ หลงใหล ฟั่นเฟือนไป เขาย่อมเสวยเวทนาทั้งสองอย่าง คือ **เวทนาทางกายและเวทนาทางใจ...**"

"อนึ่ง เพราะถูกทุกขเวทนานั้นกระทบ เขาย่อมเกิดความขัดใจ เมื่อเขามีความขัดใจเพราะทุกขเวทนา ปฏิฆานุสัยเพราะทุกขเวทนาก็ย่อมนอนเนื่อง, เขาถูกทุกขเวทนากระทบเข้าแล้ว ก็

หันเข้าระเริงกับกามสุข (คือความสุขในการสนองความต้องการทางตา หู จมูก ลิ้น และกาย เช่น หันเข้าหาการดื่มสุรา และสิ่งบันเทิงเริงรมณ์ต่าง ๆ เป็นต้น) เพราะอะไร, เพราะปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้ย่อมไม่รู้ทางออกจากทุกขเวทนา ออกไปจากกามสุข และเมื่อเขาระเริงอยู่กับกามสุข ราคานุสัยเพราะสุขเวทนานั้นก็ย่อมนอนเนื่อง, เขาย่อมไม่รู้เท่าทันในความเกิดขึ้น และความเสื่อมสลายไป และข้อดี ข้อเสีย ของเวทนาเหล่านั้น ตามที่เป็นจริง เขาย่อมไม่รู้เท่าทันในข้อดี ข้อเสีย และทางออกจากเวทนาเหล่านั้นตามที่ควรจะเป็น

เมื่อเขาไม่รู้เท่าทันในความเกิดขึ้น และความเสื่อมสลายไป และข้อดี ข้อเสีย ของเวทนาเหล่านั้นตามที่เป็นจริง และไม่รู้เท่าทันในข้อดี ข้อเสีย และทางออกจากเวทนาเหล่านั้นตามที่

ควรจะเป็น อวิชชานุสัยเพราะอทุกขมสุขเวทนาก็ย่อมนอนเนื่อง

ถ้าได้เสวยสุขเวทนา เขาก็เสวยอย่างถูกมัดตัว (คือประกอบด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทาน), ถ้าเสวยทุกขเวทนา เขาก็เสวยอย่างถูกมัดตัว, ถ้าเสวยอทุกขมสุขเวทนา เขาก็เสวยอย่างถูกมัดตัว

ภิกษุทั้งหลาย นี้แล เรียกว่าปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้ ผู้ประกอบด้วยชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส เราเรียกว่า ผู้ประกอบด้วยทุกข์"

"ภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายอริยสาวกผู้ได้เรียนรู้ถูกทุกขเวทนากระทบเข้าแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก ไม่คร่ำครวญ ไม่พิไรร่ำ รำพัน ไม่ตีอกร้องไห้ ไม่หลงใหลฟั่นเฟือน **เธอย่อมเสวยเวทนาทางกายอย่างเดียว ไม่เสวยเวทนาทางใจ...**"

"อนึ่ง เธอย่อมไม่มีความขัดใจเพราะทุกขเวทนานั้น เมื่อไม่มีความขัดใจเพราะทุกขเวทนา **ปฏิฆานุสัย** เพราะทุกขเวทนานั้นย่อมไม่นอนเนื่อง, เธอถูกเวทนากระทบ ก็ไม่หันเข้าระเริงกับกามสุข เพราะอะไร? เพราะอริยสาวกผู้เรียนรู้แล้วย่อมรู้ทางออกจากทุกขเวทนา ออกจากกามสุขไปอีก เมื่อเธอไม่ระเริงกับกามสุข **ราคานุสัย**เพราะสุขเวทนาก็ไม่นอนเนื่อง เธอย่อมรู้เท่าทันในความเกิดขึ้น ความสูญสลายไป ข้อดี และข้อเสียของเวทนาตามที่เป็นจริง และย่อมรู้ทางออกจากเวทนาเหล่านั้นตามที่ควรจะเป็น

เมื่อเธอรู้เท่าทันในความเกิดขึ้น ความเสื่อมสลายไป และข้อดี ข้อเสียของเวทนาเหล่านั้น

...การเจริญสติปัฏฐาน ๔...ทางสายเอก... มีความมุ่งหมายให้ปฏิบัติทั้งในภาคสมถะและภาควิปัสสนากัมมัฏฐานควบคู่กันไป...

และรู้ทางออกจากเวทนาเหล่านั้นตามที่เป็นจริง **อวิชชานุสัย**เพราะอทุกขมสุขเวทนาก็ไม่นอนเนื่อง

ถ้าเสวยสุขเวทนา เธอก็เสวยอย่างไม่ถูกมัดตัว (คือไม่ประกอบด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทาน), ถ้าเสวยทุกขเวทนา เธอก็เสวยอย่างไม่ถูกมัดตัว ถ้าเสวยอทุกขมสุขเวทนา เธอก็เสวยอย่างไม่ถูกมัดตัว

ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า อริยสาวกผู้ได้เรียนรู้ ผู้ปราศจากชาติชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส เราเรียกว่า ผู้ปราศจากทุกข์"

"ภิกษุทั้งหลาย นี้แหละเป็นความพิเศษ เป็นความแปลก เป็นข้อแตกต่างระหว่างอริยสาวกผู้ได้เรียนรู้ กับปุถุชนผู้มิได้เรียนรู้"

ค. ผลดีของการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ในส่วนที่เป็นเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ว่าเป็น**ทางสายเอก** (เอกายนมรรค) นั้น **มีความมุ่งหมายให้ปฏิบัติทั้งในภาคสมถะและภาควิปัสสนากัมมัฏฐานควบคู่กันไป** จึงชื่อว่า กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน, เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน, จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รับผลทั้งในส่วนที่ทำให้ใจหยุด สงบ นิ่ง เป็นอารมณ์เดียว เพื่อกำจัดนิวรณ์ธรรมทั้งหลาย และในส่วนของการเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และทั้งที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งตามที่เป็นจริง เพื่อเจริญวิปัสสนาปัญญาและโลกุตตรปัญญา ให้สามารถประหานอวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไป แล้วจิตใจก็จะสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสจากทั้งนิวรณ์ธรรม และจากทั้งอวิชชาอันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดทุกข์ทั้งปวง เป็นสุขอยู่ด้วยความสงบกาย วาจา และใจ สมดังบาลี พระพุทธภาษิตที่ว่า **นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ** แปลความว่า **สุขอื่นยิ่งกว่ากาย วาจาใจสงบเป็นไม่มี**

อนึ่ง ยิ่งผู้ปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาได้ถึงขั้นวิมุตติหลุดพ้นจากอาสวกิเลสและถึงวิมุตติญาณทัสสนะเพียงใด ธรรมสองอย่าง คือ สมถะ และวิปัสสนา ของท่านผู้นั้นก็ย่อมเข้ากันได้โดยแนบสนิทเพียงนั้น

การเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายนั้นเป็นกัมมัฏฐานแบบที่เจริญทั้งสมถะและวิปัสสนาควบคู่กันไป ซึ่งตรงกับความมุ่งหมายของมหาสติปัฏฐาน

กล่าวคือ ให้รวมใจหยุดในหยุด ณ ศูนย์กลางกายไว้เสมอทุกอิริยาบถ หรืออย่างน้อยก็ให้ครึ่งหนึ่งของใจ หยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกาย

พระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดนั้น ย่อมยังผลให้นิวรณ์ธรรมถูกระงับหรือกำจัดให้หมดสิ้นไปจากจิตใจตามระดับสมาธิที่ทรงอยู่ และการที่จิตใจรวมหยุดอยู่ในอารมณ์เดียวอยู่เสมอนี้เอง ที่เป็นผลให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั้น มีสติสัมปชัญญะ พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนา เป็นทั้งภายในและภายนอกได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกับสามารถเห็นทางออกของเวทนาได้โดยอัตโนมัติ

จึงเป็นเครื่องช่วยป้องกัน และกำจัดกิเลสตัณหา และอุปาทานในเวทนาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผลจากการรวมใจ อย่างน้อยครึ่งหนึ่งของใจ ให้หยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายอยู่เสมอ ทุกอิริยาบถดังกล่าว ยังเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ปฏิบัติธรรมมีอินทรีย์สังวร และศีลสังวรดีขึ้น

ผลรวมของการเจริญภาวนาดังกล่าวนี้ ก็ยิ่งช่วยบำรุงอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว และในขณะเดียวกัน ก็พลอยให้สติปัฏฐาน ทั้ง ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ และสติสัมโพชฌงค์ ๗ เจริญงอกงามบริบูรณ์ขึ้นด้วย

และธรรมทั้งสองอย่าง คือ ทั้งสมถะและวิปัสสนาของท่านผู้ปฏิบัติธรรมนั้น ก็ยิ่งเข้าคู่กันได้อย่างสนิทแน่นแฟ้นดังพระพุทธภาษิตมีมาในมหาสฬายตนิกสูตร อุปริปัณณาสก์ มัชฌิมนิกาย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๔ หน้า ๕๒๓ ข้อ ๘๒๘ ความว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! เมื่อบุคคลรู้อยู่เห็นอยู่ซึ่ง (เรื่องราวของ) ตา ตามที่เป็นจริง, รู้อยู่เห็นอยู่ซึ่ง

(เรื่องราวของ) รูป ตามที่เป็นจริง, รู้อยู่เห็นอยู่ซึ่ง (เรื่องราวของ) ความรู้แจ้งทางตา ตามที่เป็นจริง, รู้อยู่เห็นอยู่ซึ่ง (เรื่องราวของ) สัมผัสทางตา ตามที่เป็นจริง, และรู้อยู่เห็นอยู่ซึ่ง (เรื่องราวของ) เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางตา ที่เป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ไม่ทุกข์ไม่สุขบ้าง ตามที่เป็นจริง, เขาย่อมไม่หลงรักในตา ไม่หลงรักในรูป ไม่หลงรักในความรู้แจ้งทางตา ไม่หลงรักในสัมผัสทางตา และไม่หลงรักในเวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางตา ทั้งที่เป็นสุข เป็นทุกข์ และไม่ทุกข์ไม่สุข

เมื่อไม่หลงรัก ไม่ผูกใจ ไม่หลงใหลไปตาม แต่มีปกติพิจารณาเห็นโทษของสิ่งนั้น ๆ อยู่ดังนี้แล้ว ความยึดถือในขันธ์ทั้งห้าของเขา ก็หยุดพักตัวในกาลต่อไป ตัณหาคือความทะยานอยาก

...เมื่อเขาทำอริยอัฏฐังคิกมรรคให้เจริญอยู่อย่างนี้ สติปัฏฐานสี่... สัมมัปปธานสี่... อิทธิบาทสี่... อินทรีย์ห้า... พละห้า โพชฌงค์เจ็ด ย่อมถึงความงอกงามบริบูรณ์ได้แท้ ธรรมสองอย่างของเขา คือ สมถะและวิปัสสนา ชื่อว่าเข้าคู่กันได้อย่างแน่นแฟ้น...

อันระคนด้วยความเพลิดเพลินและความกำหนัดรัก ซึ่งมีปกติเพลินเฉพาะต่ออารมณ์นั้น ๆ ของบุคคลนั้นก็เสื่อมคลายคืน ต่อนั้นไป ความกระวนกระวายทางกายก็เสื่อมถอยคลายคืน ความกระวนกระวายทางจิตก็เสื่อมถอยคลายคืน ความร้อนรุ่มทางกายก็เสื่อมถอยคลายคืน ความร้อนรุ่มทางจิตก็เสื่อมถอยคลายคืน ความร้อนกลุ้มทางกายก็เสื่อมถอยคลายคืน ความร้อนกลุ้มทางจิตก็เสื่อมถอยคลายคืน เขาได้เสวยสุขทั้งทางกายและทางใจ ทิฏฐิความเห็นของเขาผู้เป็นแล้วอย่างนี้ ย่อมเป็น**สัมมาทิฏฐิ** ความเข้าใจที่ถูกต้อง ความคิดของผู้เป็นแล้วอย่างนี้ ย่อมเป็น **สัมมาสังกัปปะ** ความมุ่งหมายที่ถูกต้อง ความเพียรของผู้เป็นแล้วอย่างนี้ ย่อมเป็น**สัมมาวายามะ** ความพยายามที่ถูกต้อง ความระลึกของผู้เป็นแล้วอย่างนี้ ย่อมเป็น**สัมมาสติ** ความระลึกที่ถูกต้อง สมาธิของผู้เป็นแล้วอย่างนี้ ย่อมเป็น**สัมมาสมาธิ** ความตั้งจิตมั่นไว้ในแนวที่ถูกต้อง **กายกรรม วจีกรรม** และ **อาชีวะ**ของเขา ก็บริสุทธิ์ดีแล้วมาตั้งแต่แรก **อริยอัฏฐังคิกมรรคของเขา ย่อมถึงความเจริญเต็มที่** ด้วยอาการอย่างนี้

เมื่อเขาทำอริยอัฏฐังคิกมรรคให้เจริญอยู่อย่างนี้ สติปัฏฐานสี่... สัมมัปปธานสี่... อิทธิบาทสี่... อินทรีย์ห้า... พละห้า โพชฌงค์เจ็ด ย่อมถึงความงอกงามบริบูรณ์ได้แท้ ธรรมสองอย่างของเขา คือ สมถะและวิปัสสนา ชื่อว่าเข้าคู่กันได้อย่างแน่นแฟ้น"

อนึ่ง จากผลของการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ซึ่งช่วยให้รู้แจ้งสภาวะจริงของธรรมชาติตามที่เป็นจริง จากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นนี้เอง จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า

การรู้การเห็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ หรือที่เรียกว่าอายตนะภายนอกของสัตว์ทั้งหลายนั้นเกิดขึ้นเนื่องแต่อายตนะภายนอกกระทบหรือสัมผัสกับอายตนะภายในอันได้แก่ทวารต่าง ๆ แล้วธาตุส่วนละเอียดของอายตนะภายนอกนั้นผ่านเข้าถึงวิญญาณธาตุต่าง ๆ ซึ่งมีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ซ้อนอยู่ โดยมีประสาทต่าง ๆ ของกายเนื้อเป็นที่ตั้ง และเป็นสื่อให้ธาตุส่วนละเอียดของอายตนะภายนอกถึงวิญญาณธาตุต่าง ๆ ทั้ง ๖ และให้วิญญาณธาตุทั้ง ๖ สามารถทำหน้าที่รู้ หรือรับรู้อารมณ์จากภายนอกทั้งหลายเหล่านั้นได้

ประสาทกายเนื้อของทวารทั้งหลาย จึงหาใช่เป็นตัวรู้หรือทำหน้าที่รับรู้อารมณ์จาก

ภายนอกไม่ เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นที่ตั้งของธาตุละเอียดของทวารต่าง ๆ ซึ่งมีวิญญาณธาตุ และดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ซ้อนอยู่ และช่วยเป็นสื่อให้ธาตุละเอียดของอายตนะภายนอกได้สัมผัสกับวิญญาณธาตุต่าง ๆ โดยมีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ซ้อนอยู่เท่านั้นเอง

ความจริงข้อนี้ ในระหว่างผู้เจริญสมาธิภาวนาอย่าประจักษ์ด้วยตนเองว่า ยิ่ง "ใจ" รวมหยุดอยู่ในอารมณ์เดียวได้แนบสนิทเพียงใด การรับรู้หรือความรู้สึกต่อการสัมผัสของสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์จากภายนอก กับอายตนะภายในหรือทวารต่าง ๆ ย่อมน้อยลงมากเพียงนั้น เพราะยิ่ง "ใจ" หยุดนิ่ง แนบสนิทเป็นจุดเดียวกัน วิญญาณธาตุ ซึ่งเป็นธาตุรับรู้ส่วนละเอียดอันมีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ซ้อนอยู่นั้นก็ยิ่งไม่ทำหน้าที่น้อมไปสู่อารมณ์และรับรู้อารมณ์จากภายนอกที่มาสัมผัสนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เจริญภาวนาสมาธิในระดับสูง ๆ จึงมีความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่มาสัมผัสกายน้อยลง ๆ หรือได้ยินสรรพ-สำเนียงจากภายนอกแผ่วเบาลง ตามระดับของใจที่เป็นสมาธิสูงขึ้นจนถึงไม่รู้สึกเลย หรือไม่ได้ยินสรรพสำเนียงจากภายนอกเลย ทั้ง ๆ ที่ประสาทกายเนื้อยังดี ๆ อยู่

■■■■

อานิสงส์ ของการออกจากกามคุณ

โดย **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล**

พระพาหิยะในสมัยนั้นเป็นพ่อค้าออกแล่นเรือเพื่อไปขายสินค้าแล้วเรือแตก ไปขึ้นที่ฝั่ง ไม่มีเสื้อผ้าจึงนุ่งแต่เปลือกไม้ คนก็คิดว่าเป็นพระอรหันต์ เมื่อไปบิณฑบาตก็อาศัยกระเบื้องจากเทวสถานเพื่อเป็นภาชนะบิณฑบาต ภายหลังแม้เมื่อมีผู้มาถวายเสื้อผ้า ท่านก็ไม่ยอมรับ เพราะเกรงว่า ถ้ารับแล้ว คนเขาจะคิดว่า ไม่ใช่พระอรหันต์ กลัวจะเสื่อมจากลาภสักการะ ซึ่งเรื่องลาภสักการะนี้ฆ่าคนมานักต่อนักแล้ว ต่อมาพรหมซึ่งเคยเป็นเพื่อนในอดีตชาติ มาเตือนว่า ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ แต่ว่าได้มีพระอรหันตสัมมาสัม-

พุทธเจ้าได้บังเกิดขึ้นแล้ว และท่านควรได้ไปเฝ้าพระองค์ท่าน พระพาหิยะซึ่งไม่สบายใจเพราะแหนงใจตนเองอยู่แล้ว เมื่อได้รับคำทักก็ยิ่งไม่สบายใจ จึงรีบไปเฝ้าพระพุทธเจ้าในขณะที่พระองค์ท่านกำลังเสด็จทรงบิณฑบาตอยู่ เมื่อถึงก็กราบแทบพระบาทและจับข้อพระบาท ทูลขอให้พระองค์ทรงแสดงธรรม พระองค์ก็ทรงแสดงธรรมให้ว่า "เมื่อเห็นรูป ก็สักแต่ว่าเห็น" พระพาหิยะเมื่อได้ฟังเพียงนี้ก็บรรลุอรหัตผล จึงทูลขอบวช แต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้อัธยาศัย ทราบบุพกรรมแต่ในอดีตชาติว่าเมื่อบำเพ็ญบารมีอยู่ไม่ว่าเป็นนักบวชก็ดีหรือคฤหัสถ์ก็ดี เมื่อได้อัฏฐบริขารหรือปัจจัยเครื่องบริโภคใช้สอยมา ก็มีความหวงแหนในลาภสักการะ ไม่อยากแบ่งปันให้ใคร หวงแหนไว้บริโภคใช้สอยแต่เฉพาะตน ไม่เผื่อแผ่แม้ว่าใครจะอดอยากทุกข์ยากอย่างไร ดังนั้นวิบากจำเพาะเรื่องหวงแหนอัฏฐบริขารที่ไม่เคยเผื่อแผ่ให้แก่ใครนี้แหละ จึงติดตามให้ผลในชาตินั้น ส่วนทานบารมีเรื่องอื่นของท่านย่อมเต็มพอที่จะให้บรรลุพระอรหัตผลได้ในชาตินั้น วิบากกรรมที่ได้เคยหวงแหนในลาภสักการะอันพุทธเจ้าทรงเห็นและจึงยังไม่ได้ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้ ตรงนี้แสดงชัดไว้ว่า เมื่อพระองค์ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่ผู้ใดโดยทรงเรียกให้มาเข้าหมู่แล้ว จะเป็นภิกษุเลยพร้อมด้วยอัฏฐบริขาร ด้วยพระอิทธิฤทธิ์และด้วยบุญบารมีของพระสาวกองค์นั้น นี้มีพระบาลีรับรอง * มิใช่เรื่องเหลวไหล

พระพาหิยะมิได้ทำบุญด้วยการแบ่งปันอัฏฐบริขารให้แก่ผู้อื่นมาก่อน พระพุทธเจ้าจึงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้ไม่ได้ จึงบอกให้ท่านพาหิยะไปหาบาตรและจีวร แต่ด้วยวิบากกรรม ยักษินีไปดลใจโคแม่ลูกอ่อนให้ขวิดท่านพาหิยะ ซึ่งเป็นพระอรหันต์แล้วถึงแก่มรณภาพทันที ตรงนี้ให้สังเกตว่า พระอรหันต์อยู่ในเพศฆราวาสได้ไม่นานนัก เพราะฆราวาสเป็นหีนเพศ เป็นเพศหยาบ พระอรหันต์จะอยู่อย่างเพศหยาบไม่ได้ ต้องอยู่อย่างเพศละเอียด (ปณีตเพศ)

มีตัวอย่างพระบาลีแสดงไว้ใน **ธมฺมปทฏฺฐกถา เรื่อง **สัญญชัยปริพพาชก** ในตอนที่ว่าด้วยพระพุทธองค์ได้ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่พระอัครสาวกทั้งสองคือพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานพร้อมด้วยบริวารว่าเมื่อพระองค์ทรงเรียกเข้าหมู่แล้วเป็นอันสำเร็จเป็นภิกษุพร้อมด้วยบาตรและจีวรทั้งหลายด้วยพระฤทธิ์*

...การเกิดภพเกิดชาติใหม่มันลำบาก มันอันตรายตอนที่อวิชชามันทำหน้าที่ และเราจะปลอดจากอวิชชานั้นยากนัก จึงให้พยายามทำเสียแต่บัดนี้ให้มันแจ้งในธรรมทั้งหลาย และละวางในธรรมที่ควรละวางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสะสมให้เป็นบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี จึงจะพ้นทุกข์ได้อย่างถาวร...

ดังนั้นการทำทานกุศลก็ดี บำรุงพระก็ดี ให้กอปรและสัมปยุตด้วยสัมมาทิฏฐิและปัญญาอันเห็นชอบด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์จะได้ติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ชาตินี้ให้ท่านพยายามคิดและทำว่าควรเป็นชาติสุดท้ายที่ท่านสัมผัสอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย หรือกามคุณทั้ง ๕ ให้พยายามทำใจให้ห่างและว่าง หรือวางอุปาทานในขันธ์ ๕ ของเรา จะได้ลดกิเลสตัณหา อุปาทานในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย ได้สอนและแนะนำแล้วให้พิจารณากายคตาสติ ลงท้ายเมื่อใดพบพระพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ท่านสอนสั้น ๆ ว่า **"เห็นรูปให้สักแต่ว่าเห็น"** ท่านทั้งหลายจะได้มีปัญญา ได้ดวงตาเห็นธรรมหรือได้บรรลุพระอรหัตผลอย่างท่านพาหิยะ ดังนั้นให้พยายามเสียแต่บัดนี้ว่า **ให้เห็นโทษของการเข้าใกล้ เสพ สัมผัส ยินดี และยึดติดในกามคุณทั้ง ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส** ให้ทำหน้าที่ของเราให้เต็มความสามารถของผู้เป็นสมาชิกครัวเรือนด้วยใจที่สัมปยุตด้วยสัมมาทิฏฐิ และในขณะเดียวกันก็ให้**หมั่นพิจารณาให้เห็นโทษของการเข้าใกล้ ยึดติดพอใจในกามคุณทั้ง ๕ แล้วค่อย ๆ ตรึกนึกออกจากกามเสีย ในบั้นกลางหรือบั้นปลายของชีวิตก็เข้าวัดเสีย** อาตมาก็มีหน้าที่ชี้ บุญทางบาปให้เท่านั้น

การเกิดภพเกิดชาติใหม่มันลำบาก มันอันตรายตอนที่อวิชชามันทำหน้าที่ และเราจะปลอดจากอวิชชานั้นยากนัก จึงให้พยายามทำเสียแต่บัดนี้ให้มันแจ้งในธรรมทั้งหลาย และละวางในธรรมที่ควรละวางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสะสมให้เป็นบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี จึงจะพ้นทุกข์ได้อย่างถาวร เพราะการที่ท่านได้มาปฏิบัติธรรมนั้นท่านมาด้วยบุญบารมีแล้ว อย่าถอยห่างออกไปนอกเขตบุญกุศล เพราะจะเป็นตรงกันข้ามกับบารมี เรียกว่า **"อนุสัย" การสะสมความยินดีพอใจในกามคุณทั้ง ๕ ด้วยกามกิเลสและกิเลสอื่นทั้งหลายมีโลภะ โทสะ โมหะ เป็นมูลแล้วเป็นอนุสัย กามราคานุสัย ภวานุสัย ปฏิฆานุสัย และอวิชชานุสัย แล้วก็จะถึงซึ่งความลำบาก** อย่าทำเลย และตั้งใจให้ดีอย่าไปยุ่งกับกามนักเลย ล้วนแต่ไม่ได้เรื่องทั้งนั้น

■■■■

รายชื่อเจ้าภาพและผู้นำบุญกองกฐิน ทอดวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร วัดปากน้ำ กทม.	๔๓,๘๕๑.๕๐
หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงคโล วัดปากน้ำ กทม.	๑๐๓,๔๗๐.๐๐
คุณปิยะบุตร ชลวิจารณ์ และพนักงาน ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	๑๔๒,๓๔๐.๐๐
คุณคุณ – ปนัดดา ตัณฑ์พูนเกียรติ และคณะ	๑๐๐,๔๐๐.๐๐
คุณบุญฤทธิ์ – กำไร ปรีชาวณิชวงศ์ และคณะ	๕๕,๓๕๗.๕๐
พระอนันต์ จารุธมโม และญาติโยม	๔๗,๖๘๐.๐๐
คุณวิรุฬห์ — โกสุม เกรอต และคณะ	๔๕,๖๕๔.๐๐
คุณพรรณี พรพัฒนะ และคณะ	๓๓,๖๕๒.๐๐
คุณธมรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล และคณะ	๒๖,๑๖๘.๐๐
อาจารย์อุดม – สุดา ตรีชั้น และคณะ	๒๕,๕๘๐.๐๐
คุณสุธาร สุขยางค์ และคณะ	๒๕,๐๐๐.๐๐
คุณโอภาส – อาจารย์ศิริพรรณ พลศิลป	๒๔,๒๒๕.๕๐
แม่ชีประยูร ระฆังสมบูรณ์ และคณะ	๒๓,๐๓๐.๕๐
คุณบัณฑูร – พัชรา อังสุรัตน์โกมล และคณะ	๒๒,๘๘๐.๐๐
คุณบุษดี พานิชเจริญผล และคณะ	๒๒,๔๗๐.๐๐
คุณกุลชรี ปุญญาวิวัฒน์ และคณะ	๒๐,๗๔๒.๐๐
พ.ต.ท. เดชา พิทักษ์ชัยธรรม และคณะ	๒๐,๐๕๐.๐๐
คุณวิมล สุทธิกิจพงศ์ – คุณแซ่ลิด แซ่ลี้ และคณะ	๑๕,๑๘๕.๐๐
พระดนัย (พระยอด) และญาติโยม วัดหลวงสิริบุรณาราม	๑๘,๘๖๖.๐๐
กลุ่มส่งเสริมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย	๑๖,๘๕๗.๐๐
พ.ญ. คุณสวรรยา – คุณแม่สุรีย์ เดชอุดม และคณะ	๑๖,๔๘๑.๐๐
คุณกนกวรรณ – สนอง แก้วมณี และคณะ	๑๖,๔๓๒.๐๐
คุณวุฒิชัย อาจริยะพร และคณะ	๑๖,๒๐๐.๐๐
คุณหยุ่นจี้ – ซิ้วยับ แซ่ปัง และคณะ	๑๕,๖๗๑.๐๐
พ.ญ. กาญจนา ชัยกิตติศิลป์ และคณะ	๑๔,๗๐๕.๐๐
คุณวรรณิภา ธัญญะรักษ์ และคณะ	๑๔,๕๔๑.๐๐
คุณวิมล หอมเนียม และคณะ	๑๔,๕๔๐.๐๐
คุณสุรเกียรติ – นิภา วรายน และคณะ	๑๔,๕๑๐.๐๐
คุณอรวรรณ เวศอุไร และคณะ	๑๔,๓๕๕.๐๐
คุณพินิจ – กาญจนา ฉิมพาลี และคณะ	๑๔,๐๖๖.๒๕
บริษัท สยามคราฟท์ จำกัด	๑๒,๘๐๐.๐๐
พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินสายการบินไทย	๑๒,๔๕๖.๐๐
คุณสมพงษ์ อัศวสกุลดี และคณะ	๑๒,๓๕๒.๐๐
คุณสมพงศ์ พิบูลย์ผล และคณะ	๑๒,๒๑๕.๐๐
คุณปราณี พิมานาภรณ์ และคณะ	๑๒,๐๐๒.๐๐
คุณจำเริญ – พันทิพา อัศวเรืองชัย และคณะ	๑๒,๐๐๐.๐๐
คุณสุวรรณา เลิศวิชชุหัตถ์ และคณะ	๑๑,๕๕๕.๐๐
คุณดวงพร แสงถวิล และคณะ	๑๑,๗๓๐.๐๐
คุณพิม อย่างธารา และคณะ	๑๑,๗๐๐.๐๐
คุณส่วน – สมศรี พนมวัฒนากุล และคณะ	๑๑,๕๓๐.๐๐
ร.อ. บุญช่วย ถารีพันธ์ และคณะ	๑๑,๕๑๐.๐๐
คุณวิภาดา แช่มศิริวัฒน์ และคณะ	๑๑,๑๗๒.๐๐
คุณพรชัย ยงทรัพย์อนันต์ และคณะ	๑๑,๑๑๑.๐๐
บ. เวลอินเตอร์ ซัพพลาย จำกัด	๑๑,๑๑๑.๐๐
คุณสุชาติ ศุภผล และคณะ	๑๑,๐๐๐.๐๐
คุณวัฒนา เลาหเวชวานิช และคณะ	๑๑,๐๐๐.๐๐
คุณสุขชัย พรกำพลวัฒน์ และคณะ	๑๑,๐๐๐.๐๐
คุณสมบัติ อิ่มเพ็ง และคณะ	๕,๘๑๖.๐๐
คุณพลชัย คำนึงสกุลไทย และคณะ	๕,๕๖๐.๐๐
อาจารย์กาญจนา อัครวัณ และ คณะโรงเรียนปากเกร็ด	๕,๑๐๐.๐๐
คุณอัญญมณี – สาธิต มัลลิกะมาส และคณะ	๘,๕๓๖.๐๐
คุณสุมทพ พุ่มกุมาร และคณะ	๘,๖๑๐.๐๐
คุณรัตนาภรณ์ พิมมานนท์ และคณะ	๘,๔๘๒.๐๐
คุณกรุณา ประทีปจินดา และเพื่อน	๗,๕๖๐.๐๐
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช และคณะ	๗,๕๒๘.๐๐
คุณอัญชนา มฤคพิทักษ์ และคณะ	๗,๗๑๐.๐๐
คุณพนิดา สุจิรชาโต และคณะ	๗,๖๕๐.๕๐
คุณนุ่มนวล บุญญางศ์ และคณะ	๗,๖๕๐.๐๐
คุณสุขใจ พานิชพันธ์	๗,๖๒๐.๐๐
คุณภัทรา เภกะนันท์ และคณะ	๗,๔๕๓.๐๐
คุณเจนแดน นาคะชาต และคณะ	๗,๔๕๐.๐๐
ก๋องกลการ	๖,๕๐๐.๐๐
คุณบานเย็น ภูวนผา และคณะ	๖,๘๕๐.๐๐
คุณโกวิท เมฆบุตร และคณะ	๖,๗๓๐.๐๐
คุณบุญสืบ พิมจั่น และคณะ	๖,๗๐๐.๐๐
คุณชื่น – หับ คงเกิด และคณะ	๖,๔๕๕.๐๐
พระเฉลิม นิปุโณ และญาติโยม	๖,๔๖๑.๐๐
คุณจีระวรรณ วัชรเสถียร และคณะ	๖,๔๓๒.๐๐
คุณสมศรี – เกษตร – วุฒิกร ภิญโญ	๖,๓๕๐.๐๐
คุณพวงพร บุญสอง และคณะ	๖,๓๓๐.๐๐
คุณพีระ ขุนสุวรรณ และคณะ	๖,๑๑๐.๐๐
คุณอุดม เรืองสุรัตน์ และคณะ	๖,๐๘๐.๐๐
คุณสกล กมลธรรมวงศ์ และคณะ	๖,๐๗๐.๐๐
อู่ทิพย์โก้	๖,๐๔๕.๐๐
คณะผู้ช่วยงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย	๖,๐๓๔.๐๐
คุณชาย ศรหิรัญ และคณะ	๖,๐๓๐.๐๐
คุณธนะพล รุจิรัชกร และคณะ	๖,๐๑๐.๐๐
คุณจินดา สวนทวี และคณะ	๖,๐๐๐.๐๐
พระมนตรี อังควโร และญาติโยม	๖,๐๐๐.๐๐
การบินไทย (โดยคุณวีระ เนตยกุล)	๕,๔๓๐.๐๐
รศ.ดร. จุมพล หนิมพานิชและคณะ	๕,๒๔๒.๐๐
คุณอดิศักดิ์ เนื่องจำนงค์ และคณะ	๕,๒๔๐.๐๐
คุณลมูล ขาวสอาด และคณะ	๔,๕๒๐.๐๐
คุณสุรพล และคณะ	๔,๕๒๐.๐๐
คุณปรีชา เพิ่มเพาะปลูก และคณะ	๔,๘๗๗.๐๐
คุณดำรงค์ จรจวบโชค และคณะ	๔,๓๑๐.๐๐
ดร. กิตติ์ – ดร. พรสวรรค์ วิสุทธิวิเศษ และคณะ	๔,๐๐๐.๐๐
คุณเจริญ เลาหเรืองปัญญา – คุณปาริชาติ แซ่โค้ว และคณะ	๓,๕๖๐.๐๐
คุณลัดดา เกียรติก้องขจร และคณะ	๓,๗๔๐.๐๐
พ.ท. กำพล พร้อมพงษ์ และคณะ	๓,๗๒๐.๐๐
พ.อ.(พิเศษ) สนิท – ประไพ สุกกรี และคณะ	๓,๕๒๐.๐๐
คุณสำราญ พงษ์นัยรัตน์ และคณะ	๓,๕๐๐.๐๐
คุณชัยยง มหาพัฒนากุล-ดร. อมร มหาพัฒนางกูร	๓,๕๐๐.๐๐
พ.อ.ไพบูลย์ ภู่พงศ์พันธุ์ และคณะ	๓,๔๘๕.๐๐
คุณนัยนา ปัญญา และคณะ	๓,๓๐๐.๐๐
คุณบุญเรือง ทันสมัย และคณะ	๓,๒๕๐.๐๐
คุณสุวิชญ โรจนวานิช และคณะ	๓,๒๓๓.๐๐
คุณสุนทรี เฉลิมพงศธร และคณะ	๓,๐๐๕.๐๐
คุณแก้ว แซ่ซึ้ง และคณะ	๓,๐๐๐.๐๐
คุณมาลัย อุบลโอภาส และคณะ	๒,๘๐๐.๐๐
คุณสง่า ทัวสา และคณะ	๒,๗๖๒.๐๐
คุณสมใจ คชพันธ์ และคณะ	๒,๖๘๒.๐๐
คุณประภาส – วาสนา เนตรกระจ่าง และคณะ	๒,๕๕๗.๐๐
คุณจรูญ – ขวัญ เจติวรรณ และคณะ	๒,๕๑๐.๐๐
คุณเขียะเกียง แซ่เจี่ย และคณะ	๒,๔๑๗.๕๐
ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ และคณะ	๒,๓๕๐.๐๐
คุณนฤมล วัฒนเสนกุล และคณะ	๒,๐๓๕.๐๐
คุณพินิจ – กานดา จีระแพทย์	๒,๐๐๐.๐๐
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ และคณะ	๒,๐๐๐.๐๐
ศ.ไพจิตร โรจนวานิช และคณะ	๑,๗๕๐.๐๐
คุณบพิตร บุรุษรัตน์วรชัย และคณะ	๑,๖๘๗.๕๐
คุณพรศักดิ์ – จิตรา เอื้อประเสริฐ และคณะ	๑,๕๔๕.๐๐
อาจารย์ประทิน และคณะโรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย	๑,๕๓๕.๐๐
พระสมจิตร และคณะ	๑,๕๐๐.๐๐
ครอบครัวปิ่นภู่	๑,๕๐๐.๐๐

ดร. วรุณี – ดร. ณรงค์ ถิรมงคล และคณะ	๑,๔๒๕.๐๐
คุณแฉล้ม – สมนึก สุยพงษ์พันธ์ และคณะ	๑,๓๐๐.๐๐
คุณสุรชัย งามจริยาวัตร และคณะ	๑,๒๔๐.๐๐
พ.ญ. เพ็ญศรี ร.พ.กรุงเทพ	๑,๑๐๐.๐๐
คุณยงชัย ซึ้งหทัย	๑,๐๐๐.๐๐
คุณจำเนียร อาจธะขันธ์	๑,๐๐๐.๐๐
คุณน้อย จรรยากุล	๕๐๐.๐๐
คุณอนุศิษฐ์ ส่งจิตต์สวัสดิ์	๔๒๐.๐๐
สาธุชนทั่วไปมีจิตศรัทธาร่วมงานกฐิน	๒๕๑,๒๘๔.๐๐

เจ้าภาพกองกฐิน (รายบุคคล) ทอดวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

คุณสุมนฑา ดุษฎีโหนด และบุตรหลาน	๑๑,๗๕๐
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๑๑,๓๒๐
คุณศศิธร รัตนาวิบูลย์	๑๑,๑๐๐
คุณอุไร พลพัฒนาฤทธิ์	๑๑,๐๐๐
คุณศิริ ฮวดสาขา	๑๑,๐๐๐
คุณประพันธ์ – ลักษมี เติมฤทธิ์	๑๑,๐๐๐
คุณอารียะ – พ.ญ. สมใจ แดงเปี่ยม	๑๑,๐๐๐
พ.อ. นันทศักดิ์ – นงเยาว์ บุญล้อม	๑๑,๐๐๐
คุณจันทร์เพ็ญ แสงทองสุก	๑๑,๐๐๐
คุณวิรัช – นารีรัตน์ เต็มแสงสุขมณี	๑๑,๐๐๐
คุณบัณฑูร – นัชรา อังสุรัตน์โกมล	๑๑,๐๐๐
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช	๑๑,๐๐๐
คุณชัยยง มหาพัฒนากุล	๑๑,๐๐๐
คุณพ่ออรพจน์ – มาลี คุ้มวิริยะ	๑๑,๐๐๐
พล.ร.ท. โกเมท – คุณหญิงบุญเลื่อน เครือตราชู	๑๑,๐๐๐
บ. โฆษิตอีเลคตริคเวิล์ด จำกัด	๑๐,๐๐๐
คุณสมหวัง รัตติวัธน์	๑๐,๐๐๐
คุณอัครพล เหล่าสุนทรศิริ – มุกดา แซ่เลียว	๑๐,๐๐๐
คุณสุรินทร์ นภาพฤกษ์ชาติ	๕,๕๕๕
คุณหงักจิว แซ่ลี่	๕,๔๐๐
คุณอุดม ใจสมบุญ	๘,๐๑๐
คุณพนิดา พัณนวิจิตร	๖,๕๐๐
คุณมาลินี (แมรี่) เรืองรองวรรณา	๖,๐๑๐
ครอบครัวโรจนอุดมวุฒิกุล	๖,๐๐๐
คุณอำพัน ตันศิริประสาทกุล	๖,๐๐๐
คุณมี่เป้า แซ่โง้ว	๖,๐๐๐
คุณสุวิรัตน์ พจน์ธนาบันเทิง	๖,๐๐๐
ศ. บัญญัติ – คุณหญิงสุมน สุชีวะ	๖,๐๐๐
คุณสำเนียง บุญศิริ	๖,๐๐๐
ภรรยาผู้พิพากษา กลุ่ม ๑๖	๖,๐๐๐
คุณมณฑา พาณิชวงศ์	๖,๐๐๐
คุณมุ้ยเอง แซ่เอา	๖,๐๐๐
คุณวริษฐ – เรียม มงคลศรี	๖,๐๐๐

บริษัท ช่างกอกสลักภัณฑ์ จำกัด เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่ารถรับสาธุชนไปปฏิบัติธรรมทุกเสาร์ต้นเดือน ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เดือนละ ๒,๕๐๐ บาท

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์ ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

๑. หลวงพ่อเสริมชัยุ ชยมงฺคโล และญาติโยม

๒. บริษัทไตรสตาร์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด

๓. คุณปิยะบุตร-สุจินตนา ชลวิจารณ์ และครอบครัว

๔. บริษัท มงคลนิธิ จำกัด

๕. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประวัติยนต์

ผู้มีรายนามข้างบนนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคโปรดติดต่อ ขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนายเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

คุณอรพร อาจริยะพร	ถวาย – พระครูสมุทรโสภณ วัดเพชรสมุทร อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐
คุณอรพร อาจริยะพร	ถวาย – พระราชวชิรโมลี วัดแจ้ง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๐
คุณอรพร อาจริยะพร	ถวาย – พระพิศิษฏ์ธรรมภาณ วัดเชตวัน อ.เมือง จ.ลำปาง ๕๒๐๐๐
คุณสันติ บำรุงคุณทร	ถวาย – พระราชวิสุทธิมุนี วัดแจ้ง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณเนตรนภิส ธีระวัลย์ชัย	ถวาย – พระราชธรรมเวที วัดเสาธงทอง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณเก็จวลี ธีระวัลย์ชัย	ถวาย – พระราชสิริวัฒน์ วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณระวิวรรณ ธีระวัลย์ชัย	ถวาย – พระอุดมธรรมปรีชา วัดไตรธรรมาราม อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระวิสุทธิธรรมคณี วัดสุวรรณคีรีวิหาร อ.เมือง จ.ระนอง ๘๕๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระธรรมวรศาจารย์ วัดคูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง ๙๓๐๐๐
คุณพรรณี เทียมบุญประเสริฐ	ถวาย – พระราชรัตนดิลก วัดโคกสมานคุณ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๐

คุณเขต ต้นรัศมี	ถวาย – พระเทพสารเวที วัดเจดีย์หลวง อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๐๐๐
คุณสมจิตต์ ปาละกูล	ถวาย – พระศรีรัตนวิมล วัดพุทธมงคลนิมิต อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
คุณธนะพล รุจิรัชกร	ถวาย – พระราชวัชราภรณ์ วัดศรีตลาราม อ.เมือง จ.ตาก ๖๓๐๐๐
คุณธนะพล รุจิรัชกร	ถวาย – พระกิตติสารโสภณ วัดเพชรวนาราม อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐
คุณเงียกตัน แซ่ซื้อ	ถวาย – พระเทพกวี วัดป่าดาราภิรมย์ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐
คุณจินตนา รุจิรัชกร	ถวาย – พระพิศาลธุกิจ วัดชนาธิราม อ.เมือง จ.พังงา ๘๒๐๐๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือ ผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม) ในอัตราปีละ ๑๒๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔–๗๔๗๕

ธรรมสภา

โดย **วิมังสา**

ในที่สุดช่วงเวลา ที่เราสมมุติเรียกกันว่าปีเก่า - ปีใหม่ก็ผ่านเข้ามาอีกครั้ง แม้เวลาที่ล่วงเลยไปดูจะจับต้องไม่ได้ แต่มันก็ได้ทิ้งร่องรอยของมันไว้กับทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ละเว้นทั้งสิ่งมีวิญญาณและไม่มีวิญญาณ นั่นก็คือ ร่องรอยของความชำรุด ความเสื่อมโทรม ร่วงโรยที่ท่านเรียกว่า "ชะรามะระเณนะ" อันได้แก่ความแก่และความตายนั่นเอง

พอจะมีสักกี่คนที่ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ด้วยการระลึกถึงพระปัจฉิมโอวาทของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า **"บัดนี้ เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงทำความไม่ประมาท ให้ถึงพร้อมเถิด"**

การอบรมที่น่าชื่นใจ

การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ทั่วประเทศรุ่นที่ ๑๖ ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ ธ.ค. ๒๕๓๑ ก็ผ่านพ้นไปด้วยความเหนื่อยยากของเหล่าครู วิทยากร และเจ้าหน้าที่ทุกคน ถึงอย่างนั้นก็ตาม ต่างก็ต้องยอมรับว่า ผลของการอบรมครั้งนี้ได้นำมาซึ่งความชื่นอกชื่นใจแก่บรรดาเจ้าบ้านทุกท่าน เพราะจำนวนผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้ ได้มีพระภิกษุและสามเณรราว ๔๐๐ รูป รวมทั้งฆราวาสชายหญิงอีก ๑๐๐ ท่านเศษ รวมมีถึง ๕๐๐ ท่านนั้น ผลการอบรมปรากฏว่ามีผู้สามารถเข้าถึงวิชชาธรรมกายชั้นสูง, ผู้เจริญ ๑๘ กาย, ผู้เข้าถึงธรรมกาย ตลอดจนเห็นกายเห็นดวง รวมกันทั้งพระเณรและอุบาสกอุบาสิกาได้จำนวนเป็น ๑๐๐ ท่านขึ้นไป จึงน่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง ต่อท่านผู้สร้างบารมีทั้งหลาย ที่ได้ช่วยกันคนละไม้คนละมือ จนทำให้มีผลลัพธ์ออกมาเป็นเช่นนี้ ดังตัวอย่างของท่านผู้มีน้ำใจเสียสละเฉพาะหน้าใหม่ ๆ ที่พอจะนึกออกในตอนนี้ อาทิเช่น **พระอาจารย์อารีย์ อริโย, พระมหาบุปผา ทีปธมฺโม** จากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **พระครูสมาจารคุณ** เจ้าอาวาสวัดหนองยาง จ.นครราชสีมา (ประธานรุ่น ๑๖) **พระครูสมุทรสารคุณ** เจ้าอาวาสวัดแหลม จ.สมุทรปราการ (รองประธานรุ่น รูปที่ ๑) เป็นต้น และยังมีอีกมากท่านไปจนถึงฆราวาสและคณะแม่ครัวด้วย ที่ไม่อาจจะนำมากล่าวไว้ได้ทั้งหมด .....สาธุ

มหาทานที่ทำได้ยาก

สิ่งที่ทำได้ยาก และเป็นสิ่งที่ดีนั้นสมควรอย่างยิ่ง ที่จะรีบขวนขวายทำให้มีขึ้น เช่น

วิหารธรรมกาย (อุโบสถวัดหลวงพ่อสดฯ) ขณะนี้กำลังรุดสร้างหน้าในการก่อสร้างเข้าไปทุกที จนใครๆ ที่ไปเยี่ยมเยียนสถาบันฯในระยะนี้ จะพบกับรัศมีแห่งความสง่างามของศาสนวัตถุนี้ ที่เริ่มทอแสงรำไรขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อใดที่งานก่อสร้างนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงเมื่อใดทุก ๆ คนก็จะได้ภาคภูมิใจที่จะได้เห็น ความสง่างามที่โดดเด่นอันประมวลเอาความงดงามของศิลปไทย และความสงบเย็นของพุทธศิลปเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนและลงตัวที่สุด แต่บัดนี้ด้วยวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจได้ผลักดันราคาวัสดุก่อสร้างให้ถีบตัวสูงขึ้น แม้งานนี้จะได้ลงมืออย่างไม่ชักช้าแล้วก็ตามตัวเลขของงบการก่อสร้างที่วางไว้ ๑๒.๕ ล้านบาทนั้นกลับวิ่งหนีไปที่ ๑๔.๕ ล้านบาทแล้ว ดังนั้นหากท่านใดมีเพื่อนและญาติมิตรที่ยังไม่เคยมีโอกาสมาร่วมบุญนี้ ก็ขอเชิญชักชวนกันให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสเช่นท่านบ้างเถิด

พระไตรปิฎกบนหินอ่อน ซึ่งขณะนี้วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กำลังลงมืออยู่อย่างขมักเขม้นนี้ ก็เพื่อจารึกพระไตรปิฎก ๘๔๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ลงไว้บนหินอ่อนขนาดใหญ่จำนวน ๑๔๑๘ แผ่น ทั้งนี้จะได้เป็นการรักษาและเผยแพร่พระศาสนาอีกวิธีหนึ่ง ผู้มีจิตศรัทธาขอรับเป็นเจ้าภาพได้ในอัตราแผ่นละ ๑๕๐๐๐ บาทที่**พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** หรือ

ประชาสัมพันธ์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกวัน

ศาลาปฏิบัติภาวนาธรรม มีลักษณะเป็นอาคารคอนกรีต ๒ ชั้นทรงไทย ขณะนี้กำลังก่อสร้างขึ้นที่ ศูนย์พุทธภาวนาวิชชาธรรมกายภาคเหนือ **วัดเกาะวาลุการาม อ.เมือง ลำปาง** เพื่อใช้เป็นที่สอนภาวนาธรรม, เพื่อเจริญวิชชา, เพื่อต่อวิชชาแก่เหล่าพุทธศาสนิกชนทั้งผู้ใหญ่และเด็กสนใจบริจาค ขอเชิญติดต่อได้ที่ **พระอาจารย์สมหมาย สุขกาโม** วัดเกาะวาลุการาม อ.เมือง จ.ลำปาง

อบรมเยาวชน

ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ ธ.ค. ๒๕๓๑ นั้น คณะสงฆ์ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ได้รับอาราธนาจากผู้อำนวยการ **โรงเรียนสระกะเทียม** อ.เมือง จ.นครปฐม ให้ไปอบรมธรรมและสมาธิแก่ นักเรียนระดับมัธยม ๔ ของโรงเรียนจำนวน ๑๑๕ คน เป็นเวลา ๒ วัน โดยมีหัวข้ออบรมตั้งแต่เช้าจรดเย็นที่น่าสนใจ เช่น สมาธิและประโยชน์ของสมาธิ - จริยาธรรม - มรรยาทไทยที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา - การฝึกสมาธิตามแนววิชชาธรรมกาย เป็นต้น ล้วนเป็นเรื่องที่น่ายินดีว่าทั้งครูและนักเรียน ได้ให้ความสำคัญและรู้คุณค่าของธรรมปฏิบัติ จนถึงขั้นที่ได้จัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นขึ้น หากครูและนักเรียนคณะใดที่ประสงค์จะได้สัมผัสกับความมหัศจรรย์ของธรรมละก็ เรายินดีที่จะแจ้งให้ทราบว่าระหว่าง**วันที่ ๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๓๒ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจะได้เปิดการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนรุ่นที่ ๔ ขึ้น** โดยรับสมัครนิสิต นักศึกษาจนถึงระดับมัธยม หากมีต่ำกว่าระดับมัธยมก็จะรับพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ผู้สนใจขอเชิญสมัครได้ที่ สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กรุงเทพฯ หรือที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ข่าวน่ายินดี

หลังจากที่ฟื้นจากอาพาธ **พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เจ้าคณะภาค ๗ ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น **กรรมการมหาเถรสมาคม** เพื่อช่วยบริหารงานพระศาสนาอีกแรงหนึ่ง อีกทั้งเพื่อเป็นสัญญาลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นผู้มีคุณวุฒิ มีคุณธรรมอันเหมาะสม สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยจึงมีมติให้ถวาย**ปริญญาพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์** แด่พระเดชพระคุณท่าน เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๒ .... ยังความปลาบปลื้มโสมนัสแก่พวกเราเหล่าศิษยานุศิษย์ เป็นอย่างยิ่ง

ท่านทั้งหลายงวดนี้ขอปิดธรรมสภาด้วย พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย เล่ม ๑๕ ข้อที่ ๗๒๕ ที่ว่า **"ในที่ใด ไม่มีคนสงบ ที่นั่นไม่ชื่อว่าสภา"**

■■■■

คุณโอภาส พลศิลป์ (ชุดขาว) อดีต รมช.มหาดไทย และคุณพีระ บุญจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี กรวดน้ำและรับพรพระในพิธีทอดผ้ากฐินสามัคคี ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

คุณปิยบุตร ชลวิจารณ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่สหธนาคาร จำกัด พร้อมบุตรชาย ถวายผ้าไตรและตาลปัตร แด่พระภิกษุในพิธีทอดผ้ากฐินสามัคคี ณ สถาบันพุทธภาวนาฯ ในวันเดียวกัน

อุโบสถ (วัดหลวงพ่อสดฯ) ในสถาบันพุทธภาวนาฯ สูงเด่นเห็นเป็นสง่า พร้อมวิหารแกลบ และศาลาจตุรมุข อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง งานในส่วนโครงสร้างแล้วเสร็จประมาณ ๙๐%

กิจกรรมการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๖

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เจ้าอาวาสวัดสามพระยา เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม กล่าวเปิดอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๑๖ และได้เยี่ยมชมการดำเนินงานของสถาบันพุทธภาวนาฯ โดยมีพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล ผู้อำนวยการสถาบันฯ ถวายการต้อนรับ

พระสงฆ์ สามเณร จำนวนมากที่ปฏิบัติธรรมเบื้องต้นตามแนววิชชาธรรมกายได้ผลดีแล้วจะได้รับการต่อวิชชาเบื้องกลางและเบื้องสูงจากพระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร รองเจ้าอาวาส และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำภาษีเจริญ

๑ – ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๑
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

การแบ่งกลุ่มย่อยในการปฏิบัติธรรมโดยมีวิทยากรควบคุมและแนะนำอย่างใกล้ชิด ทำให้การปฏิบัติธรรมได้ผลดียิ่งขึ้น

ผู้อำนวยการสถาบันฯ นำพระวิทยากรและพระสงฆ์ที่เข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๑๖ ออกบิณฑบาต โปรดสาธุชนใน จ.ราชบุรี และพื้นที่ใกล้เคียง

พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ และประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็นประธานในพิธีแจกประกาศนียบัตรและปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๑๖

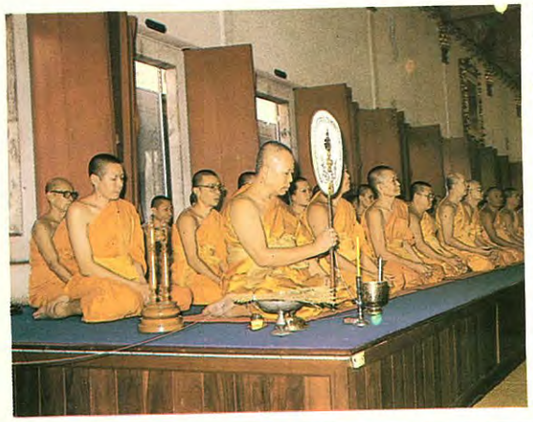

(บน) ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ คณะศิษย์โดยการนำของพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล ได้นิมนต์พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระธรรมปัญญาบดี เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นประธานสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และถวายจตุปัจจัย เนื่องในโอกาสที่พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หายป่วย ณ ศาลาสด วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

(ขวา) ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศฯ นิมนต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์และถวายจตุปัจจัย เนื่องในโอกาสที่พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระพรหมคุณาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ และประธานสถาบันพุทธภาวนาฯ หายป่วย และพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้แสดงสัมโมทนียกถา อนุโมทนาแก่คณะศิษย์และสาธุชนที่มาร่วมงาน

ประวัติสังเขป และประสบการณ์
ในการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย
ของ

พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส)

ปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

...กายนี้เรียกว่า "ธรรมกาย" เหมือนพระพุทธรูป เกตุแหลม เหมือนดอกบัวตูม สวยงาม ใส เหมือนแก้ว ดวงตาของกายนี้เรียกว่า พุทธจักษุ เห็นนิพพาน แล้วเอากายนี้แหละไปนิพพานได้ พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนก็เห็นหมด ทั้งขาว กลาง ดำ ไปพบปะเห็นทั้งนั้น เรื่องห่มผ้าม้วนขวา ม้วนซ้ายจะไปรู้เรื่องได้หมด ถ้าท่านผู้ใดทำได้ถึงพระธรรมกายนี้แล้วจึงค่อยเชื่อ...

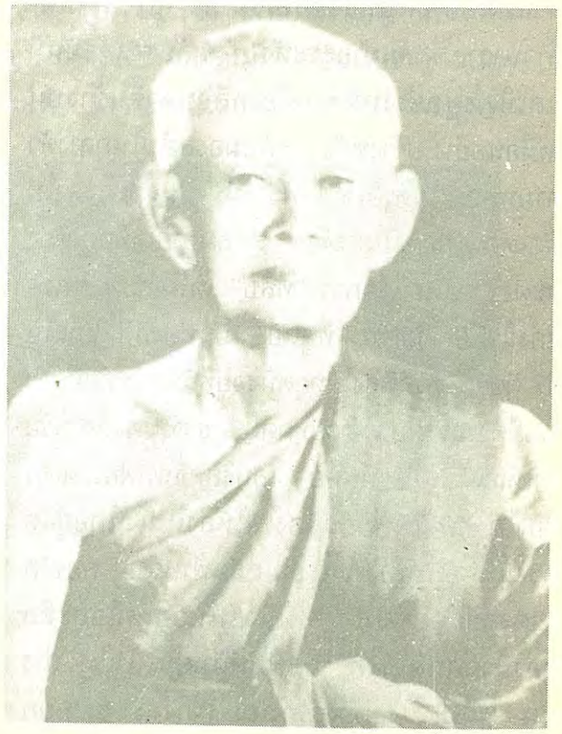

...ถ้าออกข้างนอก ถึงธรรมเกิดขึ้นสว่างได้ ก็เป็นวิปัสสนูปกิเลส ไม่ใช่วิปัสสนา...

๒.๒ การทำวิปัสสนา

ถ้าผู้ใดจะทำการวิปัสสนา ให้ตั้งกายให้ตรง ทำสติไว้เฉพาะหน้า ไม่ให้เผลอ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย อย่าให้เกยกันมาก แต่พอหัวแม่มือซ้ายกับนิ้วชี้ขวาจรดกัน แล้วหลับตาภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" หลับตาแล้วมันมีกลเม็ดอยู่อย่างหนึ่ง คือเหลือบตาขึ้นข้างบนเหมือนอย่างไปข้างหลัง กลับมองลงไปในกลางตัวตามหลอดลมหายใจ เพราะมันเป็นรูกลวงลงไปตั้งแต่เพดานจนถึงสะดือ สุดลมหายใจที่อยู่เพียงสะดือตรงนั้น เรียกว่า "ที่สิบ" เหนือสะดือขึ้นมาสองนิ้วมือ เรียกว่า "ที่ศูนย์" เป็นที่ตั้งสติ เอาเห็น จำ คิด รู้ ทั้งสี่นี้ลงไปหยุดนิ่งอยู่ที่นั่น เพราะที่ตรงนั้นมีดวงธรรมประจำอยู่ทุกคน ธรรมดวงนี้สำหรับทำให้เกิดเป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ สว่างเหมือนแสงไฟให้ลงไปนิ่งนึกอยู่แต่ตรงนั้นอย่าไปทางไหน ดินถล่มฟ้าทลาย คอขาดบาดตายก็อย่าตกใจ ให้นิ่งแน่นอยู่เหนือสะดือสองนิ้วมือนั้นให้ได้ ซ้ายขวาหน้าหลัง ไม่ไป ล่างบน ไม่ไป นิ่งอยู่กึ่งกลางกาย ข้างใน ข้างนอกอย่าถอยไป **ถ้าออกข้างนอก ถึงธรรมเกิดขึ้นสว่างได้ ก็เป็นวิปัสสนูปกิเลส ไม่ใช่วิปัสสนา** วิปัสสนูปกิเลสนี้เป็นของภาคดำ ไม่ใช่ของภาคขาว

เมื่อกายสงบดีแล้ว หรือเกิดตัวเบาขึ้น นั่นเป็นกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน, เมื่อเกิดความสุขกายขึ้น เป็นเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน, ถ้าเกิดแสงสว่างขึ้นที่เหนือสะดือสองนิ้วมือ จะเล็กหรือจะใหญ่ก็ตาม ประมาณสักเท่าดวงดาวหรือไข่แดงของไก่ เป็นอุคคหนิมิตขึ้นอย่างนั้นแล้วรักษาไว้ นี่เรียกว่า **ปฐมมรรค** ถ้าใสอย่างกระจกส่องหน้าอย่างนั้นหละเป็นธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถ้าขยายเป็นปฏิภาคออกไปใหญ่เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ได้ ก็จะเห็นกายในกายผุดขึ้นในกลางดวงนั้นเหมือนอย่างกายมนุษย์เราไม่ผิดเพี้ยน เรียกว่า **กายมนุษย์ละเอียด** (ในกลางกายมนุษย์ละเอียด **มีกายทิพย์**) กายนี้สำหรับไปเกิดมาเกิด กายนี้ถ้าหลุดจากกายมนุษย์หยาบ (กายเนื้อ) เมื่อไร ก็ตายเมื่อนั้น แต่ต้องพูดถึงกายนี้ให้รู้เรื่องกันเสียก่อน เพราะเป็นกายไปเกิดมาเกิด เป็นกายสมุทัย กายนี้เมื่อมาเกิดเข้าครรภ์บิดามารดานั้น สูงถึงแปดศอกมาเข้าครรภ์บิดาก่อน ถ้าจะเป็นหญิงก็เข้าทางช่องจมูกซ้าย ถ้าจะเป็นชายก็เข้าทางช่องจมูกขวา เข้าไปอยู่เหนือศูนย์สะดือสองนิ้วมือของบิดาก่อน แล้วมารดาจึงตั้งครรภ์ขึ้นทีหลัง ตั้งครรภ์ด้วยกันทั้งสองคนจึงรักบุตรด้วยกันทั้งคู่ ถ้าบิดามารดาร่วมประเวณีกันเข้าถ้ายังไม่ตกศูนย์ก็ยังไม่เกิด ถ้าตกศูนย์เมื่อไรก็เกิดเมื่อนั้น

...ผู้ที่ไม่รู้เรื่องก็เดาเอาว่าวิญญาณไปเกิด วิญญาณอย่างเดียวไปเกิดไม่ได้ ต้องไปเกิดทั้งกายจึงจะได้...

ที่เรียกว่า**ตกศูนย์**นั้นคือ บิดามารดาทั้งสองสนุกเพลิดเพลินนั้น มันนิ่งแน่น ดึงดูดเหมือนเหล็กตาปูตอก เพลิดเพลินจนตากลับด้วยกันทั้งสองข้าง นั่นแหละมันตกศูนย์หละ คืออายตนะในมดลูกของมารดามันดึงดูดเอากายแปดศอกออกจากช่องจมูกของบิดา เข้าไปในช่องจมูกของมารดา เข้าไปติดอยู่ในแอ่งมดลูก แล้วก็น้ำเลี้ยงหัวใจของบิดามารดา ข้างพ่อนิดหนึ่งข้างแม่นิดหนึ่งประสมกันเข้าประมาณเท่าเมล็ดโพธิเมล็ดไทร แล้วกายแปดศอกนั้นก็เข้าไปอยู่ในนั้นได้ เหมือนอย่างพระพุทธเจ้าเข้าไปเดินจงกรมในเมล็ดพันธุ์ผักกาดได้ กายพระพุทธเจ้าก็ไม่เล็กลงไป เมล็ดพันธุ์ผักกาดก็ไม่ใหญ่ขึ้น วิธีนั้นทีเดียว หรืออีกนัยหนึ่ง เช่นกระจกวงเดือนเล็กเท่าแว่นตา ส่องภูเขาใหญ่ ๆ เข้าไปอยู่ในนั้นได้ ภูเขาก็ไม่เล็กลงไป กระจกก็ไม่ใหญ่ขึ้น แต่อยู่ในกระจกนั้นได้ วิธีเดียวกับที่เรามาเกิดในครรภ์บิดามารดา เมื่อสายเลือดของบิดามารดาข้นแข็งเป็นก้อนเข้าก็แตกออกเป็นปัญจสาขา ห้าแห่งเป็นกายมนุษย์ขึ้น เป็นศีรษะ เป็นมือทั้งสอง เท้าทั้งสอง กายสัมภเวสีที่มาเกิดนั้นก็เล็กลงเท่ากายมนุษย์ ตาตรงกัน หูตรงกัน จมูก ปาก แขน ขา ตรงกันหมด เชื่อมติดเป็นกายเดียวกันกับกายมนุษย์ (กายเนื้อ) แล้วก็เจริญใหม่ขึ้นมาจนคลอดออกจากครรภ์มารดา อย่างนี้เรียกว่ากายมาเกิด

วิธีไปเกิดเมื่อเวลาใกล้จะตายนั้น ธาตุธรรมก็ดึงดูดเอากายมนุษย์กับกายมนุษย์ละเอียด (ซึ่งมีกายทิพย์ซ้อนอยู่) ให้หลุดจากกัน คนไข้กายมนุษย์ก็บิดตัว สะดุ้ง หรือสยิ้วหน้า พอกายหลุดจากกัน กายทิพย์ก็ตกศูนย์อยู่ที่เหนือสะดือสองนิ้วมือของกายมนุษย์เท่าไข่แดงของไก่แล้วเกิดขึ้นเป็นกายสูงแปดศอกเดินออกทางช่องจมูกเที่ยวหาที่เกิดต่อไปทิ้งกายมนุษย์ไว้ให้เน่าไป **ถ้าผู้ใดเข้าถึงธรรมกายแล้วก็จะเห็นได้อย่างชัดเจน** ผู้ที่ไม่รู้เรื่องก็เดาเอาว่าวิญญาณไปเกิด วิญญาณอย่างเดียวไปเกิดไม่ได้ ต้องไปเกิดทั้งกายจึงจะได้ เพราะกายเราทุกกายที่ซ้อนกันอยู่นั้น

กายหนึ่ง ๆ ต้องมีหัวใจสำหรับจำ ในหัวใจต้องมีดวงจิตเท่าดวงตาดำ ลอยอยู่ในน้ำเลี้ยงหัวใจสำหรับคิด วิญญาณซ้อนอยู่ในดวงจิตเท่าแววตาหรือหัวไม้ขีดไฟ สำหรับรู้ เหมือนกันหมดทุกกาย เมื่อรู้เรื่องกายซ้อนกันแล้ว ก็ฟังง่ายเข้า เมื่อรู้เรื่องกายทิพย์นี้แล้วก็จะได้ดำเนินต่อไป

กายในกายนับตั้งแต่กายมนุษย์หยาบหรือกายเนื้อ ก็**มีกายมนุษย์ละเอียด, กายทิพย์หยาบ, กายทิพย์ละเอียด** ซึ่งเป็นกายที่สี่นับจากกายมนุษย์ ถึงกายนี้แล้วก็จะสามารถทำกัมมัฏฐานได้ ๓๐ ที่ตั้ง ตั้งแต่กสิณ ๑๐, อสุภะ ๑๐, และ อนุสสติ ๑๐ ตาของกายนี้ (นับแต่ตาของกายมนุษย์ละเอียดเป็นต้นไป) เป็นทิพยจักษุ* สามารถเห็นสวรรค์ นรก เปรต อสุรกาย แล้วเอากายทิพย์นี้แหละไปนรก สวรรค์ เปรต อสุรกายได้ทุกแห่ง ไปพูดจาปราศรัยกันกับพวกเหล่านั้นได้ ถามถึงบุรพกรรมทุกข์สุขกันได้ทั้งนั้น แต่ว่ายังไม่เห็นพรหมโลกเพราะละเอียดกว่าสวรรค์มาก ดวงธรรมในกายทิพย์นี้เรียกว่า **ทุติยมรรค** พอขยายออกเป็นปฏิภาคใหญ่เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ก็จะเห็นกายที่ ๕ ขึ้นอีก ผุดขึ้นที่กลางดวงทุติยมรรค เรียกว่ากาย**รูปพรหมหยาบ** และในกลางกายรูปพรหมหยาบก็มีกาย**รูปพรหมละเอียด** เป็นกายที่ ๖ กายนี้สวยงามประดับประดาอาภรณ์ยิ่งกว่าเทวดา (กายทิพย์) กายนี้ทำกัมมัฏฐานได้ ๔ ที่ตั้ง คือรูปฌาน ๔ ดวงตาของกายนี้เป็น**ปัญญาจักษุ** สามารถเห็นพรหมโลกทั้ง ๑๖ ชั้น แล้วเอากายนี้ไปพรหมโลกทั้ง ๑๖ ชั้นได้ ไปไต่ถามทุกข์สุขกับรูปพรหมทั้ง ๑๖ ชั้นได้ แต่ว่ายังไม่เห็นอรูปพรหม ๔ ชั้น เพราะละเอียดกว่ารูปพรหมมาก

ต้องเอาเห็น จำ คิด รู้ เข้าไปหยุดนิ่งอยู่เหนือสะดือสองนิ้วมือในกลางกายรูปพรหมที่ ๖ นี้อีก ดวงธรรมในกายนี้เรียกว่า **ตติยมรรค** พอขยายเป็นปฏิภาคใหญ่ออกไปเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ก็จะเห็นกายอรูปพรหมหยาบ ในกลางกายอรูปพรหมหยาบก็จะเห็นกายอรูปพรหมละเอียดเป็นกายที่ ๘ กายอรูปพรหมนี้สวยงามยิ่งขึ้นไปอีก กายนี้ทำกัมมัฏฐานได้ ๖ ที่ตั้ง คืออรูปฌาน ๔ และ อาหาเรปฏิกูลสัญญา กับ จตุธาตุววัตถานะ รวมเป็น ๔๐ กัมมัฏฐานด้วยกัน ดวงตาของกายนี้เป็น**สมันตจักษุ** สามารถเห็นอรูปพรหม ๔ ชั้น แล้วเอากายนี้ไปอรูปพรหม ๔ ชั้นได้ ไปไต่ถามทุกข์สุขกันได้ แต่ยังไม่เห็นนิพพาน

...ถ้าอยากจะรู้ว่าเป็นพวกขาว กลาง หรือดำ ก็สังเกตดูเอา ถ้าซื่อตรง นักปราชญ์ ฉลาดใจบุญ ก็ให้รู้ว่าเป็นเครื่องหมายของภาคขาว, ถ้าคดโกง เก่งกาจ ฉลาดใจพาล ก็ให้รู้ว่าเป็นเครื่องหมายของภาคดำ, ถ้าไม่ตรง ไม่โกง นั่นก็เป็นเครื่องหมายของภาคกลาง...

ต้องเข้าไปนิ่งอยู่เหนือศูนย์สะดือสองนิ้วมือในกลางกายอรูปพรหมละเอียดซึ่งเป็นกายที่ ๘ นี้อีก ดวงธรรมในกายนี้เรียกว่า **จตุตถมรรค** พอขยายเป็นปฏิภาคใหญ่เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ก็จะเห็นกายอีกกายหนึ่งเป็นกายที่ ๙ กายนี้เรียกว่า **"ธรรมกาย"** เหมือนพระพุทธรูป เกตุแหลมเหมือนดอกบัวตูม สวยงาม ใสเหมือนแก้ว ดวงตาของกายนี้เรียกว่า **พุทธจักษุ** เห็นนิพพาน แล้วเอากายนี้แหละไปนิพพานได้ พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนก็เห็นหมด ทั้งขาว กลาง ดำ ไปพบปะเห็นทั้งนั้น **เรื่องห่มผ้าม้วนขวา ม้วนซ้ายจะไปรู้เรื่องได้หมด ถ้าท่านผู้ใดทำได้ถึงพระธรรมกายนี้แล้วจึงค่อยเชื่อ หรือจะไม่เชื่อก็ตามใจท่านเถอะ เพราะคนเรามีอยู่สามพวก ขวาพวกหนึ่ง ดำพวกหนึ่ง กลางพวกหนึ่ง ถ้าพวกขาวก็เชื่อ ถ้าพวกดำก็ไม่เชื่อ ถ้าพวกกลางก็เฉย ๆ** ถ้าอยากจะรู้ว่าเป็นพวกขาว กลาง หรือดำ ก็สังเกตดูเอา ถ้าซื่อตรง นักปราชญ์ ฉลาดใจบุญ ก็ให้รู้ว่าเป็นเครื่องหมายของภาคขาว, ถ้าคดโกง เก่งกาจ ฉลาดใจพาล ก็ให้รู้ว่าเป็นเครื่องหมายของภาคดำ,

---

...กายปัญจขันธ์เป็นกายโลกีย์ กายธรรมขันธ์เป็นกายโลกุตตระ กายปัญจขันธ์สำหรับทำภูมิสมถะ คือกัมมัฏฐาน ๔๐ กายโลกุตตระสำหรับทำภูมิวิปัสสนาไม่มีที่สิ้นสุด...

ถ้าไม่ตรง ไม่โกง นั่นก็เป็นเครื่องหมายของภาคกลาง

ธรรมกายนี้ก็มีหยาบละเอียดกว่ากันเข้าไปตามลำดับ กายธรรมกายแรกซึ่งเป็นกายที่ ๙ นั้นเรียกว่า ธรรมกายโคตรภูหยาบ ในธรรมกายโคตรภูหยาบก็มีธรรมกายโคตรภูละเอียด, ในกายโคตรภูละเอียดก็มีกายพระโสดาปัตติมรรค ในกายพระโสดาปัตติมรรคก็มีกายพระโสดาปัตติผล, ในกายพระโสดาปัตติผลก็มีกายพระสกิทาคามิมรรค ในกายพระสกิทาคามิมรรค ก็มีกายพระสกิทาคามิผล, ในกายพระสกิทาคามิผล ก็มีกายพระอนาคามิมรรค ในกายพระอนาคามิมรรคก็มีกายพระอนาคามิผล, ในกายพระอนาคามิผลก็มีกายพระอรหัตมรรค ในกายพระอรหัตมรรคก็มีกายพระอรหัตผล เป็น ๑๘ กายด้วยกัน

กายตั้งแต่กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม ทั้งหยาบทั้งละเอียดหมดทั้ง ๘ กายนี้เป็นกาย **ปัญจขันธ์ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ไม่ใช่ตัวตน บุคคล เราเขา ไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่ของเรา แต่กายทั้ง ๑๐ นับตั้งแต่กายธรรมโคตรภูขึ้นไปจนถึงธรรมกายพระโสดา ธรรมกายพระสกิทาคา ธรรมกายพระอนาคา ธรรมกายพระอรหัต ทั้งหยาบทั้งละเอียด นี้เป็นกาย **ธรรมขันธ์ เป็นนิจจัง เป็นสุขัง เป็นอัตตา,** นิจจังเป็นของเที่ยง สุขังเป็นสุข อัตตาเป็นตัวของเราเป็นกายเราแท้ไม่ยักเยื้องแปรผัน กายปัญจขันธ์เป็นกายโลกีย์ กายธรรมขันธ์เป็นกายโลกุตตระ กายปัญจขันธ์สำหรับทำภูมิสมถะ คือกัมมัฏฐาน ๔๐ กายโลกุตตระสำหรับทำภูมิวิปัสนาไม่มีที่สิ้นสุด

สมถกัมมัฏฐาน ๔๐

แต่นี้ต่อไปจะกล่าวถึงกัมมัฏฐาน ๔๐ ก่อน ซึ่งจะใช้แต่เฉพาะกายโลกีย์ทั้ง ๘ คือ กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด, กาย์ทิพย์ กายทิพย์ละเอียด, กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด, กายอรูปพรหม กายอรูปพรหมละเอียด ถ้าจะทำกัมมัฏฐาน ๔๐ ต้องสับกายซ้อนกายเสียก่อนจึงจะทำได้คล่องแคล่ว คือให้ถอยกลับออกมาจากกายที่ ๘ ออกมากายที่ ๗, แล้วก็ออกมากายที่ ๖, แล้วก็ออกมากายที่ ๕...แล้วก็ออกมากายที่ ๑, แล้วกลับเข้ากายที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓...ถึงกายที่ ๘, แล้วก็กลับออกมาจากกายที่ ๘...ออกมากายที่ ๑ ให้ฝึกสับกายซ้อนกายอย่างนี้สัก ๗ เที่ยว หรือให้มากกว่า ๗ เที่ยวก็ได้ ให้เป็นวสี และก็ให้กายมันใสนั่นเองให้ใสเป็นแก้วทุกกาย

เมื่อกายใสดีแล้ว ให้เข้าตั้งกสิณในดวงทุติยมรรคของกายทิพย์พอดวงทุติยมรรคใสและใหญ่เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ นึกบริกรรมว่า ปฐวีกสิณัง ดินก็เกิดขึ้นในดวงนั้นเป็น**ปฐวีกสิณ** ใสเหมือนแก้ว, พอจิตละเอียดนิ่งแน่นเลยดินลงไป น้ำก็ผุดขึ้นเป็น**อาโปกสิณ**ในกลางดวงดินนั้น ดินก็เพิกหายไป เมื่อจิตละเอียดเลยน้ำลงไป ลมก็ผุดขึ้นเป็น**วาโยกสิณ**ในกลางดวงอาโปกสิณนั้น อาโปกสิณก็เพิกหายไป, ผุดขึ้นแล้วก็เพิกหายไปเป็นลำดับ คือ ที่ ๔ ก็ **เตโชกสิณ,** ที่ ๕ ก็ **นิลกสิณ** (สีเขียว), ที่ ๖ **ปีตกสิณ** (สีเหลือง), ที่ ๗ **โลหิตกสิณ** (สีแดง) ที่ ๘ **โอทาตกสิณ** (สีขาว), ที่ ๙ **อาโลกกสิณ** (แสงสว่าง) ที่ ๑๐ **อากาสกสิณ** (ว่างเปล่า), พอจิตละเอียดเลยกสิณลงไปหนักเข้ากสิณก็เพิกหายไป ทีนี้อสุภะ ๑๐ ก็เกิดขึ้น

คือกายเรานั้นเองเกิดขึ้นเป็นศพ ที่ ๑ เป็นศพที่ขึ้นพอง, ที่ ๒ เป็นศพที่ขึ้นสีเขียว, ที่ ๓ เป็นศพที่ขึ้นอืดเต็มที่มีน้ำหนองไหล, ที่ ๔ เป็นศพที่ขาดปริ, ที่ ๕ เป็นศพที่ฝูงสัตว์กัดกิน, ที่ ๖ เป็นศพที่หลุดจากกัน, ที่ ๗ เป็นศพที่ขาดหลุดกระจัดกระจาย, ที่ ๘ เป็นศพที่เต็มไปด้วยเลือด, ที่ ๙ เป็นศพที่เต็มไปด้วยหมู่หนอน, ที่ ๑๐ เป็นศพที่เหลือแต่ร่างกระดูก เมื่อจิตละเอียดนิ่งแน่นเลยอสุภะลงไป อสุภะก็เพิกหายไป อนุสสติ ๑๐ ก็เกิดขึ้น

พอจิตละเอียดเข้าถึง**พุทธานุสสติ** คุณพระพุทธเจ้าก็เกิดขึ้น, พอจิตเข้าถึง**ธัมมานุสสติ** คุณพระธรรมก็เกิดขึ้น, พอจิตเข้าถึง**สังฆานุสสติ** คุณพระสงฆ์ก็เกิดขึ้น, แล้วก็เกิดขึ้นตามลำดับไป, ที่ ๔ ระลึกถึงคุณของศีล คุณศีลก็เกิดขึ้น, ที่ ๕ ระลึกถึงคุณทาน คุณทานก็เกิดขึ้น, ที่ ๖ ระลึกถึงคุณที่ทำให้เกิดเป็นเทวดา คุณที่ทำให้เป็นเทวดาก็เกิดขึ้น, ที่ ๗ ระลึกถึงกาย คุณที่ทำให้ระลึกถึงกายก็เกิดขึ้น, ที่ ๘ ระลึกถึงลมหายใจเข้าออก คุณที่ทำให้ระลึกถึงลมหายใจเข้าออกก็เกิดขึ้น, ที่ ๙ ระลึกถึงความตาย คุณที่ทำให้ระลึกถึงความตายก็เกิดขึ้น, ที่ ๑๐ ระลึกถึงคุณพระนิพพาน คุณที่ทำให้ระลึกถึงความดับทุกข์ก็เกิดขึ้น

กายทิพย์นี้ทำได้ ๓๐ ที่ตั้งดั่งนี้แล

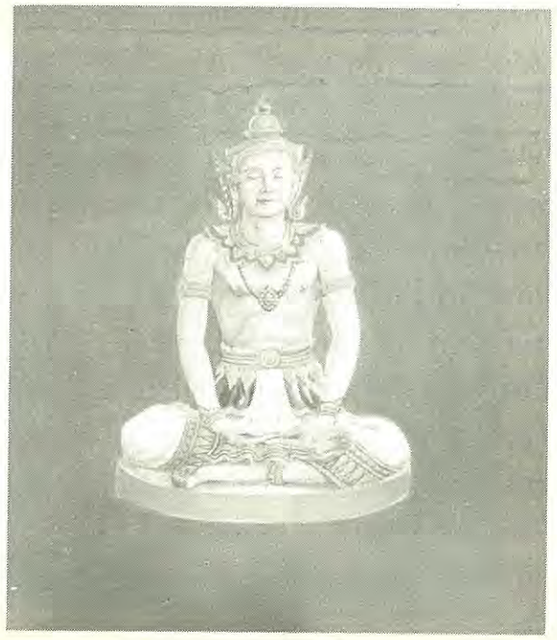

พอจิตละเอียดนิ่งแน่นเลยอนุสสติ ๑๐ ลงไปเข้าถึง**เมตตาพรหมวิหาร** พอจิตคิดรักใคร่ในสัตว์ทั่วไป (ปรารถนาจะให้สัตว์ทั่วไปมีความสุข) **ปฐมฌาน**ก็เกิดขึ้นในกลางกายทิพย์ พร้อมกับรูปพรหมนั่งอยู่บนดวงฌาน ประกอบด้วย วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ ดวงฌานนั้นกว้างสองวาหนาหนึ่งคืบ กลมเหมือนดวงจันทร์ ใสเหมือนกระจกส่องหน้า

พอจิตนิ่งแน่นละเอียดหนักเข้าถึง**กรุณาพรหมวิหาร** อยากจะให้สัตว์พ้นทุกข์ **ทุติยฌาน** ดวงที่ ๒ ก็ผุดขึ้นในกลางดวงปฐมฌาน ปฐมฌานก็เพิกหายไป วิตก วิจาร ก็หายไปด้วย, เหลืออยู่แต่ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์

พอจิตละเอียดนิ่งแน่นหนักเข้าไปถึง**มุทิตาพรหมวิหาร** ความพลอยดีใจเมื่อผู้อื่นได้ดี **ตติยฌาน**ก็ผุดขึ้นในกลางดวงทุติยฌาน ทุติยฌานก็เพิกหายไป ปีติก็ละหายไปด้วย

พอจิตละเอียดนิ่งแน่นเข้าไปถึง**อุเบกขาพรหมวิหาร** ไม่ดีใจ ไม่เสียใจเมื่อผู้อื่นได้ทุกข์ **จตุตถฌาน** ฌานที่ ๔ ก็ผุดขึ้นมากลางดวงฌานที่ ๓ ก็เพิกหายไป สุขก็หายติดไปด้วย เหลืออยู่แต่เอกัคคตารมณ์กับอุเบกขาที่ผุดขึ้นมากับฌานที่ ๔

กายรูปพรหมนี้ทำได้อีก ๔ ที่ตั้ง รวมเป็น ๓๔ กัมมัฏฐาน

พอจิตละเอียดนิ่งแน่นหนักเข้า เลยรูปฌานทั้ง ๔ เข้าไป กายอรูปพรหมก็ผุดขึ้นในดวงตติยมรรคในกลางกายรูปพรหม อรูปพรหมนั่งอยู่บน

อากาศ (**อากาสานัญจายตนะ**) เห็นอากาศมีอยู่เต็มว่างกว้างสองวา หนาหนึ่งคืบ กลมเหมือนดวงจันทร์ ถ้าวัดกลมรอบตัวก็หกวา ถึงรูปฌาน ๔ วัดกลมรอบตัวก็หกวาเหมือนกัน พอจิตละเอียดเลยอากาศหนักเข้าไป ก็คิดว่าอากาศนี้ยังหยาบนัก **วิญญาณัญจายตนะ** ก็ผุดขึ้นในกลางดวงอากาศ เป็นอรูปฌานที่สอง กว้างสองวา หนาหนึ่งคืบเหมือนกัน อากาศนั้นก็เพิกหายไป พอจิตละเอียดนิ่งแน่นหนักเข้าเลยวิญญาณัญจายตนะเข้าไป ก็คิดว่าวิญญาณนี้ยังหยาบนัก **อากิญจัญญายตนะ** คือความว่างเปล่าไม่มีอะไรที่ละเอียดหนักยิ่งขึ้นไปอีกก็ผุดขึ้นในกลางดวงวิญญาณัญจายตนะ เป็นอรูปฌานที่สาม วิญญาณัญจายตนะก็เพิกหายไป

ตรงอรูปฌานที่ ๓ นี้ที่พระพุทธเจ้าไปติดอยู่ที่สำนักของ**อาฬารดาบส** ต้องไปเรียนต่อที่สำนักของ**อุทกดาบส** อุทกดาบสก็บอกให้ทำจิตให้ละเอียดให้ยิ่งขึ้น จนได้ **เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน**เกิดขึ้นอีกเป็นกัมมัฏฐาน ๓๘ ที่ตั้ง

ที่ ๓๙ **อาหาเรปฏิกูลสัญญา** เป็นอาหารที่เขาบริโภค อาหารนั้นเป็นของละเอียดนัก ซึมซาบอยู่ในข้าวในน้ำ เหมือนเค็มซึมอยู่ในเกลือ หวานซึมอยู่ในน้ำตาล หล่อเลี้ยงร่างกายเราอยู่ทั่วเบื้องบนถึงปลายผม เบื้องต่ำถึงปลายเท้า ข้าวน้ำนั้นก็กลั่นเป็นมูตรคูถไป, ที่ ๔๐ **จตุธาตุวัตถานะ** เห็นธาตุหล่อเลี้ยงอาหารและร่างกายเรา เบื้องบนถึงปลายผม เบื้องต่ำถึงปลายเท้า ขนเส้นหนึ่ง

...ถ้าเกิดข้างนอกเป็นทัศนูปกิเลส...

ผมเส้นหนึ่ง ยาวไปแค่ไหน ธาตุก็รักษาไปตลอดแค่นั้น

เป็น ๔๐ กัมมัฏฐานด้วยกัน เรียกว่า **สมถะภูมิ**

แต่ข้างในกายเราจึงจะเอา ถ้าเกิดข้างนอกเป็นทัศนูปกิเลส ใช้ไม่ได้

เมื่อพระพุทธเจ้าทำจบหมดแล้ว ก็รู้ชัดว่าไม่ใช่หนทางตรัสรู้ เพราะพระองค์ยังทำไม่ถึงพระธรรมกาย เวลานั้นพระองค์ทำได้เพียงกายมนุษย์ละเอียด ทิพย์ รูปพรหม และอรูปพรหมเท่านั้น ก็รู้แน่ว่าไม่ใช่หนทางตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ จึงต้องเสด็จไปบำเพ็ญโดยลำพังพระองค์เองอยู่ถึงหกปี ที่พระองค์ทำโดยยากลำบากนั้น ก็เพราะพระพุทธเจ้าภาคกลาง และภาคดำนั้นคอยเป็นมารขัดขวางอยู่ ไม่ใช่แต่จะขัดขวางพอดีพอร้ายขัดขวางกันอย่างฉกาจฉกรรจ์ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าภาคอื่นคอยขัดขวางแล้วพระองค์ก็ทำได้ง่าย **แล้วก็ไม่รู้เรื่องด้วยว่ามีมารคอยขัดขวาง ต่อเมื่อได้สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว จึงรู้เรื่องมาร** พระองค์บำเพ็ญบารมีอยู่ช้านาน ถึงกับต้องอดอาหารและกลั้นหายใจ เพราะมารคอยขัดขวางไว้ แต่อาศัยที่พระองค์มีความเพียรกล้ากับทรงพระปัญญา รู้จักเปลี่ยนแปลงหนทางปฏิบัติ ภายหลังกลับฉันจังหันให้พระวรกายมีกำลัง จนกระทั่งได้ฉันข้าวมธุปายาสของนางสุชาดา

แล้วเอาถาดทองลงลอยในแม่น้ำเนรัญชรา ทรงอธิษฐานทดลองดูพระบารมีของพระองค์ว่าจะสำเร็จพระโพธิญาณหรือไม่ ถ้าพระองค์จะได้สำเร็จแก่พระโพธิญาณก็ขอให้ถาดทองลอยทวนกระแสน้ำนี้ขึ้นไป ถ้าจะไม่สำเร็จแก่พระโพธิญาณก็ขอให้ถาดทองลอยตามน้ำ พอทรงอธิษฐานแล้วก็ทรงวางถาดทองลงในแม่น้ำเนรัญชรา ถาดทองก็ลอยทวนน้ำขึ้นไปไกลได้ ๒๐ วาของพระองค์แล้วจมลง พระองค์เห็นประจักษ์ ก็แน่พระทัยว่าจะได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ ครั้นเวลาเย็นได้ทรงรับหญ้าคาแปดกำมือที่พราหมณ์ชื่อ โสตถิยพราหมณ์ น้อมนำมาถวาย แล้วเอาไปทรงลาดลงที่โคนไม้ศรีมหาโพธิที่จะตรัสรู้ ก็ทรงอธิษฐานทดลองดูอีกว่า ถ้าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแน่แล้ว ก็ขอให้เกิดเป็นบัลลังก์แก้วขึ้นเหมือน

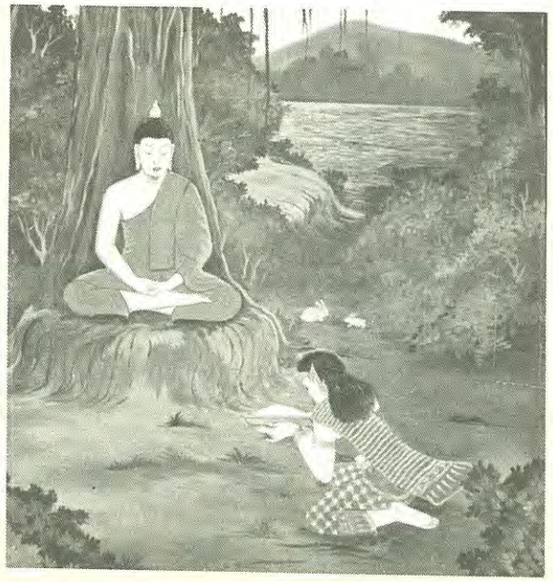

...ที่พระองค์จะปักพระทัยหมายมั่นปล่อยชีวิตลงได้ก็เพราะเห็นความอธิษฐานของพระองค์ปรากฏขึ้นแน่แท้ว่าจะได้ตรัสรู้แน่โดยไม่ต้องสงสัย...

อย่างคำอธิษฐาน พอสิ้นคำอธิษฐานแล้วก็เกิดเป็นบัลลังก์แก้วสูง ๑๔ ศอกเหมือนคำอธิษฐาน เมื่อพระองค์เห็นประจักษ์ดังนั้นก็หมดความสงสัย ก็เสด็จขึ้นนั่งบัลลังก์ ตั้งพระทัยว่าถึงเลือดเนื้อและดวงใจจะเหือดแห้ง หรือกระดูกจะกองอยู่ที่นี้ก็ตามเถิด ถ้าพระโพธิญาณไม่บังเกิดเป็นไม่ลุกจากบัลลังก์นี้เป็นอันขาด ที่พระองค์จะปักพระทัยหมายมั่นปล่อยชีวิตลงได้ก็เพราะเห็นความอธิษฐานของพระองค์ปรากฏขึ้นแน่แท้ว่าจะได้ตรัสรู้แน่โดยไม่ต้องสงสัย

เหตุว่าพระองค์มั่นพระทัยแน่แล้วก็หลับพระเนตร เข้ากายในกายตั้งแต่กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม สับกายซ้อนกายจนใสเป็นแก้วดีแล้วหมดทุกกาย แล้วเข้าไปนิ่งอยู่ในกลางดวงจตุตถมรรคของกลางกายอรูปพรหม

ตอนเมื่อธรรมกายจะเกิดขึ้นเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นนั้น มารลุกพรึบทีเดียวพร้อมกันหมดทั้งพระยามารและเสนามาร พระพุทธเจ้าภาคมารขัดขวางกันอย่างฉกาจฉกรรจ์

ตอนนี้เป็นตอนสำคัญที่พระอาจารย์บางท่านตัดออกเสียหมด เพราะท่านไม่รู้เรื่องกายในกายว่ามีกันอย่างไร ท่านก็คิดเอากายมนุษย์ของพระสิทธัตถราชกุมาร ที่นั่งอยู่โคนไม้ศรีมหาโพธิ ไม่พอกับช้างของพระยามารซึ่งสูงตั้ง ๑๕๐ โยชน์ ท่านก็เลยตัดเรื่องมารประจญออกหมด **หาว่าพระอรรถกถาจารย์แต่ก่อนยกย่องพระพุทธเจ้าเกินความเป็นจริงไป** เห็นว่าพระพุทธเจ้าก็คนอย่างเรา ไม่มีอภินิหารวิเศษอะไร ท่านก็คิดเป็นปุคคลาธิษฐานธัมมาธิษฐานอะไรของท่านไป หาว่าลูกสาวพระยามาร ๓ คนนั้นเป็นจิตของพระองค์คิดขึ้นต่างหาก เมื่อนางตัณหาเข้ามาประเล้าประโลมนั้น หาว่าเป็นจิตของพระองค์ที่คิดอยากจะกลับเข้าไปครองบ้านครองเมือง, เมื่อนางราคาเข้ามาประเล้าประโลมนั้น ก็หาว่าจิตของพระองค์หวนคิดถึง พิมพาราหุล, เมื่อนางอรตีเข้ามาประเล้าประโลมนั้น ก็หาว่าจิตของพระองค์คิดอยากจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อพระองค์ได้ขับไล่นางทั้งสามให้หนีไปแล้วก็ว่าเท่ากับพระองค์เลิกคิด, เมื่อนางทั้งสามกลับไปกันแล้ว พระยามารก็ยกกองทัพเข้ามา ก็(ว่า) เท่ากับจิตของพระองค์เกิดฟุ้งซ่านด้วยนิวรณ์ ๕ ประการ ของท่านก็เข้าที น่าให้คิดแบบนั้นเหมือนกัน สำหรับคนที่ไม่รู้เรื่องกายในกายก็ต้องคิดไปอย่างนั้น เพราะช้างคิริเมขลมหาคชสารนั้นสูงถึง ๑๕๐ โยชน์ และต้นโพธิที่พระองค์นั่งสูงเพียง ๑๒๐ ศอก เป็นเส้นหนึ่งกับสิบวาเท่านั้น จึงไม่พอกัน ข้าพเจ้า (พระครูวินัยธร ชั้ว) จึงลองย่นเสกลดู ย่นโยชน์ลงเป็นเซ็นติเมตร เขียนรูปช้างสูง ๑๕๐ เซ็นติเมตร เฉพาะเล็บช้างวัดได้ ๕ เซ็นติเมตร แล้วช้างคิริเมขลสูงถึง ๑๕๐ โยชน์ ขยายเล็บออกไปได้ ๕ โยชน์ เมื่อพระยามารขี่แล้วไส (ช้าง) เข้ามาจะชิงบัลลังก์นั้น ถ้าพระองค์แลด้วยมังสะจักษุ (ตากายมนุษย์) ของพระองค์แล้ว อย่าว่าแต่เห็นหน้าพระยามารหรือหน้าช้างเลย เพียงแต่ครึ่งเล็บช้างก็ยังมองไม่เห็นเลย เพราะตากายมนุษย์แลเห็นเพียงโยชน์เดียวเท่านั้น เล็บช้างตั้ง ๕ โยชน์ แล้วเป็นของทิพย์ด้วยจะไปแลเห็นได้อย่างไร

ความจริงไม่เป็นอย่างนั้น พระองค์ไม่ได้แลเห็นด้วยตากายมนุษย์ พระองค์เห็นด้วยตา

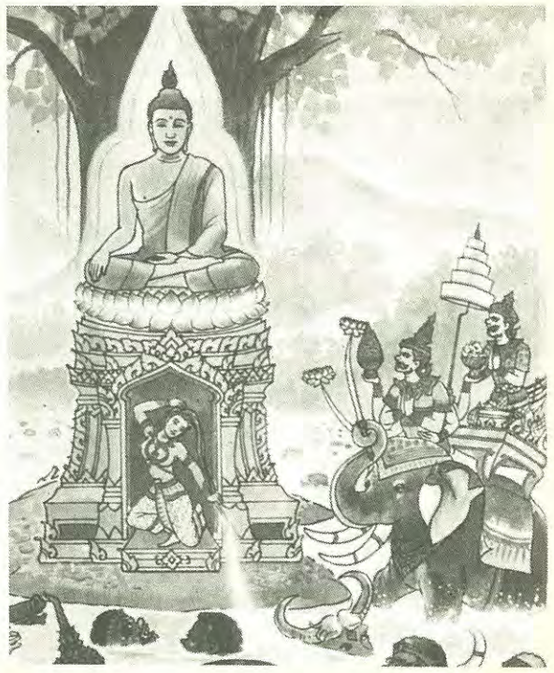

...พอเข้าถึงกายนี้เรียกว่า โคตรภูญาณ ระลึกชาติหนหลังได้แล้ว เข้ากายไปร้อยกายพันกาย ก็ระลึกชาติได้ร้อยชาติพันชาติ เข้าไปได้หมื่นกายแสนกาย ก็ระลึกชาติได้หมื่นชาติแสนชาติ เข้าไปจนนับกายไม่ถ้วนก็ระลึกชาติได้นับไม่ถ้วนเหมือนกัน พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนก็ไปพบปะกันหมด ไปพูดจาปราศรัยกันได้หมดทั้งภาคขาว ภาคกลาง ภาคดำ...

กายอรูปพรหม เป็นสมันตจักษุ เลยทิพยจักษุ เลยปัญญาจักษุ เข้าไปจวนถึงพุทธจักษุ เป็นอจินไตย์อยู่แล้ว อย่าว่าแต่ช้างคิริเมขลตัวเดียวเลย ถึงจะซ้อนกันขึ้นไปอีกสักกี่ตัว ก็ยังต่ำกว่าบัลลังก์ที่พระองค์นั่งเสียอีก เพราะพระยามารและเสนามารที่เข้ามาประจญนั้น ล้วนแต่เป็นกายทิพย์กันทั้งนั้น พระพุทธเจ้าปะทะด้วยกายอรูปพรหม เป็นอจินไตยกว่าละเอียดกว่า สูงกว่าพวกกายทิพย์ก็สู้ไม่ได้ ถึงพระพุทธเจ้าภาคดำจะขัดขวางอย่างไร พระพุทธเจ้าภาคขาว (ต้นธาตุต้นธรรม) ของพระพุทธเจ้าก็คอยปะทะไว้เหมือนกัน **ของมีตัวจริงทั้งนั้น** เช่นพระยามาร เสนามาร ลูกสาวพระยามาร ก็ล้วนมีตัวตนอยู่ทั้งนั้น แต่เป็นกายทิพย์ ตามนุษย์เรามองไม่เห็น ต้องทำให้ถึงทิพยจักษุ ปัญญาจักษุ หรือสมันตจักษุ จึงจะแลเห็น เพราะเป็นของละเอียด ยิ่งกายพระพุทธเจ้า (ธรรมกาย) ด้วยแล้ว ต้องมองด้วยพุทธจักษุจึงจะเห็น

ที่อาจารย์บางท่านแต่งกันขึ้นใหม่ ๆ ประมาณสัก ๔๐ ปีมา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ มานี้ ได้ตัดอภินิหาร ปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้าออกหมดนั้น เพราะไม่รู้เรื่องกายในกายนั่นเอง จึงได้ตัดบารมีภินิหารออกหมด ทำเอาแบบแผนของจริงเลอะเลือนไปไม่ใช่น้อย ความจริงที่พระอรรถกถาจารย์กล่าวไว้นั้น ก็ยังไม่ละเอียดเท่าความเป็นจริงเสียอีก ท่านย่อ ๆ ไว้เท่านั้น ถึงข้าพเจ้าผู้เขียนนี้ก็ต้องย่อไว้เหมือนกัน จะเขียนให้ละเอียดเต็มที่ก็ไม่ไหว เรื่องของท่านละเอียดนัก

ทีนี้จะกล่าวเมื่อพระยามารพ่ายแพ้ไปแล้ว กาย**ธรรมกาย**ก็เกิดขึ้นในกลาง**ดวงจตุตถมรรค** ในกลางกายอรูปพรหม (กายที่ ๘) ของพระสิทธัตถะราชกุมาร กายนี้เหมือนพระพุทธรูป เกตุแหลมเป็นดอกบัวตูม ใสเป็นแก้ว **กายนี้เป็นกายที่ ๙ ของพระสิทธัตถราชกุมาร กายนี้แลเป็นกายพระพุทธเจ้า** พอเข้าถึงกายนี้เรียกว่า **โคตรภูญาณ** ระลึกชาติหนหลังได้แล้ว เข้ากายไปร้อยกายพันกาย ก็ระลึกชาติได้ร้อยชาติพันชาติ เข้าไปได้หมื่นกายแสนกาย ก็ระลึกชาติได้หมื่นชาติแสนชาติ เข้าไปจนนับกายไม่ถ้วนก็ระลึกชาติได้นับไม่ถ้วนเหมือนกัน **พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนก็ไปพบปะ**

กันหมด ไปพูดจาปราศรัยกันได้หมดทั้งภาคขาว ภาคกลาง ภาคดำ

เมื่อเข้าถึงกายธรรมกายโคตรภูนี้แล้ว ก็พิจารณาเห็น**อริยสัจ**ทั้ง ๔ เห็นกายมนุษย์เป็น**ทุกข์**ด้วยเกิด แก่ เจ็บ ตาย, เห็นกายทิพย์เป็น**สมุทัย** เที่ยวหาที่เกิดไม่สิ้นสุด, เห็นกายรูปพรหมกับกายอรูปพรหมเป็น**นิโรธ**เพื่อดับทุกข์,* เห็นธรรมกายเป็น**มรรค**เพื่อหลีกออกจากทุกข์แล้วก็เดินสมาบัติพิจารณาอริยสัจทั้ง ๔

ที่เรียกว่า **"สมาบัติ"** นั้น ก็คือรูปฌานอรูปฌานนั้นเอง แต่เดินคนละกาย รูปฌานอรูปฌานนั้น เดินด้วยกายรูปพรหมและกายอรูปพรหม ซึ่งเป็นกายโลกีย์ จึงเรียกว่า**ฌานโลกีย์** แต่รูปสมาบัติ อรูปสมาบัตินั้น เดินด้วยกายธรรมกาย เป็นกายโลกุตตระ จึงเรียกว่า**ฌานโลกุตตระ**

แล้วเอากายธรรมกายโคตรภูเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เรื่อยไป จนธรรมกายตกศูนย์แล้วเกิดธรรมกายขึ้นใหม่ใสละเอียดกว่าเก่า

ที่เรียกว่า **"ตกศูนย์"** นั้น คือเดินสมาบัติหนักเข้าจนธรรมกายนั้นใส แล้วดับลงมาเป็นดวงกลมใสขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่อยู่ที่เหนือสะดือสองนิ้วมือ อย่างนี้เรียกว่าตกศูนย์ แล้วก็เกิดขึ้นเป็นธรรมกายใสสะอาดดีกว่าเก่า แล้วก็เดินสมาบัติให้ตกศูนย์ แล้วเกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึง

กาย**พระโสดาปัตติมรรค** แล้วเอากายพระโสดาปัตติมรรคเดินสมาบัติพิจารณาอริยสัจทั้ง ๔ ให้ตกศูนย์แล้วเกิดใหม่ จนเข้าถึงกาย**พระโสดาปัตติผล** เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่หนึ่ง เห็นอริยสัจทั้ง ๔ ละเอียดชัดเจนยิ่งกว่าปุถุชนหรือโคตรภูบุคคล (เป็นกิจ ๔)

แล้วเอาธรรมกายพระโสดาปัตติผลเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จนตกศูนย์แล้วเกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงกาย**พระสกิทาคามิมรรค** แล้วเอาธรรมกายพระสกิทาคามิมรรคเดินสมาบัติดูทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จนตกศูนย์แล้วเกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงกาย**พระสกิทาคามิผล** เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่สอง เห็นอริยสัจทั้ง ๔ ละเอียดชัดเจนยิ่งกว่าพระโสดาบัน (รวมเป็นกิจ ๘)

แล้วเอากายพระสกิทาคามิผลเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จนตกศูนย์แล้วเกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงธรรมกาย**พระอนาคามิมรรค**

** นี้เป็น **นิโรธ** เพื่อดับเหตุแห่งทุกข์หยาบ เมื่อถึง**ธรรมกาย**แล้วจึงเป็นนิโรธเพื่อดับเหตุแห่งทุกข์ละเอียดจริง ๆ*

...กายมนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม และกายอรูปพรหม ทั้งหยาบทั้งละเอียดทั้ง ๘ กายนี้ถึงจะเข้าฌานด้วยกายไหนก็เป็นฌานโลกีย์ทั้งสิ้น กายธรรมกายตั้งแต่โคตรภูเข้าไปจนถึงธรรมกายพระอรหัตแล้วธรรมกายในธรรมกายพระอรหัตเข้าไปอีกเป็นกายเถา กายชุด กายชั้น กายตอน กายภาค กายพืด กายพืดในกายพืด จนนับอสงไขยไม่ถ้วน นี้ล้วนแต่เป็นกายโลกุตตระทั้งนั้น จะเข้าฌานด้วยกายไหนก็เป็นฌานโลกุตตระทั้งนั้น...

แล้วเอาธรรมกายพระอนาคามิมรรคเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ตกศูนย์แล้วเกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงธรรมกาย**พระอนาคามิผล**เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่สาม เห็นอริยสัจทั้ง ๔ ละเอียดชัดเจนยิ่งกว่าพระสกิทาคามี (รวมเป็นกิจ ๑๒)

แล้วเอาธรรมกายพระอนาคามิผลเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ตกศูนย์เกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงธรรมกาย**พระอรหัตมรรค** แล้วเอาธรรมกายพระอรหัตมรรคเดินสมาบัติดู ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ตกศูนย์เกิดขึ้นใหม่ จนเข้าถึงธรรมกาย**พระอรหัตผล** เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่สี่ เห็นอริยสัจทั้ง ๔ ละเอียดชัดเจนยิ่งกว่าพระอนาคามี (รวมเป็นกิจ ๑๖) เรียกว่า **โสฬสกิจ** อยู่จบพรหมจรรย์ ไม่ต้องทำกิจอีกต่อไป

พอเข้าถึงธรรมกายพระอรหัต ก็รู้ชัดว่าพระองค์เป็น**พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า** โดยไม่ต้องสงสัย กายทั้ง ๑๘ กายนี้เป็นกายโลกีย์เสีย ๘ กาย ตั้งแต่กายมนุษย์ ทิพย์ รูปพรหมและกายอรูปพรหม ทั้งหยาบทั้งละเอียด ทั้ง ๘ กายนี้ถึงจะเข้าฌานด้วยกายไหนก็เป็นฌานโลกีย์ทั้งสิ้น กายธรรมกายตั้งแต่โคตรภูเข้าไปจนถึงธรรมกายพระอรหัต แล้วธรรมกายในธรรมกายพระอรหัตเข้าไปอีก เป็นกายเถา กายชุด กายชั้น กายตอน กายภาค กายพืด กายพืดในกายพืด จนนับอสงไขยไม่ถ้วน นี้ล้วนแต่เป็นกายโลกุตตระทั้งนั้น จะเข้าฌานด้วยกายไหนก็เป็นฌานโลกุตตระทั้งนั้น

ถ้าจะเข้านิพพานก็เข้าด้วยกายโลกุตตระ ทิ้งกายโลกีย์ไว้ในภพสาม

ถึงกายโลกีย์ก็ต้องทิ้งกันเป็นชั้น ๆ ไปเหมือนกัน เช่นจะไปเกิดในสวรรค์ นรก เปรต อสุรกาย ก็ต้องถอดเอากายมนุษย์ละเอียด (ซึ่งมีกายทิพย์ซ้อนอยู่) ไปเกิด (ถ้ากำลังแสวงหาที่เกิดก็เรียกว่า **กายสัมภเวสี,** ถ้าหาที่เกิดได้แล้ว เรียกว่า **กายทิพย์**) ทิ้งกายมนุษย์หยาบไว้ในโลกมนุษย์ ส่วนใจ จิต วิญญาณของมนุษย์ก็ดับอยู่กับกายมนุษย์นั้นแล

...ถ้าใครทำวิปัสสนา เข้าถึงธรรมกาย แล้วไปถามบุรพกรรมของสัตว์เหล่านั้นดูได้ ว่าทำบุรพกรรมอย่างไรจึงได้เกิดเป็นสัตว์ กายในของมันจะบอกให้ฟังอย่างละเอียดลออ ไม่ว่าสัตว์ชนิดใดบอกได้หมดทุกตัว...

ถ้าได้รูปฌาน จะไปเกิดในพรหมโลก ก็ต้องถอดเอากายรูปพรหมไปเกิด ทิ้งกายทิพย์ไว้ในเทวโลก ส่วนใจ จิต วิญญาณของกายทิพย์ ก็ดับอยู่กับกายทิพย์นั้นแหละ

ถ้าได้อรูปฌาน จะต้องไปเกิดในอรูปภพ ก็ต้องถอดเอากายอรูปพรหมไปเกิด ทิ้งกายรูปพรหมไว้ในพรหมโลก ส่วนใจ จิต วิญญาณของรูปพรหมก็ดับอยู่กับกายรูปพรหมนั้นแหละ

ถ้าจะลงมาเกิดในมนุษย์อีก ก็ต้องเข้าซ้อนในกายรูปพรหม แล้วเข้าซ้อนในกายทิพย์ แล้วเข้าซ้อนในกายมนุษย์ (ละเอียด - หยาบ) ในครรภ์มารดาตามเดิม

ถ้าจะเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน มันเป็นกายสัตว์อยู่แต่ข้างนอก กายข้างในของมันก็มีกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม กายธรรมเหมือนมนุษย์เราเหมือนกัน

ถ้าใครทำวิปัสสนา เข้าถึงธรรมกายแล้วไปถามบุรพกรรมของสัตว์เหล่านั้นดูได้ ว่าทำบุรพกรรมอย่างไรจึงได้เกิดเป็นสัตว์ กายในของมันจะบอกให้ฟังอย่างละเอียดลออ ไม่ว่าสัตว์ชนิดใดบอกได้หมดทุกตัว เพราะกายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหมนั้นไม่มีแก่ ไม่มีเจ็บ มีแต่เกิดเท่านั้น มันก็จำชาติหนหลังได้ ส่วนกายมนุษย์และสัตว์เดรัจฉาน มันมีทั้งเกิด ทั้งแก่ ทั้งเจ็บ ทั้งตาย มันก็จำชาติหนหลังไม่ได้

ท่านผู้อ่านโปรดทราบ บันทึกของท่านพระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) อันดับต่อจากนี้ไปเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าทั้งสามภาคต่างเอาพระไตรปิฎกของตัวเข้าบังคับสัตว์ ได้แก่ มนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหมอย่างไร, วิธีทำวิชชาสำรอกธาตุธรรมดำให้หลุดจากการห่อหุ้มธาตุธรรมขาวอย่างไร, วิธีการตรวจดูภพและทวีปต่าง ๆ ในจักรวาล ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในหนังสือ **วิชชามรรค ผล พิสดาร เล่มที่ ๒** ของพระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑, พ.ศ. ๒๕๑๙ แล้ว สำหรับท่านที่ถึงธรรมกายและได้ฝึกเจริญภาวนามาถึงขั้นนี้ (พิจารณาอริยสัจ ๔) แล้ว จะไปขอหนังสือ **วิชชามรรค ผล พิสดาร** เล่มที่ ๑, เล่มที่ ๒ และ หนังสือ **ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการสะสางธาตุธรรม** (อาสวักขยญาณขั้นสูง) ได้ที่พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ซึ่งพระเดชพระคุณท่านจะได้พิจารณาให้เป็นรายบุคคลตามควรแก่ภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ โดยไม่คิดมูลค่าแต่ประการใดทั้งสิ้น

นิพพาน ภพสาม โลกันต์ มีอยู่ในกายมนุษย์ กายทั้งหมดทุกภพมีขันธ์ ๕ ทั้งนั้น แม้ชั้นอรูปพรหมก็มีขันธ์ ๕ เหมือนกัน ต่างแต่ขันธ์ ๕ ของชั้นนี้ละเอียดยิ่งนัก ส่วนนรกก็ดี สัตว์โลกันต์ก็ดี ล้วนแต่มีขันธ์ ๕ ทั้งนั้น แม้พระนิพพานก็มีขันธ์ ๕ แต่ว่าขันธ์ ๕ ของพระนิพพานนั้นท่านเรียกต่างออกไปอย่างนี้

๑) ขันธโลกในกายพระนิพพานนั้น เรียกว่า **ธรรมขันธ์** แทนขันธ์ ๕

๒) สัตว์โลกในกายพระนิพพานนั้น ท่านเรียกว่า **อริยสัจ** แทนเรียกว่าสัตว์โลก

๓) อากาศโลกในกายพระนิพพานนั้น ท่านเรียกว่า **ธรรมธาตุ** แทนอากาศธาตุ คือธาตุ ๖ นั้นเอง เป็นอากาศธาตุ แต่ละเอียดสุขุมเย็นสนิทยิ่งนัก

นิพพานในศูนย์กำเนิดกลางกายมนุษย์เข้าไปเรียกว่า **นิพพานเป็น** หรือ **สอุปาทิเสสนิพพาน** อยู่ในกายมนุษย์ ส่วนนิพพานที่อยู่ข้างบน เหนือภพสามขึ้นไป ๓ เท่าของภพสามนั้น เป็นที่เสด็จอยู่ของพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลายที่นิพพานไปแล้วนั้น ท่านเรียกว่า **อายตนนิพพาน** หรือ **อนุปาทิเสสนิพพาน** เป็นนิพพานที่มีศูนย์ตรงกันกับศูนย์นิพพานเป็น หรือที่เรียกว่า สอุปาทิเสสนิพพานที่อยู่ในกายมนุษย์ เมื่อธาตุธรรมเดินฌานสมาบัติตกศูนย์นิพพานเป็นแล้ว ก็เป็นอันเข้าสู่ศูนย์อายตนนิพพานด้วย อายตนนิพพานเบื้องบนนั้นก็ดึงดูดธาตุธรรมขึ้นไปสู่อายตนนิพพาน ไม่ผิดอะไรกับกายทิพย์เมื่อจะตั้งปฏิสนธิในครรภ์มารดา ถ้าตกศูนย์แล้วศูนย์กำเนิดเดิมซึ่งตั้งอยู่ขั้วมดลูก

ของมารดา ก็ดึงดูดกายทิพย์เข้าไปตั้งอยู่กลางกำเนิดมดลูกฉะนั้น

ก็เหมือนกับอนุปาทิเสสนิพพานที่อยู่เหนือขอบภพสามขึ้นไป ๓ เท่านั้น ดึงดูดสอุปาทิเสสนิพพานที่อยู่ในกายมนุษย์ขึ้นไปติดอยู่ในอายตนนิพพาน เพราะมีอายตนะด้วยกัน สอุปาทิเสสนิพพานก็มีอายตนะ อนุปาทิเสสนิพพานก็มีอายตนะ เมื่อธาตุธรรมเดินสมาบัติตกศูนย์ตรงกันเข้าก็ดึงดูดเข้าไปติดกัน เหมือนอายตนะในตากับอายตนะในรูป เมื่อตกศูนย์ตรงกันเข้าก็ดึงดูดไปหากันฉะนั้น

แต่ส่วนนิพพานที่ท่านกล่าวไว้ในพระบาลีนั้น ทำไมเหมือนกับปิด ๆ บัง ๆ อมอำอยู่ชอบกล ข้าพเจ้า (พระครูวินัยธร-ชั่ว) ได้คัดลอกมาจากคำแปล แต่ไม่ได้เขียนตัวบาลีไว้ด้วย เพราะข้าพเจ้า

แปลไม่เป็น จึงเอาแต่คำแปลมาลงไว้เท่านั้น ท่านกล่าวไว้ ๓ ข้อ

ข้อ ๑. กล่าวว่า **"ภิกษุทั้งหลาย! อายตนะนั้นมีอยู่, ที่ดิน น้ำ ลม ไฟ ไม่มีแล, อากาสานัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ ก็มิใช่, โลกนี้ก็มิใช่ โลกอื่นก็มิใช่ ดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ทั้งสองก็มิใช่, อนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย! เราไม่กล่าวเลยซึ่งอายตนะนั้นว่า เป็นการมา เป็นการไป เป็นการตั้งอยู่ เป็นการจุติ เป็นการเกิด, อายตนะนั้นหาที่ตั้งมิได้ มิได้เป็นไป หาอารมณ์มิได้ นั่นแลที่สุดแห่งทุกข์"**

นี่จะเอาความอย่างไร ท่านไม่ได้เอาของในนิพพานมากล่าวเลย ในนิพพานมีกล่าวแต่อายตนะเท่านั้น ท่านกล่าวก็ไม่ผิด เพราะดิน น้ำ ลม ไฟ ไม่มีในนิพพาน, อากาสานัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ ก็ไม่มีในนิพพาน มีอยู่แต่ในอรูปภพเท่านั้น, โลกนี้ โลกอื่น ก็ไม่มีในนิพพาน มีอยู่แต่ในมนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก มารโลก, ดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ทั้งสองก็ไม่มีในนิพพาน มีอยู่แต่สำหรับโลกมนุษย์เท่านั้น, ของที่กล่าวไว้นี้ไม่มีในนิพพานเลย แล้วใครจะรู้ว่านิพพานอยู่ไหน

ข้อ ๒. นั้นว่า **"ธรรมนี้เป็นสภาพลึก เห็นได้ยาก ตรัสรู้ได้ยาก เป็นธรรมสงบ ประณีต คิดเดาไม่ได้ ละเอียด เป็นวิสัยที่บัณฑิตพึงรู้"**

นี่ก็เทียบ ๆ นิพพานไปแล้ว แต่ถ้าคนไม่รู้เรื่องในนิพพานแล้ว เอาความไม่ได้เลย

ข้อ ๓. นั้นว่า **"ธรรมชาตินั้นสงบแล้ว ธรรมชาตินั้นประณีต ธรรมชาติไรเล่าเป็นที่สงบแห่งสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืน อุปธิทั้งปวง เป็นที่สิ้นตัณหา เป็นที่สิ้นราคะ เป็นที่ดับ คือนิพพาน"**

นี่ท่านกล่าวแต่เพียงธรรมชาติในนิพพานเท่านั้น แต่ตำแหน่งที่อยู่ของนิพพานท่านไม่กล่าวว่าอยู่ที่ไหน จึงเอาความยาก ครั้นจะว่าให้มากไปข้าพเจ้าก็กลัวว่าจะเป็นการตู่พระพุทธวัจนะ เพราะเป็นของในบาลี ข้าพเจ้าก็กลัวบาปอยู่เหมือนกัน

แต่ส่วนในนิพพานอย่างที่พวกมีธรรมกายไปพบไปเห็นมานั้น ล้วนแต่สมบัติวิเศษเป็นแก้วทั้งนั้น กายพระพุทธเจ้าเองก็ใสเป็นแก้ว แล้วสิ่งอื่น ๆ ก็ล้วนแก้ววิเศษทั้งนั้น เช่น แก้วจุลจักรพรรดิ แก้วมหาจักรพรรดิ แก้วบรมจักรพรรดิ ที่มนุษย์ผู้มีบุญวาสนาได้มาใช้กันนั้นก็ต้องส่งมาจากนิพพาน, หรือแก้วทิพยจุลจักรพรรดิ แก้วทิพยมหาจักรพรรดิ แก้วทิพยบรมจักรพรรดิ ที่พวกเทวดา พรหม ที่มีบุญวาสนายิ่งใหญ่ใช้กันก็ล้วนแต่ส่งมาจากนิพพานทั้งนั้น, ยังแก้วพุทธจุลจักรพรรดิ แก้วพุทธมหาจักรพรรดิ แก้วพุทธบรมจักรพรรดิ ที่ใช้กันอยู่ในนิพพานนั้น แต่ละอย่าง ๆ มีมากมายนับอสงไขยไม่ถ้วน ล้วนแต่เป็นแก้วกายสิทธิ์วิเศษทั้งนั้น ทำไมท่านจึงไม่กล่าวไว้ในบาลี

แต่ว่า**เมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่นั้น คงจะตรัสเทศนาไว้หมดทุกอย่าง** แต่ในคัมภีร์เก่า ๆ มีกล่าวอยู่บ้าง เช่นที่ว่า **"เป็นพระอรหัตตัดกิเลสเป็นสมุจเฉทปหาน เข้าถึงเมืองแก้ว กล่าวแล้วคือนิพพาน"** เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีกล่าวถึงนิพพาน, หมดเข้าไป เสื่อมเข้าไปอย่างที่เห็น ๆ เดี๋ยวนี้พระศาสนาก็ล่วงเลยมาสองพันกว่าปีแล้ว น่ากลัวพระพุทธวัจนะจะคลาดเคลื่อน (และตกหล่น) ไปมาก จนไม่มีใครรู้เรื่องนิพพานเสียเลย

ลงเห็นว่านิพพานไม่มีแล้ว ภาคดำเขาก็คอยสอดญาณละเอียดเข้าในเห็น จำ คิด รู้ ของพวกอรรถกถาจารย์ ให้แต่งแก้พระพุทธวัจนะ ให้เลอะเลือนคลาดเคลื่อนอยู่เสมอ

เพราะนิพพานเป็นจุดสำคัญ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์จึงปรารถนามุ่งหมายนัก ภาคดำเขาก็หวงแหน ปิดบังอย่างสุดขีด เพราะว่าถ้าสัตว์ยังเวียนว่ายอยู่ในภพสามตราบใด ภาคดำเขาก็ต้มเล่นอย่างสนุก ถ้าถึงนิพพานเสียแล้วมันก็ไม่กลัวกัน ฉะนั้นเขาจึงขัดขวางจนสุดฤทธิ์

แล้วในนิพพานนั้นเป็นที่สุโขมโหฬาร จนไม่มีส่วนเปรียบ ยังพวกจักรพรรดิที่คอยดูแลปฏิบัติพระพุทธเจ้าอยู่ในนิพพานนั้นก็ล้วนแต่กายใสเป็นแก้วทั้งนั้น และไม่ใช่แต่จะดูแลในนิพพานเท่านั้น ถึงแม้ในภพสามเรานี้พวกจักรพรรดิและพระพุทธเจ้าก็ต้องคอยดูแลส่งเสียอยู่ไม่ขาดเหมือนกัน ที่ส่งความบริบูรณ์มาหล่อเลี้ยงหมู่สัตว์ของพระพุทธเจ้าในนิพพานนั้น ยิ่งกว่าบิดามารดาที่มีต่อบุตร ธรรมดาบิดามารดานั้นถึงบุตรจะชั่วร้าย ไม่รู้จักบุญคุณอย่างไร ก็ยังรักอยู่เสมอ แต่พระพุทธเจ้าทรงคุณยิ่งกว่านั้น ความ

กรุณาต่อสัตว์ไม่เลือกหน้า ถึงสาวกในพระศาสนาจะชั่วช้าไม่รู้จักพระคุณ เหมือนอย่างพระเทวทัตก็ดี ก็ยังกรุณาอยู่เสมอ ฉะนั้นพระคุณพระพุทธเจ้าจึงมีมากสุดจะพรรณนา ที่ท่านกล่าวไว้ในคัมภีร์เก่า ๆ ว่า เปรียบเหมือนบุรุษที่มีฤทธิ์เนรมิตศีรษะได้พันศีรษะ ๆ ละร้อยปาก มีปากละร้อยลิ้น แล้วจะพรรณนาคุณพระพุทธเจ้าอยู่จนตลอดกัลป์ ก็ยังไม่สิ้นสุดพระคุณของพระพุทธเจ้า

แต่ภาคดำตรงกันข้าม นั่นมีพระเดช ถึงบุรุษผู้มีพันศีรษะ ๆ ละร้อยปาก ปากละร้อยลิ้นจะพรรณนาพระเดชมารไปตลอดกัลป์ก็ไม่สิ้นสุดโทษของเขาได้เหมือนกัน พระพุทธเจ้าภาคดำนี้ล้วนแต่เป็นพญามัจจุราชทุกองค์ มีแต่จะให้ทุกข์โทษแก่สัตว์ฝ่ายเดียว ทุกข์ของสัตว์ที่มีร้อยแปดประการนั้น เป็นธรรมของภาคดำฝ่ายเดียว ฉะนั้น ถึงจะพรรณนาโทษของเขาสักกี่กัลป์ก็ไม่สิ้นสุด

การที่พระพุทธเจ้าภาคขาวส่งความบริบูรณ์มาหล่อเลี้ยงหมู่สัตว์ หรือพระเณรในศาสนานั้นให้สังเกตดูวัดใดวัดหนึ่ง ถ้าพระเณรปฏิบัติเคร่งครัดต่อธรรมวินัย วัดนั้นต้องบริบูรณ์ด้วยลาภ สักการะ ชื่อเสียงโด่งดัง อย่างเช่นวัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นต้น หลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) **ท่านเอาแต่ธรรมวินัยอย่างเดียว อย่างอื่นผิดธรรมวินัยท่านไม่เอา ส่วนตัวท่านเองสิกขาบท ๒๒๗ ไม่มีขาดตกบกพร่อง แล้วยังไม่ประมาท แสดงอาบัติทุกเช้ามืดเป็นนิตย์**

แล้วแนะนำสั่งสอนภิกษุสามเณรให้ประพฤติปฏิบัติชอบทุกวันไม่มีเว้นเลย จึงบริบูรณ์ ไม่ขาดแคลน พระเป็นร้อย ๆ สามเณรเป็นร้อย ๆ อุบาสกอุบาสิกาเป็นร้อยก็ไม่อดอยาก แต่บางครั้งก็มีบกพร่องบ้าง เป็นที่พระเณรต่างวัดไปอาศัยอยู่ นิสัยหยาบติดไปจากวัดเดิม ประพฤติบกพร่อง เป็นธรรมของฝ่ายดำ ฝ่ายดำเขาส่งชั่วมาขัดขวางได้บ้าง แต่ก็ขัดขวางไม่ได้มากนัก เพราะพระเณรที่เคร่งครัดก็มีมากเหมือนกัน จึงขัดขวางไม่ถนัด **ถ้าพระเณรทำตามหลวงพ่อสอนทุกองค์แล้ว อย่าว่าแต่วัดปากน้ำวัดเดียวเลย ถึงวัดอื่นสักกี่สิบวัดก็เลี้ยงได้จริง ๆ**

พระพุทธเจ้าภาคดำน่ะฤทธิ์เดชไม่ใช่พอดีพอร้าย ล้วนแต่เป็นมัจจุราชที่ผลาญชีวิตสัตว์

ทั้งนั้น แล้วปิดบังอำพรางเรื่องของตัวนัก ไม่อยากให้ใครรู้เรื่องของเขาทีเดียว ดูแต่มนุษย์ที่ทำชั่วไม่อยากให้ใครรู้เรื่องเหมือนกัน เพราะเรื่องมันชั่ว พระพุทธเจ้าภาคดำก็ต้องปิดเรื่องชั่วของตัวเหมือนกัน แล้วจะหาใครต้านทานฤทธิ์มันยากนัก ไม่มีกลัวไม่มีเกรงผู้ใดเลย

พระพุทธเจ้าภาคขาวที่ดับขันธ์ปรินิพพานไปเหมือนอย่างพระสมณโคดมแล้วสักกี่โกฏิกี่ล้านหรือสักกี่อสงไขย ก็สู้ไม่ได้เลยสักองค์เดียว เพราะพระพุทธเจ้าภาคขาวที่ดับขันธ์ถอดเอาธรรมกายเข้านิพพานไปนั้นเหมือนอย่างกุ้งหรือปูที่ลอกคราบ ก้ามและกระดองอ่อน ๆ อย่างนั้นจะไปทำอะไรใครได้ ไม่เหมือนพระพุทธเจ้าชั้นก่อน ๆ ที่เข้านิพพานทั้งกายมนุษย์เป็น ๆ ไปนั้น แต่อย่างนั้นก็ยังเต็มรับเต็มสู้

เหมือนอย่าง**พระสมณโคดม สัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้น ท่านก็คิดจะเข้านิพพานทั้งเป็น ๆ เหมือนกัน แต่สู้เขาไม่ได้ก็ต้องดับขันธ์นิพพาน** เมื่อพระองค์สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ ๆ เสด็จไปประทับที่ใต้ควงไม้อชปาลนิโครธ พระยามารนิมนต์จะให้นิพพานเสียทีเดียว พระองค์ได้ตรัสแก่มารว่า ถ้าบริษัททั้ง ๔ เหล่า คือภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่บริสุทธิ์แพร่หลายดีแล้ว จะยังไม่นิพพาน มารได้ฟังดังนั้นก็หลีกไป ในพระบาลีกล่าวไว้แต่เพียงแค่นี้

เมื่อพระยามารหลีกไปแล้ว พระพุทธเจ้าภาคมารก็มาเอง ตอนนี้ท่านทั้งหลายอย่างเพิ่งเชื่อ เพราะพระบาลีไม่กล่าวไว้ เป็นแต่ผู้ที่มีธรรมกายไปพบปะเข้า ท่านต้องทำให้มีให้เป็นอย่างที่บอกหนทางไว้ข้างต้นนั้น เมื่อเห็นแล้วไปดูเอาเอง แล้วจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตามใจท่านเถอะ เมื่อพระพุทธเจ้าภาคมารมานั้น พระกายดำเป็นนิล ใสเป็นแก้ว โผล่ขึ้นตรงหน้า (พระสมณโคดม) แล้วถามว่า "เมื่อท่านยังไม่เข้านิพพาน แล้วท่านจะรบกับเราหรือจะโปรดสัตว์ ?" พระพุทธเจ้าเพิ่งจะได้สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ ๆ ยังไม่ทันจะรู้เรื่องราวอะไรนัก ก็ต้องเข้านิโรธสมาบัติไปเจ็ดวัน ขึ้นไปทูลถามพระพุทธเจ้าที่ในนิพพานแก่ ๆ ขึ้นไป จนถึงพระพุทธเจ้าที่เข้านิพพานทั้งกายมนุษย์ ว่าจะรบดีหรือจะโปรดสัตว์ดี พระพุทธเจ้าในนิพพานแก่ ๆ นั้นก็บอกว่า "โปรดสัตว์เถิด จะรบนั้นสู้เขาไม่ได้ เพราะบารมีท่านน้อยกว่าเขา" แล้วก็ให้นัยมาว่า ให้ตั้งกติกากับเขาข้อเดียว พระพุทธเจ้า (พระสมณโคดม) ก็ออกจากนิโรธสมาบัติ แล้วก็บอกว่า "เราจะโปรดสัตว์" ภาคดำเขาก็ตั้งกติกาให้ ๔ ข้อ

ข้อ ๑. ท่านอย่าไปแตะต้องโครงการของเขาที่เขาทำให้ทุกข์แก่สัตว์ไว้แล้วอย่าพูดไป

ข้อ ๒. ท่านต้องห้ามสาวกอย่าให้แผลงฤทธิ์เดช จนไปแตะต้องโครงการของเขา

ข้อ ๓. ท่านจะเทศนาโปรดสัตว์ ต้องเทศนาโทษว่า **เป็น "กรรม" ของสัตว์** อย่าโทษว่าเขา (พระพุทธเจ้าภาคดำ) ทำ

ข้อ ๔. เมื่ออายุท่านครบ ๘๐ ปี ท่านต้องนิพพาน

ถ้ารับกติกาได้อย่างนี้ ก็จะไม่รุกรานกัน พระพุทธเจ้าภาคขาว (พระสมณโคดม) ก็ตั้งกติกาไว้ข้อเดียวว่า "ศาสนาของเราไม่มีกำหนด มรรคผล ยังมีอยู่ตราบใด ศาสนาก็ตั้งอยู่ตราบนั้น" (นี้ตรงกับมหาสมณเจ้าฯ ค้นที่มาของศักราชไม่พบ จึงบอกแต่ล่วงเท่านั้น)

เมื่อปฏิญานว่าจะไม่รุกรานกันแล้ว พระพุทธเจ้า (พระสมณโคดม) ก็เที่ยวโปรดสัตว์ไป ครั้นพระศาสนาแพร่หลาย มีพระสาวกมากเข้า ภาคดำก็เล่นลูกไม้ สอดละเอียดเข้าในเห็น จำ คิด รู้ของพวกพระสาวกให้ทำชั่วขึ้น อย่างเช่นพระสุทินให้เสพเมถุนธรรมขึ้น, พระธนิยะทำอทินนาทาน, พระที่แม่น้ำ วัคคุมุทา ทำมนุสสวิคคหะบ้าง อวดอุตริมนุสธรรมบ้าง เป็นให้ทำปาราชิก ๔

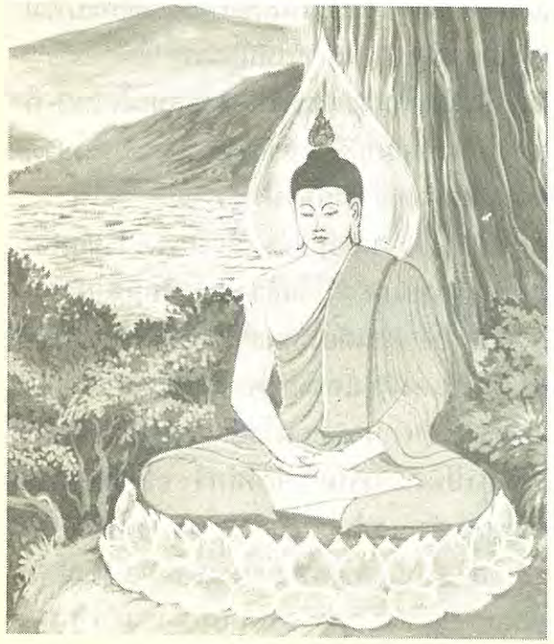

แล้วก็สอดละเอียดเข้าให้ทำสังฆาทิเสส ๑๓, อนิยต ๒, นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐, ปาจิตตีย์ ๙๒, ปาฏิเทสนียะ ๔, เสขิยวัตร ๗๕, อธิกรณสมถะ ๗, จนหมด ๒๒๗ สิกขาบท พระพุทธเจ้าก็ต้องตามบัญญัติสิกขาบทจนหมดสิ้น ศาสนาใดถ้าพระพุทธเจ้าบัญญัติสิกขาบทมาก การได้มรรคผลก็น้อย ถ้าสิกขาบทบัญญัติน้อย มรรคผลก็ได้กันมาก ในศาสนาพระสมณโคดมนี้ ภาคดำเขาสอดละเอียดเข้ามาให้บัญญัติสิกขาบท จนพระสาวกพลิกตัวแทบจะไม่ไหว แล้วเขาก็ตั้งกฎของเขาขึ้น ผู้ที่ประพฤติดีไม่เป็นอาบัติ เป็นสาวกของพระสมณโคดม, ผู้ที่ประพฤติชั่วเป็นอาบัติ เป็นสาวกของเขาหมด เมื่อเขาเอาเข้าอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็ต้องนิ่ง ครั้นจะพูดเรื่องเขาเข้า ก็จะเสียสัจที่ตั้งกติกาต่อกันไว้ว่าจะไม่พูดเรื่องของเขา ธรรมดาพระพุทธเจ้า (ฝ่ายขาว) เมื่อตรัสสิ่งใดไปแล้วก็จะไม่คืนคายสัจวาจา ครั้นจะต่อว่าเขา (ภาคดำ) เขาก็ว่าความไม่ซื่อสัตย์ คดโกง เป็นธรรมของเขา ซึ่งเขาจะต้องปฏิบัติตามธรรมดำของเขา **ครั้นจะปะทะกันขึ้น ก็จะไม่มีเวลาโปรดสัตว์ เพราะจะต้องนิ่งอยู่แต่ในนิโรธสมาบัติ ไม่มีเวลาออกแล้วกำปั้น* ก็เล็กกว่าเขา เพราะบารมีของพระองค์ก็เพียงสี่สงไขยแสนมหากัปเท่านั้น ของเขาตั้งร้อยอสงไขย พันอสงไขย หรือกว่าพันอสงไขยก็มี** ถึงจะปะทะกันขึ้น ก็สู้เขาไม่ได้ กำลังบารมีของเขามากกว่า

**บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ เฉียบขาด (มงคลบุตร – ผู้ขยายความ)*

...ถ้าพระอานนท์ทูลอาราธนาไว้ได้ ภาคมารก็หมดโอกาส ทีนี้พระองค์ก็จะได้เดินสมาบัติเชื่อมพระกายหมดทุกกายจนนับอสงไขยไม่ถ้วนให้ติดกันเป็นกายเดียว ใสเป็นแก้ว เข้านิพพานทั้งเป็นได้แล้วจะไปกลัวอะไร แต่ต้องดับขันธ์นิพพานอย่างนั้น...ถ้าเข้านิพพานได้ทั้งเป็นก็เลิศเท่านั้น ฯ.

ก็เหมือนกับไทยเรากับประเทศนอก สมัยราชาธิปไตย เขตแดนก็มาก แต่กำปั้นเล็กกว่าเขา ก็ต้องปล่อยให้เป็นเขตแดนของผู้อื่น จะสร้างปืนขึ้นสักกระบอก เขาก็ถามเอาว่า "จะรบกับฉันหรือ ?" จะสร้างเรือขึ้นสักลำ เขาก็ถามว่า "จะสร้างไว้รบกับฉันหรือ ?" ไทยก็ต้องทนเอา เพราะกำปั้นเล็กกว่าเขา น่าเจ็บใจน้อยไปเมื่อไหร่

พระพุทธเจ้า (พระสมณโคดม) **กับภาคดำก็แบบนั้น ถ้าใครไปรู้เรื่องจริงของเขาเข้าแล้วน่าสงสารนัก ภาคดำเขาจะกลั่นแกล้งอย่างไรก็ต้องทนเอาแต่พอโปรดสัตว์ให้หลุดพ้นไปได้เท่านั้น**

แม้แต่พูดว่ามารชนะพระเขายังไม่ชอบ ต้องพูดว่าพระชนะมาร เขาจึงจะทำการลงโทษสัตว์ได้สะดวก พระพุทธเจ้า (พระสมณโคดม) ก็ต้องทนเอา

ต่อเมื่อพระชนมายุย่างเข้า ๘๐ ปี ก็เริ่มให้โอกาสแก่พระอานนท์ (เพราะคิดจะเข้านิพพานทั้งเป็นเหมือนกัน) ว่า ตถาคตนั้นถ้าอาศัยเจริญอิทธิบาททั้ง ๔ แล้วจะให้มีอายุยืนถึงกัปหรือกว่ากัปก็ได้ แต่เพียรให้นิมิตโอภาสแก่พระอานนท์อยู่ถึง ๑๖ ตำบลๆ ละสามครั้ง จะให้พระอานนท์ทูลอาราธนาให้ดำรงชีวิตอยู่อีกต่อไป ภาคดำเขาก็คอยดลใจพระอานนท์ไม่ให้นึกขึ้นได้ พอครบ ๑๖ ครั้ง เท่าโสฬสกิจ ก็หมดโอกาสที่จะให้โอภาสต่อไป พระยามารก็เข้ามาเตือนให้นิพพานตามสัญญา **นั่นถ้าพระอานนท์ทูลอาราธนาไว้ได้ ภาคมารก็หมดโอกาส ทีนี้พระองค์ก็จะได้เดินสมาบัติเชื่อมพระกายหมดทุกกายจนนับอสงไขยไม่ถ้วนให้ติดกันเป็นกายเดียว ใสเป็นแก้ว เข้านิพพานทั้งเป็นได้แล้วจะไปกลัวอะไร แต่ต้องดับขันธ์นิพพานอย่างนั้น...ถ้าเข้านิพพานได้ทั้งเป็นก็เลิศเท่านั้นฯ.**

■■■■

โอวาทของหลวงป๋า *

...วิทยากรพึงสำนึกเสมอว่า ตนเองเป็นตัวแทนของโครงการฯ ดังนั้นควรกระทำตนเป็นประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรมีการต้อนรับและโอภาปราศรัยกับผู้มาปฏิบัติธรรมด้วยไมตรี และมีจิตใจที่เยือกเย็น พึงระวังตนในการแสดงกิริยามารยาท พยายามรักษากาย วาจา ใจ ให้ดีและมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ...

...พึงระลึกเสมอว่า เรามาปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลส ลดมานะ ละทิฏฐิ อยู่เสมอ...

*** พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล**
*แสดงแก่ **วิทยากร** เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๑*
ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ

๑. **การสอนธรรมะ**

ในการแยกกลุ่มสอนธรรมะแก่ผู้มาปฏิบัติธรรม วิทยากรไม่ควรพูดยาวจนเกินไปหรือสั้นจนเกินไป **การอธิบายควรกล่าวเฉพาะจุดที่สำคัญ ๆ เท่านั้น คือ วิธีการทำใจอย่างไรในเบื้องต้น จนกระทั่งเห็นดวง เห็นกาย แล้วจึงปล่อยให้ผู้ปฏิบัติธรรม ทำใจของตนเอง** โดยในช่วงนี้ วิทยากรควรทำวิชชาให้สุดละเอียดเท่าที่จะทำได้ แล้วจึงกลั่นธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของทุกคนที่มาปฏิบัติธรรม วิทยากรจะเห็นได้ด้วยตนเองว่า ผู้ใดสว่าง หรือผู้ใดปรากฏดวงกายแล้วแต่ไม่ใส เนื่องจากใจไม่อยู่ที่ศูนย์กลางกาย วิทยากรก็ควรแนะนำให้ผู้ปฏิบัติธรรม ทำใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางดวงให้ใสละเอียด แล้วดับหยาบไปหาละเอียดทีละกาย ๆ

๒. **การตอบปัญหาธรรม**

วิทยากรควรตอบปัญหาในจุดหรือประเด็นที่เห็นสมควรตอบเท่านั้น ถ้าหากเห็นว่าปัญหาใดไม่สมควรตอบ วิธีที่ดีก็คือ ควรนำปัญหานั้นมากราบเรียนถามหลวงป๋า เพื่อท่านจะได้นำมาตอบให้ทราบกันเป็นส่วนรวม

สำหรับปัญหาที่มักถามกันบ่อย ๆ และวิทยากรได้ตอบไปแล้ว ก็ควรนำมากราบเรียนท่านเช่นกัน เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น ปัญหาเหล่านี้ท่านจะนำมาตอบให้ส่วนรวมทราบอีกครั้ง การกระทำเช่นนี้เป็นการสร้างธรรมทานแบบหนึ่งที่วิทยากรพึงกระทำ

ส่วนปัญหาใดที่เกินความสามารถของตนก็ไม่ควรตอบ ขอให้นำกลับมาเรียนถามหลวงป๋า ในกรณีที่เห็นท่านมีธุระอยู่ ก็ควรเขียนคำถามนั้นส่งมา

๓. **มารยาทในการตอบปัญหาและการโอภาปราศรัย**

วิทยากรพึงสำนึกเสมอว่า ตนเองเป็นตัวแทนของโครงการฯ ดังนั้น ควรกระทำตนเป็นประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรมีการต้อนรับและโอภาปราศรัยกับผู้มาปฏิบัติธรรมด้วยไมตรี และมีจิตใจที่เยือกเย็น พึงระวังตนในการแสดงกิริยามารยาท พยายามรักษากาย วาจา ใจ ให้ดีและมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ แม้ในการโต้ตอบปัญหาก็ตาม วิทยากรไม่ควรพูดจาเป็นการหักน้ำใจผู้อื่น วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีจิตใจสูงกว่าผู้ที่เป็นศิษย์ มิฉะนั้นจะเป็นการทำให้เกิดความเสื่อมศรัทธาได้

นอกจากนี้ ถ้าเป็นไปได้ ควรมาช่วยงานกันในวันอาทิตย์ตั้งแต่เช้า และวิทยากรควรช่วยต้อนรับและแนะนำผู้มาใหม่ให้เขาทราบกิจกรรมของเรา แนะนำเอกสารที่แจกให้ และหนังสือธรรมะเทปธรรมะที่ให้บูชา ชี้แนะผู้มาปฏิบัติในการทำบุญกุศล ถ้าเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำบุญได้ก็จะดี ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดบุญบารมีเพิ่มขึ้น และเป็นหนทางสำคัญอันหนึ่งของการเกิดมนุษย์สมบัติในส่วนที่เป็นบริวารสมบัติ

๔. การบันทึกผลปฏิบัติธรรม

ขอให้วิทยากรร่วมมือกันในการบันทึกผลของผู้มาปฏิบัติธรรมที่แยกในกลุ่มของตนให้เรียบร้อย แล้วรวบรวมส่งให้เจ้าหน้าที่ทะเบียน

๕. การช่วยอบรมธรรมที่สถาบันฯ

วิทยากรที่ได้เสียสละเวลาไปช่วยแนะนำธรรมแก่ผู้มาเข้ารับการอบรมในรุ่นต่าง ๆ นับเป็นบุญใหญ่กุศลใหญ่ ยากที่จะมีโอกาสได้กระทำเป็นการเสริมสร้างบุญบารมีให้แก่ตนอย่างรวดเร็ว แต่ก็ต้องตั้งใจเสียสละความสุขส่วนตนจริง ๆ กล่าวคือ จะต้องสวมหัวใจ "พระ" ตั้งใจสละกิเลสตน กับทั้งช่วยชี้แนะแนวทางธรรมปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสแก่ผู้อื่นที่มาเข้ารับการอบรมด้วยใจที่เมตตาและกรุณาเป็นที่ตั้ง ไม่หวังสิ่งใดตอบแทน จักต้องทำตนเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีในฐานะของครู ผู้มี **"พระในใจตน"** เป็นทั้งเจ้าของบ้านผู้มีน้ำใจ อัธยาศัยไมตรี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยดูแลเอาใจใส่สารทุกข์สุกดิบของแขก (ผู้มาเข้ารับการอบรม) ด้วยดี กับเป็นทั้งครูและ

กัลยาณมิตรผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุข เว้นไว้แต่จำเป็นด้วยสังขารร่างกายไม่อำนวย **ศิษย์อยู่กลด ครูก็ควรลงอยู่กลดด้วยความเต็มใจ ศิษย์กินอยู่อย่างไร ครูก็กินอยู่อย่างนั้นด้วยความสบายใจ ให้สมฐานะของครูผู้เป็นกัลยาณมิตรโดยธรรม** พึงระลึกเสมอว่า เรามาปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลส ลดมานะ ละทิฏฐิ อยู่เสมอ ก็จะเป็นมหากุศล บุญราศี เพิ่มพูนบารมีแก่ตนอย่างยิ่ง

ผศ.เบญจา ตระกูลบุญ
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้บันทึก

■■■■

ใบบอกรับเป็นสมาชิกนิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

นาม_____บ้านเลขที่_____หมู่ที่_____ตรอก/ซอย_____

ถนน_____ตำบล/แขวง_____อำเภอ/เขต_____

จังหวัด_____รหัสไปรษณีย์_____โทรศัพท์_____

(๑) ประสงค์จะ : ☐ เป็นสมาชิก (ไม่คิดค่าส่ง) ตั้งแต่ฉบับที่_____

☐ ต่ออายุสมาชิก

☐ เป็นเจ้าภาพจัดส่งถวาย/ให้แก่: _____

ที่อยู่_____

(๒) เป็นเวลา : ☐ ๑ ปี อัตรา ๑๒๐ บาท ☐ ๒ ปี อัตรา ๒๔๐ บาท ☐ ๓ ปี อัตรา ๓๖๐ บาท

(ลงชื่อ)_____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย **ปณ. พลับพลาไชย แห่งเดียว**)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ใบบอกรับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

นาม_____บ้านเลขที่_____หมู่ที่_____ตรอก/ซอย_____

ถนน_____ตำบล/แขวง_____อำเภอ/เขต_____

จังหวัด_____รหัสไปรษณีย์_____โทรศัพท์_____

ประสงค์จะ **รับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร** และให้ประกาศชื่อไว้ที่ :

☐ ปกหน้าด้านใน ๔,๐๐๐ บาท ☐ ปกหลังด้านนอก ๕,๐๐๐ บาท

☐ ปกหลังด้านใน ๓,๐๐๐ บาท ☐ หน้าสอดสี ๓,๐๐๐ บาท

☐ อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ บาท ☐ ประสงค์จะออกนาม ☐ ไม่ประสงค์ออกนาม

☐ อื่น ๆ_____จำนวนเงิน_____บาท

(ลงชื่อ)_____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่ : **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย **ปณ. พลับพลาไชย แห่งเดียว**)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

แวดวงธรรมกาย

โดย **วิชชาธร**

ในประเทศของเรานี้นอกจากศาสนาพุทธแล้วก็ยังมีศาสนาอื่น ๆ เป็นที่เลื่อมใสและยึดถือของคนไทยบางส่วนอยู่ แม้ศาสนาพุทธจะได้ชื่อว่าเป็นศาสนาประจำชาติ โดยมีคนไทยจำนวนมากได้ชื่อว่านับถือพระพุทธศาสนาอยู่ก็ตาม แต่ในความเป็นจริง จำนวนผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาบางส่วนนั้น กลับเป็นชาวพุทธเพียงชื่อเพราะไม่เคยสนใจที่จะรู้ว่า พระบรมศาสดาของพระพุทธศาสนานั้น ทรงออกผนวชเพื่อละกิเลสเมื่อมีพระชันษาเท่าใด หรือไม่รู้ว่าทรงปลงอายุสังขารละโลกนี้ไปสู่นิพพานเมื่อใด แม้จนไม่รู้กระทั่งว่าศีล ๕ ข้อนั้นประกอบไปด้วยอะไรบ้างอย่างนี้ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้นหากจะมีใครครอบครัวใด ที่มีผู้นำที่รู้ซึ้งถึงคุณของพระศาสนาคุณของพระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาเจ้า และใฝ่ใจที่จะให้มีการศึกษาและรักษาไว้ ซึ่งพระสัทธรรมอันประเสริฐแล้ว ก็น่าที่ชาวพุทธทั้งหลายจะได้ช่วยกันอนุโมทนาและแซ่ซ้องสนับสนุน ให้มีการขยายวงแห่งพฤติกรรมเยี่ยงนี้ให้กว้างขวางมากยิ่ง ๆ ขึ้นไป

แวดวงธรรมกายครั้งนี้จึงขอนำเอาพฤติกรรมตัวอย่างของครอบครัวไทยที่เห็นความสำคัญของการประพฤติธรรม จนได้สนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัว ใช้เวลาศึกษาธรรมภาคปฏิบัติจนถึงขั้นออกบวช เพื่อจะได้ปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ จึงขอแนะนำครอบครัวของ**คุณวิเชียร เจนสวัสดิชัย** ผู้มีตำแหน่งการงานที่สำคัญและมีเกียรติในระดับนานาชาติ โดยเป็น**ผู้อำนวยการกองพาณิชย์และอุตสาหกรรมกรมอาเซี่ยน กระทรวงต่างประเทศ** ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาส่วนมากในการเดินทางไปปฏิบัติราชการในต่างแดนอยู่เสมอ ๆ และจำต้องหอบหิ้วเอาครอบครัวที่มี**คุณอริยา เจนสวัสดิชัย**ผู้เป็นคู่ชีวิต และลูก ๆ ไปด้วย ดังนั้นบุตรทั้ง ๓ คนอันมี**คุณวรพัฒน์ อายุ ๑๘ ปี คุณวรพจน์ อายุ ๑๕ ปี** และ**ด.ช.วรพล อายุ ๑๐ ปี**นั้น จึงพลอยต้องใช้เวลาของชีวิต อยู่ในต่างประเทศเสียคนละหลายปีตั้งแต่เล็ก ๆ

แต่ในช่วงปีที่แล้ว คุณวรพัฒน์ คุณวรพจน์ และด.ช.วรพล ๓ พี่น้องก็พร้อมใจกันบวชเป็นสามเณรที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และได้ศึกษาปฏิบัติธรรมจนสามารถเข้าถึงธรรมกายในตัวได้ทั้ง ๓ คน ลองมาดูว่าเพราะเหตุใดเยาวชนทั้ง ๓ นี้ ซึ่งใช้ชีวิตส่วนมากอยู่ในต่างประเทศนั้น ได้มาสนใจในพระพุทธศาสนา จนถึงขั้นออกบวชและปฏิบัติจิตภาวนาจนได้รับผลดี ได้อย่างไร ?

ถ่ายภาพร่วมกับคุณพ่อ คุณแม่ (คุณวิเชียร – คุณอริยา เจนสวัสดิชัย) หลังจากเสร็จพิธีบวชในวันนั้น จากซ้าย สามเณรวรพัฒน์ – วรพจน์ – วรพล ตามลำดับ

ถาม คุณพ่อของสามเณรทำงานที่ไหนครับ ?

อริยา ทำงานอยู่ที่กระทรวงต่างประเทศคะ เป็นผู้อำนวยการกองพาณิชย์สัมพันธ์ กรมอาเซี่ยน ขณะนี้ยังประจำอยู่กรุงเทพฯ แต่กำลังจะย้ายไปเวียนนา เพื่อรับตำแหน่งเป็นท่านที่ปรึกษารองท่านฑูตประจำกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียคะ

ถาม เด็ก ๆ มีความสนใจในพระศาสนาอย่างไรครับ ?

อริยา เริ่มจากที่ทั้งหมดต่างเติบโตขึ้นในต่างประเทศ ไม่เคยรู้จักพระพุทธศาสนา ตัวดิฉันเองก็ไม่ค่อยจะมีเวลาเท่าไร ก็เลยบอกให้ลองบวชพราหมณ์ดู (ถือศีล ๘ นุ่มห่มสีขาว) ก็รู้สึกว่าชอบกันค่ะ จึงได้เรียนรู้เรื่องราวในพุทธศาสนามากเลย โดยมีหลวงพ่อภาวนา (**พระภาวนาโกศลเถร พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ และรองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ**) และพระอาจารย์เสริมชัย ให้ความช่วยเหลือ สั่งสอนเรื่องสมาธิให้ ซึ่งทุกคนก็สนใจดี ตอนนั้นใช้เวลาถือศีลบวชกัน ๑ เดือนค่ะ

ถาม เด็กทุกคนเกิดในต่างประเทศหรืออย่างไรครับ ?

อริยา เฉพาะสามเณรวรพัฒน์คนเดียวที่เกิดที่ลอนดอนประเทศอังกฤษ แต่ตอนเล็ก ๆ เคยเรียนที่อัสสัมชัญ พอโตขึ้นหน่อยก็ไปเรียนที่ต่างประเทศตอนนั้นอายุสัก ๙ ขวบ แต่เณรวรพจน์กับ เณรวรพล เกิดในไทย คือเณรวรพจน์ไปอยู่เมืองนอกตั้งแต่อายุ ๖ ขวบ ส่วนเณรวรพลนั้นเพียงขวบเดียวก็ติดตามครอบครัวไปอยู่เมืองนอกแล้วค่ะ

ถาม เด็ก ๆ เรียนอย่างไร ในเมื่อเราต้องย้ายไปมาอยู่อย่างนี้ ?

อริยา พอกลับมาเมืองไทยก็ต้องมาเรียนที่โรงเรียนนานาชาติ ซึ่งก็เป็นแบบฝรั่ง ก็เท่ากับไม่ค่อยได้มีโอกาสสัมผัสกับความเป็นไทย หรือเพื่อนคนไทยบ้าง รวมทั้งภาษาไทยด้วย จึงดูไปติดแบบฝรั่งมากไป ก็เลยอยากให้แกหันมาทางนี้บ้าง ซึ่งปรากฏว่าเด็ก ๆ ต่างพากันชอบก็เลยได้ชื่นอกชื่นใจค่ะว่า ผลจากการที่เด็กได้เข้าไปศึกษาธรรมนี้ ทำให้เขาเกิดมีสิ่งที่เราพ่อแม่ต้องการให้เขามี

ถาม น้องเณรวรพัฒน์ครับ ตอนนี้อายุเท่าไร และการเรียนหนังสือนั้นเริ่มกันอย่างไร ?

วรพัฒน์ อายุ ๑๘ ปีเต็มครับ ที่เมืองไทยเคยเรียนอนุบาลที่จุไรรัตน์ แล้วมาต่อที่อัสสัมชัญเซ็นต์หลุยส์ พอจบ ป.๓ ก็ติดตามคุณพ่อคุณแม่ไปนิวยอร์ค แล้วก็เรียนที่นั่น

ถาม ตอนไปนิวยอร์คนั้น เณรวรพจน์เกิดหรือยังครับ ?

วรพจน์ เกิดแล้วครับที่เมืองไทย ตอนนั้นไปก็ไปเรียน ป.๑ ที่โน่นครับ

ถาม อยากให้พูดถึงวัฒนธรรมของชาวต่างประเทศที่ได้สัมผัสมา

วรพัฒน์ ส่วนมากแล้วดูไม่ค่อยมีระเบียบเท่าใดนัก ทุกคนจะทำอะไรก็ทำกันโดยง่าย อย่างเช่น จะไม่มีการแสดงความเคารพอย่างการไหว้ การสวัสดี ทุกคนเป็นเหมือนเพื่อน ๆ กันคือเท่ากันไปหมด ประเพณีต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยจะมีอย่างเช่นวันไหว้ครู อะไรพวกนี้เขาก็ไม่มี

ถาม พอทราบไหมครับว่าในต่างประเทศมีการฝึกสอนเรื่องสมาธิบ้างหรือไม่ ?

วรพัฒน์ ดูจะมีบ้างเหมือนกันครับ แต่ไม่ค่อยเน้นเรื่องนี้เท่าใด น้อยมากครับ

ถาม คิดอย่างไรจึงได้ให้มาถือศีล ๘ กันที่วัดปากน้ำครับ ?

อริยา ตอนนั้นเพื่อนของดิฉัน คือ คุณไพโรจน์ คำไพโรจน์ ซึ่งเป็นศิษย์ของหลวงพ่อภาวนา เป็นผู้พาไปให้รู้จักวัดปากน้ำค่ะ เพราะเพื่อนดิฉันนั้นเป็นศิษย์หลวงพ่อมานานแล้ว พอได้ทราบว่าเด็ก ๆ มีความสนใจในเรื่องการทำสมาธิ จึงแนะนำให้มากันที่วัดปากน้ำ ซึ่งได้มี

สามเณรวรพัฒน์ เจนสวัสดิชัย

การสอนกันเป็นประจำทุกวันอยู่ และบอกว่ามีวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ทั้งอาจจะได้รับผลเร็วด้วย

ถาม ครั้งนั้นมากันกี่ท่านครับ ?

อริยา มา 2 คนก่อนค่ะ เพราะเณรวรพลขณะนั้นยังเล็กอยู่มาก ไม่กล้าให้มาวัด กลัวว่าจะไปทำความยุ่งยากลำบากให้แก่วัด ความจริงหนนี้ก็ไม่ให้มานะค่ะ แต่สงสัยคงจะมีบุญช่วย เพราะแกขออยู่เรื่อยที่จะมาวัดให้ได้ ว่าจะมาถือศีลค่ะ เลยต้องยอมจึงได้มาในครั้งหลัง

ถาม อดข้าวเย็นนี่ หิวบ้างไหม ?

วรพัฒน์ รู้สึกเฉย ๆ ครับ พอสวดมนต์ทำวัตรเย็นก็ลืมเรื่องอาหารไปเลย

สามเณรวรพจน์ เจนสวัสดิชัย

ถาม น้องเณรวรพจน์ละครับ คิดถึงบ้านหรือหิวตอนเย็นบ้างไหม ?

วรพจน์ ไม่ครับ เพราะมีเครื่องดื่มในตอนเย็นครับ

ถาม สามเณรวรพลครับ อดข้าวเย็นแล้วเป็นอย่างไร ลองเปิดเผยหน่อยซิครับ

วรพล ไม่หิวหรอกครับ ตอนเย็น ๆ ได้ฉันนมครับ

ถาม มานุ่งห่มแบบนี้ กับการนุ่งกางเกงอย่างไหนสบายกว่ากันครับ ?

วรพล แบบนี้นุ่มดีครับ

ถาม ลองเล่าถึงขั้นตอนที่ได้ฝึกเรียนสมาธิแนววิชชาธรรมกาย ที่ได้พบสักนิดซิครับ ?

วรพัฒน์ ก็ได้เริ่มฝึกครั้งแรกที่วัดปากน้ำ เขาให้นึกถึงลูกแก้ว ก็ลอง ๆ นึกดู แล้วพยายามเอาใจเข้าไปอยู่ศูนย์กลางอยู่เรื่อย ๆ เขาก็สอนไปเรื่อย ๆ เราก็นึกไปเรื่อย ๆ จนใจเข้าไปอยู่ตรงกลาง แล้วก็นึกได้ขึ้นมาเลย ตอนนี้เขาสอนให้มองเข้าไปในลูกแก้วว่ามีอะไร ผมก็มองตามไป ก็เห็นเป็นดวงและต่อมาก็เห็นเป็นองค์พระ แต่ไม่กล้าบอกว่าเห็นอะไร เพราะกลัวว่าจะผิด พอโดนถามว่าได้เห็นอะไร ก็เลยบอกไปว่าเห็นพระ เขาก็บอกว่าถูกแล้ว ให้มองเข้าไปในกลางองค์พระเรื่อย ๆ ก็เห็นจุดเล็กใสกลางองค์พระ ก็มองเข้าไป

เรื่อย ๆ ก็มีขึ้นมาเรื่อย ๆ จึงมีความสนใจมากกว่า ต่อไปจะมีอะไรอีกในวิชชา

ถาม ประสพการณ์ตอนแรกเป็นอย่างไรน้องเณรวรพจน์ ?

วรพจน์ นั่งไปก็คล้ายอย่างเดียวกับพี่ครับ แต่ครั้งแรกที่เห็นองค์พระนั้น ยังหมุน ๆ อยู่ครับ แต่พอไป ๆ ก็ดีครับ

ถาม เป็นอย่างไรครับ น้องเณรวรพล ?

วรพล แรก ๆ ก็เมื่อยเหมือนกันครับ ตอนที่เห็นนั้นเห็นดวงแก้วก่อนครับ แต่ยังมัว ๆ อยู่ แล้วบางทีมันก็หมุนครับ

ถาม พอสมาธิดีขึ้นแล้วเป็นอย่างไรครับ ?

สามเณรวรพล เจนสวัสดิชัย

วรพล พอมันใสขึ้น มันถึงหยุดนิ่งครับ แล้วจึงได้เห็นองค์พระครับ

ถาม พอเห็นองค์พระแล้วได้เรียนรู้ก้าวหน้าอย่างไร ที่ไหนครับ ?

วรพล ตอนไปนั่งที่วัดสระเกศครับ ตอนที่ได้ไปแบ่งกลุ่มครับ

ถาม วิทยากรเขาสอนอะไรบ้างครับ ?

วรพล เขาสอนให้เดิน ๑๘ กายครับ

ถาม วิธีการเรียนนั้นตอนแรกเขาให้เรานึกถึงดวงแก้วก่อน ต่อมาเราจึงได้เห็นของจริงอยากจะถามว่า การนึกกับการเห็นนั้นมันต่างกันอย่างไร ?

วรพัฒน์ เห็นนี่มันเหมือนกับที่เรามองจ้องดูแต่ที่เราเห็นนั้นเราหลับตาเห็น จะเห็นอะไรก็ได้ แต่ถ้านึกต้องใช้ความคิดความจำและก็ช้าด้วย การเห็นนี่มันเหมือนกับไม่ได้ใช้ความจำมันต่างกัน

ถาม ในฐานะผู้เข้าถึงธรรมผู้หนึ่ง ขอให้บอกถึงลักษณะของพระพุทธเจ้าที่ได้ไปเห็นมา

วรพัฒน์ เส้นเกศาของท่านนี่สวยงามมาก รู้สึกเป็นขด ๆ ม้วนไปตามรอบศีรษะท่าน ...อ้อ เศียรท่าน ข้างบนนี้เป็นตุ้ม ๆ สวย (พระเกตุ) การครองผ้าจีวรก็ไม่มีผ้ารัดอก แต่มีสังฆาฏิ ดูหูท่านยาวมาก ผิวกายท่านนี่เป็นสีชมพูสว่าง ผมเห็นท่านนั่งหลับตาเสมอเลย ท่านนั่งเฉยมากเลยครับ บางทีก็เห็นในท่าอย่างนี้

(ทรงยกพระหัตถ์ขวาประทานพร) บางทีก็เห็นในท่านั่งสมาธิก็มีครับ

ถาม ในนิพพานที่ไปเห็นมาท่านอยู่อย่างไรครับ ?

วรพัฒน์ รู้สึกมีองค์หนึ่งนั่งเป็นจุดเด่นมากตรงกลางแล้วก็มีอีกมากนั่งรอบ ๆ (พระอรหันต์ขีณาสพ)

ถาม เมื่อมาปฏิบัติธรรมแล้วได้รับผลอย่างนี้ อยากทราบว่าข้อดีอะไรบ้างที่จะนำไปใช้ได้กับชีวิตประจำวันของเรา ?

วรพัฒน์ ข้อที่ ๑ ได้พบว่ามีผลให้สามารถระงับอารมณ์ไม่ดีต่าง ๆ ได้อย่างเร็วมาก คือสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างกระทันหันเลยครับ เช่นกำลังโกรธอยู่นั้น พอเอาใจจรดศูนย์กลางกายอารมณ์ก็จะเปลี่ยนไปทันทีเลย หมดอารมณ์โกรธไปเลยครับ

ข้อ ๒ ทำให้เรามีสมาธิดี อย่างในการดูหนังสือนี่ ทำให้เราเข้าใจง่ายกว่าแต่ก่อนที่ยังไม่ปฏิบัติธรรม คือพอเราพิจารณาเนื้อหาต่าง ๆ ก็จะเข้าใจออกมาเลยทันที โดยไม่มีความสงสัยเลย

ข้อ ๓ ทำให้เราสงบใจ สบายใจ มันเหมือนกับการพักผ่อนอย่างหนึ่งเหมือนกัน เราอาจไม่ต้องไปท่องเที่ยวพักผ่อนที่ไหน เพียงเรานั่งสมาธิก็จะได้รับผลสบาย เหมือนกับการพักผ่อนอย่างนั้นหรืออาจจะดีกว่าด้วย เพราะกายนี้ไม่ต้องไปเหนื่อยกับการเดินทาง

พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ได้เมตตาอนุเคราะห์บวชให้

ถาม น้องเณรวรพจน์มีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?

วรพจน์ ของผมก็คล้ายกับของพี่ครับ แต่มีเพิ่มอีกที่ว่าสมาธิมีผลช่วยให้ผมนอนหลับง่าย คือปกติผมเป็นคนระแวงง่าย เมื่อมีเสียงดังอะไรระหว่างจะนอน ก็มักจะเอาไปกังวลจนนอนไม่หลับ แต่พอมาได้ทำวิชชาธรรมกายนี้ กลายเป็นคนนอนหลับง่ายไปได้ เพราะพอนั่งสมาธิเสร็จ เวลาเข้านอนก็นอนทำสมาธิไปด้วย โดยกำหนดใจเข้าศูนย์แล้วปล่อยให้หลับไปเลยครับ

ถาม สามเณรวรพลละครับ ?

วรพล นั่งสมาธิก็สนุกดีครับ ได้เห็นอะไร ๆ ต่าง ๆ สนุกดี

ถาม นอกจากได้เข้าถึงธรรมกายแล้ว เณรวรพัฒน์ได้เรียนอะไรเพิ่มเติมอีกครับ ?

วรพัฒน์ ได้ฝึกดูถึงอดีตภพชาติก่อน ๆ (อตีตังสญาณ) ได้ฝึกวิธีดูอนาคต (อนาคตังสญาณ) แล้วยังได้รู้ถึงวิธีรักษาโรคด้วยครับ และนอกนั้นก็ไปเรื่องนรกสวรรค์ครับ

ถาม เป็นอย่างไรนรกสวรรค์ ?

วรพัฒน์ ไปเห็นสัตว์นรกที่นั้น ขณะที่กำลังได้รับโทษอยู่ครับ เห็นชัดเจนมากเลยจนรู้สึกเกรงกลัว ไม่อยากจะมีสภาพเช่นนั้น

ถาม แล้วทราบหรือไม่ว่าเขาได้รับโทษอย่างนั้นเพราะอะไร ?

วรพัฒน์ ทราบครับ เป็นเพราะเขาทำผิดต่าง ๆ เช่น ผิดศีล ตามแต่ละข้อนั้น ๆ

ถาม สวรรค์ละครับ ?

วรพัฒน์ สวรรค์ก็มีอะไร ๆ แบบโลกเราเหมือนกัน แต่ละเอียดปราณีตกว่า มีความสุขสบายกว่า สวรรค์มีหลายชั้น ต่างกันที่เขาเนรมิตอะไรต่อะไรได้ด้วย แต่พวกอยู่สวรรค์นี่ก็มีวันต้องลงมาอีกนะครับ อันนี้อยู่ที่ผลบุญที่เขาได้สร้างมาครับ

ถาม คุณพ่อมีส่วนสนับสนุนอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องพระศาสนา ?

อริยา อันนี้ขอบอกตรง ๆ เลยนะคะว่าเป็นความสนใจและตั้งใจของเด็ก ๆ เองเลยทีเดียว อย่างคนโตนี่บอกเองเลยนะคะว่า พอจบจากอังกฤษปุ๊บจะมาบวชเณร แล้วถ้าเรียนจบแล้วจะกลับมาบวชพระอีกทีหนึ่ง อันนี้เป็นความตั้งใจของทั้งเณรวรพัฒน์และเณรวรพจน์คะ ทำให้คิดว่าคงเป็นบุญกุศลของเณรที่มีมาแต่อดีต ที่ได้สร้างไว้ทางเรื่องศาสนาแต่ชาติก่อน ๆ นะคะ

ถาม กรุณาแสดงความเห็นเกี่ยวกับเยาวชนไทยกับศาสนาด้วยครับ

อริยา เท่าที่สังเกตดูนะคะ เด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยจะสนใจกับพระกับศาสนามากนัก

ขณะปฏิบัติที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คือได้ทราบจากพ่อแม่ของเด็ก ๆ นะค่ะ อย่างเพื่อน ๆ ของดิฉันพอได้ทราบว่าลูก ๆ ดิฉันสนใจทางนี้และได้บวชด้วย เขาดีใจมากอยากให้ลูกของตัวได้เป็นอย่างนี้บ้าง แต่ก็บอกว่า ลูก ๆ เขาคงไม่ยอมแน่ ดิฉันคิดว่าเด็กสมัยนี้ไม่เหมือนกับรุ่นก่อนนะคะ สมัยนี้แกเป็นตัวของตัวเองมาก ๆ เลย ไม่ค่อยจะฟังผู้ใหญ่เท่าใด ก็เลยห่างพระห่างศาสนาค่ะ

ถาม เรื่องการศึกษาของสามเณรเป็นอย่างไรบ้างครับ ?

อริยา เรื่องนี้เป็นความภาคภูมิใจของพ่อแม่มากนะคะ อย่างเณรวรพัฒน์นี่ได้เกียรตินิยมมา ๕ ปี แล้ว คือเริ่มเรียนที่นิวยอร์ค โรงเรียนอาว์เวอร์เลดี้ออฟฟาติม่าในเกรด ๖ แล้วมาเมืองไทยเรียนเกรด ๗-๘-๙-๑๐ ที่โรงเรียนนานาชาติ พอปีที่แล้วก็ไปได้ทุนการศึกษาที่อังกฤษอีกนะคะ คนโตนี่เรียนเก่งมากค่ะ ส่วนคนที่ ๒ เณรวรพจน์ก็เพิ่งจะตามพี่ คือได้เกียรตินิยมมา ๒ ปีแล้ว และทั้งสองคนนี้ยังได้ลงหนังสือพิมพ์ STUDENT WEEKLY ของ BANGKOK POST ในฐานะนักเรียนดีเด่นของโรงเรียนค่ะ ส่วนเณรวรพลยังเล็กอยู่ ยังไม่ทราบว่าจะเป็นอย่างไร ยังเทียบเกรดไม่ได้

ถ่ายภาพร่วมกับพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล คราวเมื่อถือศีล ๘ และปฏิบัติธรรมที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ถาม คุณแม่รู้สึกอย่างไรบ้าง ที่ลูก ๆ มาบวชและได้ปฏิบัติจนได้ผลอย่างนี้ ?

อริยา รู้สึกดีใจ คิดว่าคงจะเป็นบุญของเขามาแต่ชาติก่อนนะคะ เพราะเด็ก ๆ นี่มีความสนใจในพระพุทธศาสนาเองโดยที่ไม่ได้บังคับเลย เขาเต็มใจมาเอง อยากฝึกอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง ตอนนี้ก็เลยรู้สึกดีใจว่า ต่อ ๆ ไปเขาคงดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีค่ะ อีกอย่างช่วงนี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของเด็ก แกจะต้องอยู่เมืองนอกอีกนาน ยังจะต้องพึ่งตนเองด้วย ทั้งยังอาจห่างเหินจากการอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ ก็เลยดีใจที่ในอนาคตแกจะได้เป็นเด็กดีกันค่ะ

๐๐๐๐

โปรดทราบ

ด้วยมีผู้เข้าใจผิดอยู่บ่อยครั้ง จึงขอประกาศว่า

นิตยสารธรรมกายนี้ และ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี **เป็นสำนักปฏิบัติธรรม ที่จัดตั้งขึ้นโดยโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ** และ **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยตรง** โดยมี **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **เป็นผู้อำนวยการ** กำลังจัดสรรที่ดินภายในสถาบันฯ จำนวน ๗๔ ไร่ เพื่อจัดตั้งเป็นวัด ขณะนี้กำลังก่อสร้างอุโบสถอยู่ ประมาณจะเสร็จในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และจะได้จดทะเบียนเป็นวัดชื่อ **"วัดหลวงพ่อสดฯ"** และขอพระราชทานวิสุงคามสีมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ต่อไป

นิตยสารธรรมกาย และ**สถาบันฯแห่งนี้**แม้จะมีคำว่า "ธรรมกาย" เช่นเดียวกันกับชื่อวัดพระธรรมกาย ที่ปทุมธานี **แต่ก็เป็นคนละสำนักปฏิบัติธรรม เป็นคนละคณะบริหาร คนละนโยบายวัตถุประสงค์และคนละกิจกรรม**

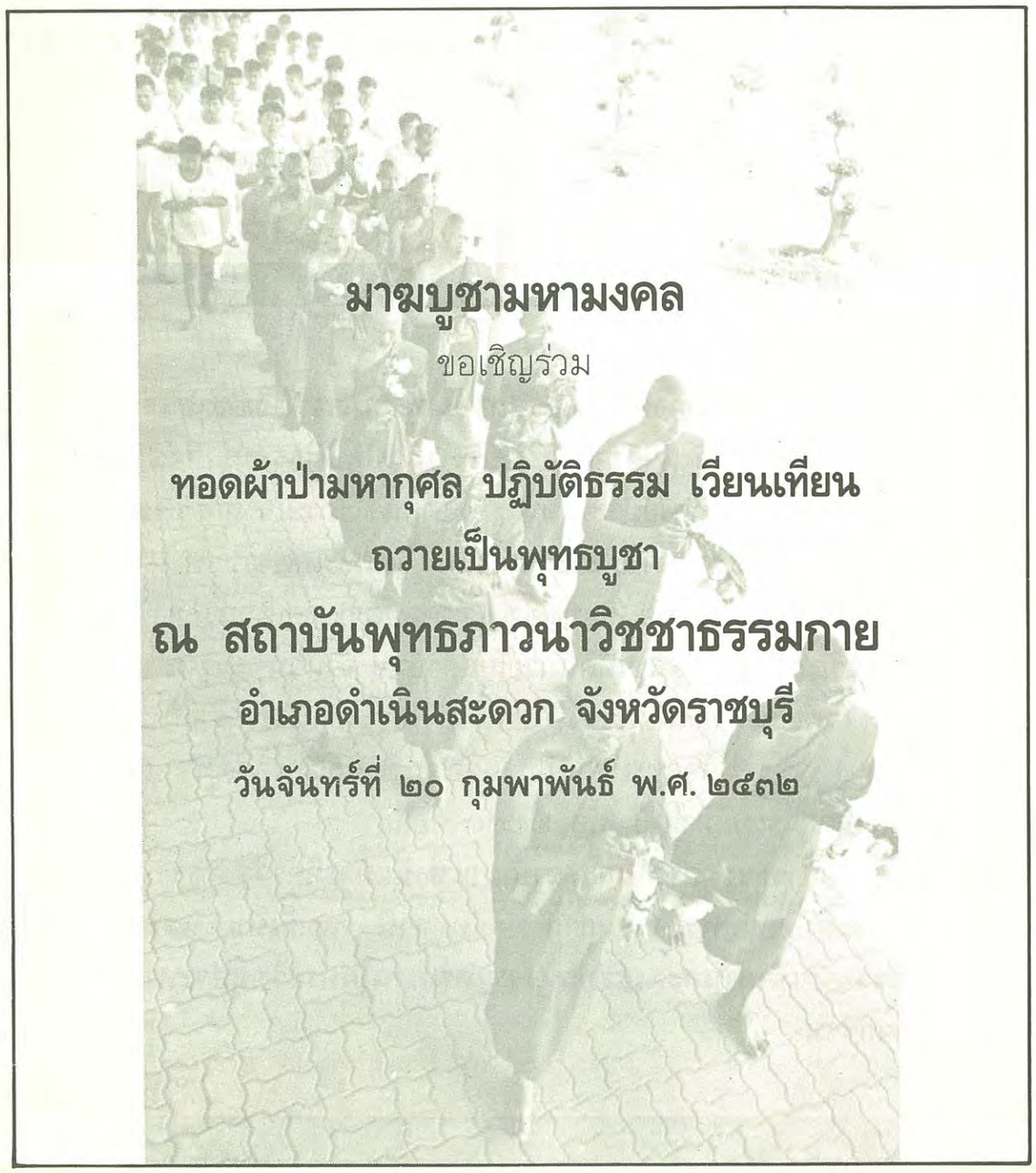

เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน วิธีพิจารณาอายตนะ ๑๒ และธาตุ ๑๘ ส่วนละเอียด และวิธีพิจารณาเห็นเวทนา ในเวทนาเป็นทั้งภายในและภายนอก

โดย **พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม)**
รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธาน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สำหรับท่านที่ถึงธรรมกายแล้ว ก็ให้รวมใจของทุกกายให้หยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุด แล้วก็ให้ใจของพระธรรมกายเพ่งลงไปที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ก็จะเห็นขันธ์ ๕ ส่วนละเอียด คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ นี้รวมเรียกว่า **ขันธโลก** ซึ่งขยายส่วนหยาบออกมาเป็น ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ซึ่งรวมเรียกว่า **สัตว์โลก** แล้วเจริญเติบโตออกมาเป็น กาย ดวงใจ ดวงจิต และดวงวิญญาณ

ทีนี้ให้เพ่งพิจารณาลงไปที่กลางวิญญาณขันธ์ซึ่งเป็นขันธ์ ๕ ส่วนที่ละเอียดที่สุด ก็จะเห็นธาตุธรรมส่วนละเอียดของอายตนะทั้ง ๑๒ ซ้อนอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปข้างในอีก คือ

จักขายตนะ อายตนะ ตา, **โสตายตนะ** คือ อายตนะ หู, **ฆานายตนะ** คืออายตนะ จมูก, **ชิวหายตนะ** คืออายตนะ ลิ้น, **กายายตนะ** คือ อายตนะ กาย, และ **มนายตนะ** คืออายตนะ ใจ นี้เป็นธาตุธรรมละเอียดของอายตนะภายใน ๖

กลางอายตนะภายใน ๖ ก็ยังมีธาตุธรรมละเอียดที่ทำหน้าที่เป็นอายตนะภายนอกอีก ๖ คือ **รูปายตนะ** อายตนะที่เป็น รูป สี สัณฐาน, **สัททายตนะ** อายตนะที่เป็น เสียง, **คันธายตนะ** อายตนะที่เป็น กลิ่น, **รสายตนะ** อายตนะที่เป็น รส, **โผฏฐัพพายตนะ** คืออายตนะที่เป็น เครื่อง

สัมผัสทางกาย, และ **ธรรมายตนะ** คืออายตนะที่เป็น อารมณ์ทางใจ

อายตนะทั้ง ๑๒ นี้ ภาษาบาลีว่า "สฬายตนะ"

ธาตุธรรมละเอียดเหล่านี้ มีลักษณะสัณฐานเป็นดวงกลมใสดวงเล็ก ๆ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ใส ละเอียดกว่ากันเข้าไปตามลำดับ

ตรงกลางสฬายตนะ ที่ละเอียดที่สุดนี้เอง ยังมีธาตุธรรมละเอียดของธาตุทั้ง ๑๘ ซ้อนอยู่อีกเป็นดวงกลมใสละเอียดเข้าไปข้างในอีกเหมือนกัน คือ

จักขุธาตุ คือธาตุเห็น หรือธาตุรับรูป, **โสตธาตุ** คือธาตุได้ยิน หรือธาตุรับเสียง, **ฆานะธาตุ** คือธาตุได้กลิ่น หรือธาตุรับกลิ่น, **ชิวหาธาตุ** คือธาตุรับรส, **กายธาตุ** คือธาตุรับสิ่งสัมผัสทางกาย และ **มโนธาตุ** คือธาตุสำหรับอารมณ์ทางใจ เหล่านี้รวมเรียกว่า **ธาตุรับ** ๖

แล้วต่อไปก็จะเป็น**ธาตุกระทบอีก** ๖ ได้แก่ **รูปธาตุ** คือธาตุของ รูป สี สัณฐาน, **สัททะธาตุ** คือธาตุของเสียง, **คันธธาตุ** คือธาตุของกลิ่น, **รสธาตุ** คือธาตุของรส, **โผฏฐัพพธาตุ** คือธาตุอันเป็นสิ่งที่สัมผัสทางกาย, **ธัมมธาตุ** คือธาตุอารมณ์ทางใจ

แล้วต่อไปก็เป็น**ธาตุรับรู้อีก** ๖ ได้แก่ **จักขุวิญญาณธาตุ** คือธาตุรับรู้ หรือเห็น รูป สี และสัณฐาน, **โสตะวิญญาณธาตุ** คือ ธาตุรับรู้หรือได้ยินเสียง, **ฆานะวิญญาณธาตุ** คือธาตุรับรู้หรือได้กลิ่น, **ชิวหาวิญญาณธาตุ** คือธาตุรับรู้หรือได้รับรส, **กายวิญญาณธาตุ** คือธาตุรับรู้การสัมผัส หรือรู้สึกในอารมณ์สุข อารมณ์ทุกข์, และ **มโนวิญญาณธาตุ** คือธาตุรับรู้ธรรมารมณ์ รวบรวมและจดจำอารมณ์และคิดไปถึงอารมณ์และสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ

การพิจารณาเห็นธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ และธาตุ ๑๘ ส่วนละเอียดนี้จัดเป็นธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน และการพิจารณาเห็นดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ อันขยายส่วนหยาบมาจากธาตุละเอียดของนามขันธ์ ๔ คือ เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ นับเป็นจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานอีกโสตหนึ่งด้วย

เราจะเห็นว่า ธาตุธรรมส่วนละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ และธาตุ ๑๘ ทั้งหลายเหล่านี้เป็นดวงกลมใส ดวงเล็ก ๆ ขนาดประมาณเท่า

เมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร หรือหยาดน้ำมันงา อันติดอยู่ที่ปลายขนจามรี ที่มัชฌิมบุรุษได้สลัดเสียแล้วเจ็ดครั้ง ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปข้างใน "ใจ" ซึ่งอยู่ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นเอง ใสละเอียดยิ่งกว่ากันเข้าไปตามลำดับ และนอกจากนี้ในธาตุธรรมละเอียดเหล่านี้ ยังมีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ เจืออยู่ด้วยทุกดวง ซึ่งสามารถจะเห็นได้ด้วย "ตา หรือ ญาณ" พระธรรมกาย เพราะเหตุนี้ ธาตุธรรมละเอียดทั้งหลายเหล่านี้ แม้จะทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน แต่ก็เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและเป็นอัตโนมัติทีเดียว ฉะนั้นเมื่อมีอะไรมากระทบก็จะกระเทือนไปถึง "ใจ" อันประกอบด้วย ดวงเห็น ซึ่งทำหน้าที่รับอารมณ์, ดวงจำ ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมหรือจดจำอารมณ์ ดวงคิด ซึ่งทำหน้าที่น้อมไปหาอารมณ์, และดวงรู้ ซึ่งทำหน้าที่รู้หรือรับรู้อารมณ์โดยอัตโนมัติ หรือแม้แต่จิตคิดฟุ้งซ่านไปจรดหรือไปยึดเกาะอารมณ์ใด อันไม่เจือด้วยอามิส คือไม่ประกอบด้วยรูปเสียง กลิ่น รส หรือสิ่งสัมผัสทางกายก็ตาม ก็จะกระเทือนถึงดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ และทำหน้าที่เกี่ยวเนื่องถึงกันหมดทั้งกายและใจ เป็นต้นว่าเมื่อจิตคิดไปถึงสิ่งที่น่ากำหนัดยินดี และไปยึดมั่นถือมั่น กับสิ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์กำหนัดยินดีนั้น แม้ว่าตา หู จมูก ลิ้น หรือกาย จะยังมิได้สัมผัสกับรูป เสียง กลิ่น รส หรือสิ่งอันสัมผัสด้วยกายเหล่านั้นก็ตาม อารมณ์กำหนัดยินดีนั้นจะไม่กระเทือนถึงแต่เฉพาะ "ใจ" เท่านั้น หากแต่จะกระเทือนถึงกายด้วย เช่นว่า จะมีปรากฏการณ์ให้เห็นทางสีหน้า เพราะโลหิตสูบฉีดไปหล่อเลี้ยงร่างกายแรงขึ้นด้วย เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่า **ดวงเห็น** ซึ่งทำหน้าที่รับและเสวยอารมณ์อันเป็นเปลือกนอกของ "ใจ" นั้น ทำหน้าที่เป็น **ดวงกาย** ซึ่งขยายส่วนหยาบ เจริญเติบโตออกมาเป็นกาย ซึ่งเป็นที่อาศัยและที่ยึดเกาะของ "ใจ" นั่นเองอีกด้วย

และเนื่องจาก ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ซึ่งทำหน้าที่เป็น "ใจ" ตั้งอยู่หรืออาศัยอยู่กับขันธ์ ๕ ทั้งในส่วนที่เป็นธาตุธรรมละเอียดหรือส่วนหยาบนี้เอง มีอุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ทั้ง ๕ ดังกล่าว เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือ **อวิชชา** ครอบคลุมอยู่ เมื่อเวลามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันจะก่อให้เกิดอารมณ์ทุกข์มากระทบส่วนหนึ่งส่วนใดของขันธ์ ๕ นี้ ก็จะรู้สึกเป็นทุกข์เดือดร้อน, แต่ถ้ามีสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์สุขมากระทบ ก็จะรู้สึกเป็นความสุข โดยจะแสดงออกทางดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้นี้เอง กล่าวคือ เวลาที่รู้สึกเป็นสุข ก็จะเห็นเป็นดวงใส แต่พอเวลาเป็นทุกข์ ก็จะเห็นเป็นดวงขุ่น ถ้าที่เฉย ๆ คือไม่สุข ไม่ทุกข์ ก็จะเป็นดวงที่มีลักษณะกลาง ๆ ไม่ใส ไม่ขุ่น

นี่เอง **คือการเห็นเวทนาในเวทนา เป็น ณ ภายใน (ตนเอง)**

แต่ถ้าประสงค์ที่จะเห็นเวทนาของผู้อื่น ก็ให้น้อมเอาธาตุธรรมของผู้นั้นมาตั้งที่ศูนย์กลางกายที่สุดละเอียดของเรา ก็จะพิจารณาเห็นที่ดวงเห็นนั้นเองว่า เป็นสุข หรือเป็นทุกข์ หรือไม่สุข

ไม่ทุกข์ ซึ่งจะเห็นเป็นดวงใส หรือดวงขุ่น หรือไม่ใส ไม่ขุ่น แล้วแต่กรณี นี้เรียกว่า **เห็นเวทนาในเวทนา เป็นภายนอก (ผู้อื่น)**

การที่มนุษย์หรือสัตว์รับและเสวยอารมณ์สุขบ้าง ทุกข์บ้าง ไม่สุขไม่ทุกข์บ้าง เหล่านี้ หากมิได้ควบคุมจิตใจให้สงบ ปล่อยจิตใจให้เลื่อนลอยไปตามอารมณ์นั้น ๆ แล้ว ย่อมเปิดทางให้อาสวะกิเลส ที่สะสมหมักดองอยู่ในกมลสันดาน กระเพื่อมฟุ้งขึ้นมาครอบคลุมจิตใจ และดลจิตดลใจให้ปฏิบัติตามอำนาจของมัน ก็จะเป็นทางให้เกิดโทษทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่นได้

เมื่อจิตใจถูกกิเลสเข้ามาย้อมและดลจิตใจอยู่นั้น ก็จะเห็นสีน้ำเลี้ยงของจิตเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของกิเลส ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้ว

เพราะฉะนั้น ผู้มีปัญญา จึงพึงมีสติสัมปัชัญญะพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนา ทั้ง ณ ภายในและภายนอกอยู่เสมอว่า การเสวยอารมณ์สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ของสัตว์ผู้ที่ยังมีอวิชชาครอบคลุมจิตใจอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเสวยเวทนาโดยมีอามิส

หรือไม่ก็ตาม ย่อมเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุปัจจัยเสมอ และถ้าหากปล่อยจิตใจให้เลื่อนลอยไปตามอารมณ์ โดยปราศจากการคุ้มครองรักษาให้สงบหรือสันติแล้ว ย่อมจะเป็นช่องทางให้เกิดกิเลส ตัณหา และอุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่นในอารมณ์ หรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ทั้งหลายได้อันเป็นทางให้บังเกิดโทษ ทุกข์ แก่ตนได้ เพราะที่แท้จริงแล้ว อารมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น หาได้จีรังยั่งยืนให้ยึดถือได้ตลอดไปไม่ ย่อมมีการเกิดขึ้น แล้วก็เสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา

เมื่อเห็นเป็นธรรมดาในความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปของเวทนาดังนี้แล้ว แม้จะรู้ว่าเวทนามีอยู่ ก็มีสติสัมปชัญญะ ระลึกได้ว่า สักแต่เป็นเวทนา ซึ่งหามีสาระแก่นสารให้ยึดถือได้แต่อย่างใดไม่ ทำให้คลายความยึดมั่นถือมั่นในอารมณ์และสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ทั้งหลายลง จิตใจก็จะพลอยสงบระงับ เพราะความหลงผิดสิ้นไป กิเลส ตัณหา ก็ไม่สามารถที่จะเข้ามาย้อมหรือดลจิตดลใจให้เป็นไปตามอำนาจของมันได้ เมื่อกิเลส ตัณหา อุปาทาน ซึ่งเป็นเหตุแห่งทุกข์ดับ ทุกข์ก็ไม่เกิด นี้คือทางบรรลุมรรค ผล นิพพาน อันเป็นความว่างเปล่าจากกิเลส อวิชชา อันเป็นผลให้บังเกิดความสุขจากความสงบกาย วาจาและใจ ดังบาลีพระพุทธภาษิตที่ว่า **นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ** แปลความว่า **สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบกาย วาจา และใจ ไม่มี**

■■■■

ขอเชิญร่วมสร้างอุโบสถ (วิหารธรรมกาย) วัดหลวงพ่อสด
ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

อุโบสถเป็นหัวใจสำคัญของวัด ด้วยว่าเป็นวิหารที่ประดิษฐานพระประธานแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเขตที่ต้องกำหนดเพื่อการทำสังฆกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ มีการบรรพชาอุปสมบทกุลบุตรทั้งหลาย การสวดและรับฟังปาฏิโมกข์ตามพระวินัยพุทธบัญญัติของพระบรมศาสดา เพื่อทบทวนความบริสุทธิ์กายวาจาใจของพระภิกษุสงฆ์ร่วมกัน เป็นการรักษาพระธรรมและพระวินัยของพระพุทธเจ้าไว้มิให้วิบัติคลาดเคลื่อนและสูญหาย อุโบสถหลังนี้เป็นอุโบสถสองชั้น ในงบประมาณการก่อสร้าง ๑๕ ล้าน กำหนดจะก่อสร้างเสร็จในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จะได้ใช้พื้นที่ชั้นล่างเป็นสถานที่อบรมและปฏิบัติภาวนาธรรม เพื่อสร้างพระในใจคน เพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์และวิทยากรให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขณะนี้ได้มีผู้เป็นเจ้าภาพแล้วประมาณ ๑๐ ล้านบาทยังขาดอยู่อีกประมาณ ๕ ล้านบาท จึงขอเชิญชวนสาธุชนทุกท่านร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างปูชนียสถานที่สำคัญนี้โดยพร้อมเพรียงทั่วหน้ากัน จักเป็นมหากุศลทับทวี เพิ่มพูนบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ แก่ท่านต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด แล.

โปรดบอกกล่าวข่าวการกุศลนี้ต่อ ๆ ไปยังญาติมิตรของท่าน
จักเป็นกุศลบุญราศีทับทวีแก่ท่าน

ผู้มีจิตศรัทธา โปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. สำนักงาน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

๓. **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร.(๐๓๒) ๒๕๑-๖๕๐

ส่งเงินโดย**ธนาณัติไปรษณีย์**โปรดสั่งจ่ายในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
โดยสั่งจ่ายเงินทาง**ไปรษณีย์ พลับพลาไชย** กรุงเทพฯ

ถ้าสั่งจ่ายเงินโดย**เช็คธนาคาร** โปรดสั่งจ่าย**เช็คขีดคร่อมให้ในนามมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ด้วย ขออนุโมทนา

ขอเชิญร่วมสร้างพระประธานธรรมกาย และพระคู่บารมี
ประจำพระอุโบสถ วัดหลวงพ่อสด
ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระประธานซึ่งจะประดิษฐานไว้ในอุโบสถนี้ เป็นพระพุทธปฏิมากรจำลอง **"ธรรมกาย"** ซึ่งหมายถึง **"พระนิพพาน"** คือธรรมกายตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ได้ทรงแสดงว่าคือ **"พระตถาคต"** จะประดิษฐานไว้เป็นพระประธานในอุโบสถเพื่อประกอบการทำสังฆกรรมของพระภิกษุสงฆ์ มีการทำอุโบสถ และบรรพชาอุปสบทกุลบุตรทั้งหลาย ฯลฯ เป็นต้น กับทั้งเพื่อเป็นอุทเทสิกเจดีย์เพื่อไว้สักการะบูชาแก่เหล่าเทพยดาและมนุษย์ทั้งหลาย และจักได้เป็นพุทธานุสติแก่ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อความเข้าถึงพระรัตนตรัยได้โดยสะดวก จึงนับเป็นปูชนียวัตถุ ที่ศักดิ์สิทธิ์และสำคัญคู่บ้านคู่เมืองอีกองค์หนึ่ง

แกะด้วยหินผลึกธรรมชาติสีขาวใส ขนาดหน้าตักกว้างประมาณ ๑๗ นิ้ว (เทียบกับพระแก้ว-มรกต ๑๙ นิ้ว) จะประดิษฐานอยู่บนบุษบกพรหมพิมาน พร้อมด้วยพระพุทธรูปปฏิมากรคู่พระบารมีอีก-ประมาณ ๗ องค์ ซึ่งล้วนสำเร็จด้วยหินรัตนชาติ อันมีหินผลึกและหินหยกต่าง ๆ เป็นต้น กำหนดจะแกะแล้วเสร็จภายในประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มูลค่าร่วมกันทั้งพระเก่าและใหม่**ประมาณ ๒ ล้านบาท**

พระพุทธปฏิมากรอันสำเร็จด้วยหินรัตนชาติอย่างนี้ ยากที่ชาวโลกจะมีไว้เป็นศาสนสมบัติเพื่อสักการะบูชา และยากที่จะมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพสร้างร่วมกัน ผู้ร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างพระประธานและพระคู่บารมีนี้ ย่อมจักได้ผลานิสงส์ติดตามให้ผลแก่ท่านไปตลอดทุกภพทุกชาติ ตราบเท่าถึงมรรคผล นิพพาน ไม่มีตกต่ำเลย

ขณะนี้ได้มีผู้เป็นเจ้าภาพแล้วประมาณ ๑.๒ ล้านบาท ยังขาดอยู่อีกประมาณ ๘ แสนบาท จึงขอเชิญชวนทุกท่านได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพโดยทั่วหน้ากัน

พระธรรมเทศนา

"ความกตัญญูกตเวที"

โดย **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล**

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
ผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ในวันศุกร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ (วันพระ แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒)
ทาง ทีวี สี ช่อง ๙ อสมท.

นโมตสส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)
คารโว จ นิวาโต จ สนฺตุฏฺฐี จ กตญฺญุตา
กาเลน ธมฺมสฺสวนํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ .....ติ

ณ บัดนี้ อาตมภาคจักได้บรรยายขยายเนื้อความในพระบาลีพุทธภาษิต ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงแก่เทพบุตร ที่ได้รับบัญชาจากท้าวสักกะเทวราช เมื่อราตรีล่วงปฐมยาม ณ พระเชตวันมหาวิหาร ใกล้กรุงสาวัตถี ให้มาทูลถามพระพุทธองค์ว่า **"อะไรเป็นมงคลอันประเสริฐสูงสุดสำหรับชีวิต"** พระพุทธองค์ก็ได้ทรงแสดงหลักความประพฤติปฏิบัติตน ที่จะนำชีวิตไปสู่ความสุขสวัสดี มีความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ไม่เป็นทางไปสู่โทษทุกข์ เดือดร้อนแก่ตน อันชื่อว่า **"มงคล ๓๘"** ประการด้วยกัน แก่เทพยดาทั้งหลาย แล้วรุ่งขึ้นจึงตรัสแก่พระอานนท์ให้เรียนรู้ เพื่อนำไปบอกกล่าวแก่ภิกษุทั้งหลายต่อไป

ในพระคาถาบทนี้ มีข้อหรือหลักปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ๕ ข้อด้วยกัน คือ **ความเคารพ ๑ ความถ่อมตัว ๑ ความสันโดษ ๑ ความกตัญญู ๑** และ**การฟังธรรมตามกาล**อีก ๑ แต่ในการแสดงพระธรรมเทศนาวันนี้ จักได้อธิบายขยายความแต่เฉพาะมงคลข้อ **"ความกตัญญู"** ซึ่งมีความหมายครอบคลุมทั้งความกตัญญูและกตเวที ซึ่งมักเรียกรวม ๆ กันว่า **"ความกตัญญูกตเวที"** เพื่อประดับสติปัญญาสาธุชนผู้ฟัง พอสมควรแก่เวลาก่อน

ความกตัญญูกตเวทีนี้ มีความหมายถึงว่าเป็นผู้รู้หรือรำลึกถึงอุปการะคุณที่ท่านได้กระทำบุญคุณแก่ตนก่อน แล้วตอบแทนสนองคุณท่านผู้ได้เคยมีอุปการะคุณนั้น หรือรู้คุณของสิ่งที่ได้เคยพักพิงหรือพึ่งอาศัย แล้วช่วยปกป้อง ทำนุบำรุง รักษาสิ่งที่ได้เคยพักพิงอาศัยนั้น ตามกำลังสติปัญญาความสามารถและกำลังทรัพย์ในโอกาสที่สมควร ไม่แสดงความลบหลู่ดูหมิ่นคุณท่าน ไม่ทำลายล้างผลาญ หรือแล้งน้ำใจนิ่งดูดายในความพินาศฉิบหายอันเกิดแก่สาธารณสถานนั้น ๆ โดยที่ตนเองก็พอสามารถจะช่วยปกปักรักษาทำนุบำรุงได้ตามสมควร

ความกตัญญูกตเวทีนี้ เป็นคุณธรรมที่เนื่องด้วยคุณความดีที่บุคคลอื่นได้มีอุปการะคุณแก่ตนก่อน หรือที่เนื่องด้วยสิ่งที่เราเคยได้พำนักพักพิงอาศัย เป็นธรรมคู่กับ "บุญคุณ" อันหมายถึงความอุปการะคุณที่ดี ที่เป็นบุญกุศล แต่ถ้าเป็นอุปการะในทางชั่ว เช่น สอนให้เป็นโจร แนะนำให้

ประพฤติชั่วร้ายหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทางเสื่อมด้วยมิจฉาทิฏฐิ อย่างนี้ไม่จัดเป็น "บุญคุณ" ตามนัยแห่งธรรมนี้ คุณธรรมนี้จึงแตกต่างจากบูชาในส่วนที่ว่า **ความกตัญญูกตเวทีนั้นคู่กับ "คุณความดี"** หรือที่เรียกว่า **"บุญคุณ" ซึ่งควรแก่การรำลึกถึงแล้วตอบแทนคุณท่านผู้ทำบุญคุณให้แก่ตน แต่บูชาเป็นคุณธรรมคู่กับ "ความถูกต้อง"ที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ และประพฤติปฏิบัติ**ตาม

เช่นว่า บุคคลที่เคยถูกโจรอุปการะเลี้ยงดูจนเติบใหญ่ แล้วสอนวิชาโจรให้เป็นอาชีพเลี้ยงตน บุคคลผู้เคยได้รับความอุปการะจากโจรดังกล่าวนั้น ต้องรู้จักหลักธรรมใน ๒ ประการนี้ เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามธรรม จึงจะเป็นความสวัสดีมงคลแก่ตน นำตนไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขแต่ส่วนเดียว ว่า อันว่าบุญคุณที่เคยได้รับความอุปการะคุณจากโจรที่ได้เลี้ยงดูมาจนเติบใหญ่ พึงต้องรู้และรำลึกถึง แล้วพึงหาโอกาสตอบแทนคุณท่านตามกำลังสติปัญญาและกำลังทรัพย์ในโอกาสอันควร แม้โจรนั้นจะได้รับโทษอาญาแผ่นดิน ก็ไม่ละที่จะหาโอกาสสนองคุณอุปการะเลี้ยงดู ตอบแทนคุณท่าน แต่ไม่ต้องยกย่องสรรเสริญ และประพฤติปฏิบัติตามมิจฉาชีพด้วยวิชาชีพของโจรนั้น จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีมีความกตัญญูกตเวที และได้ชื่อว่า เป็นผู้รู้จักบูชาในบุคคลและสิ่งที่ควรบูชา และรู้จักไม่บูชาในบุคคลหรือสิ่งที่ไม่ควรบูชา ดั่งนี้

บุคคลผู้มีอุปการะคุณต่อเรานั้นมีมากหลาย

แต่ ณ ที่นี้ จะกล่าวเฉพาะที่สำคัญและอยู่ใกล้ตัวเราที่สุด ได้แก่

บิดา-มารดา เป็นผู้ทำอุปการะคุณแก่บุตรและธิดาของตนก่อน กล่าวคือ เป็นผู้เลี้ยงดูตลอดจนการอบรมสั่งสอนทั้งในการทำมาหาเลี้ยงชีพและทั้งในการปฏิบัติตนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ เท่าที่ภูมิปัญญาความสามารถและกำลังทรัพยากรที่ท่านจะพึงอำนวยให้ได้ คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ผู้แนะนำสั่งสอนศิลปวิทยาการความรู้ กับทั้งแนะนำสั่งสอนแนวทางประพฤติปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

สูงขึ้นไป ได้แก่ **พระมหากษัตริย์** ผู้ปกครองประเทศชาติด้วยทศพิธราชธรรม นำประชาชนของพระองค์ท่านไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข และสูงที่สุดถึง**คุณพระศรีรัตนตรัย** อันมี**พระพุทธเจ้า**

ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ แล้วทรงสั่งสอนเวไนยสรรพสัตว์ทั้งหลายด้วย**พระสัทธรรม** ที่จักนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ไม่เป็นไปในทางแห่งความทุกข์เดือดร้อน และ**พระสงฆ์** คือหมู่ชนผู้สดับรับฟังและปฏิบัติตามพระสัทธรรมอันพระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว จึงสั่งสอนสาธุชนให้ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตาม รอยบาทพระพุทธองค์สืบต่อ ๆ กันไป ไม่ขาดสาย

บุคคลผู้มีอุปการะคุณแก่เราก่อนดังเช่นที่กล่าวมานี้แหละ เป็นบุคคลที่เราพึงรู้ในพระคุณระลึกในพระคุณ แล้วตอบแทนพระคุณผู้ได้เคยมีอุปการะคุณแก่เราบ้าง ตามกำลังสติปัญญา ความสามารถและกำลังทรัพย์ในโอกาสอันควร ซึ่งอาจจะเป็นการตอบแทนคุณท่านด้วยทรัพย์สิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค หรือสนองคุณท่านด้วยกำลังสติปัญญา และด้วยธรรมปฏิบัติให้เข้าถึงพระรัตนตรัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชักนำผู้ที่มีศรัทธาน้อยหรือผู้ที่ยังไม่มีศรัทธาในพระรัตนตรัยในทาน ศีล ภาวนา ให้มีศรัทธาในการบริจาคทานในการรักษาศีลและในการเจริญภาวนาธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อความเข้าถึง รู้ เห็นธรรม และเป็นธรรมกายตามรอยบาทของพระพุทธองค์ เป็นทางให้ถึงซึ่งความเจริญ สันติสุข และพ้นทุกข์อันถาวรได้ ก็จะยิ่งได้ชื่อว่าเป็น "ยอดกตัญญู"

อนึ่ง มิใช่แต่เพียงบุคคลที่มีวิญญาณเท่านั้นที่เราได้พึ่งพาอาศัย หรือทำอุปการะคุณแก่เรา แม้สิ่งที่ไม่มีวิญญาณ อย่างเช่น ต้นไม้ที่เคยให้ร่มเงาแก่เราในการเข้าพักพิงอาศัย สาธารณสถานอย่างเช่น โรงเรียน สถาบัน วัดวาอาราม อันเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทศิลปวิชาความรู้ ตลอดทั้งธรรมแก่เรา และแม้ถึงสถานที่ทำงานที่เราได้ใช้เป็นที่ทำมาหาเลี้ยงชีพ ถึงประเทศชาติที่ได้อยู่อาศัยด้วยความร่มเย็นเป็นสุขตามสมควรแก่บุญบารมีที่จะอำนวยความร่มเย็นเป็นสุขให้ได้ ด้วยมนุษย์-สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ ทั้งหลายเหล่านั้นล้วนแต่มีอุปการะคุณแก่เราโดยธรรมชาติอันเราพึงช่วยกันทำนุบำรุง ปกปักรักษา ไม่คิดหรือกระทำการทำลายให้เสื่อมสลายไป โดยประการอันไม่ชอบไม่ควร ดังนี้

ผู้ที่รู้และรำลึกถึงอุปการะคุณ แล้วตอบแทนพระคุณผู้ที่ได้ทำอุปการะคุณแก่ตนก่อน จึงจัดว่าเป็น "คนดี" ส่วนว่า ผู้ที่ไม่รู้คุณและไม่ตอบแทนพระคุณผู้มีอุปการะคุณแก่ตน กลับแสดงความอกตัญญู คิดลบหลู่คุณท่าน ดังนี้จัดว่าเป็น **"คนเลว"** ดังธรรมภาษิตที่ว่า "สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา" ซึ่งแปลความว่า **"ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี"** ดังมีตัวอย่างเช่น พระสารีบุตร ผู้เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า ในสมัยพุทธกาลนั้น เป็นพระอรหันต์ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นยอดกตัญญู ด้วยรำลึกถึงพระคุณของพระอัสสชิที่ได้เคยสอนธรรมสั้น ๆ ให้ แล้วท่านก็ได้บรรลุธรรม จนได้มาบวชอยู่ในสำนักพระพุทธเจ้า ก่อนแต่จะนอนทุกครั้งเมื่อทราบว่าพระอัสสชิอยู่ ณ ทิศทางใด ท่านก็หันไปกราบครู คือ พระอัสสชิในทิศทางนั้น เวลานอนก็หันศีรษะไปทางทิศนั้นทุกครั้ง

คนดี ผู้รู้อุปการะคุณ แล้วคิดตอบแทนพระคุณผู้เคยมีอุปการะคุณแก่ตน รู้จักปกปักรักษา ทำนุบำรุงสิ่งที่ตนเองได้เคยพึ่งพาอาศัย ไม่คิดลบหลู่คุณท่าน ไม่คิดล้างผลาญสิ่งที่ตนได้เคยพักพิงอาศัยให้เสื่อมเสียไปด้วยประการอันไม่ชอบไม่ควร ย่อมเป็นบุคคลที่มีความสุขสวัสดิมงคลอันประเสริฐ กล่าวคือ **เขาย่อมเป็นผู้ได้ที่พึ่งอันประเสริฐเป็นปกติ** เพราะว่า เขาย่อมเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้มีหรือจะให้อุปการะคุณทั้งหลายว่า การทำอุปการะคุณแก่บุคคลเช่นนี้ไม่สูญเปล่า อย่างน้อยที่สุด ก็สามารถจะเอาเป็นกัลยาณมิตร สามารถคบค้าสมาคมด้วยได้อย่างปลอดภัย **บุคคลผู้มีความกตัญญูกตเวทีไม่ว่าจะไปอยู่ ณ ถิ่นแคว้นแดนไหน ย่อมจะไม่เป็นผู้ตกต่ำ ย่อมจะมีแต่ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู จึงเป็นผู้ที่ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง ย่อมบรรลุถึงซึ่งความสุขสวัสดีในทุกสถาน** จัดเป็นคนดีที่หาได้ยาก

พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ว่า **ผู้ที่ทำอุปการะคุณก่อน** ได้แก่ บิดา มารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ คุณพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เหล่านี้เป็นต้น กับ**ผู้ที่รู้คุณท่านและตอบแทนคุณผู้มีอุปการะคุณแก่ตน** บุคคล ๒ ประเภทนี้ จัดว่าเป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก

ส่วนว่าผู้ที่ไม่รู้อุปการะคุณ และไม่คิดตอบแทนพระคุณผู้มีพระคุณ แล้วยังคิดอกตัญญูลบหลู่ดูหมิ่นท่านที่เคยมีอุปการะคุณแก่ตน หรือผู้ที่คิดล้างผลาญสิ่งที่ตนได้เคยพักพิงอาศัย แล้งน้ำใจ ที่จะปกป้องมิให้สิ่งที่ตนได้เคยพักพิงอาศัยนั้นถูกทำลายไปด้วยประการอันมิชอบ ไม่นำพาทำนุบำรุงสิ่งที่ตนได้เคยพึ่งพาอาศัยตามควร เขาย่อมจะสูญเสียที่พึ่งอันประเสริฐไปอีกด้วย เพราะว่าบุคคลเลวเช่นนี้ ย่อมจะไม่มีผู้ใดอยากจะคบหาสมาคมด้วย ย่อมยากที่จะหาผู้อุปการะช่วยเหลือ ในยามตกทุกข์ได้ยากย่อมจะมีแต่เดือดร้อน เพราะย่อมไม่มีใครจะกล้าให้ความคุ้มครองป้องกัน หรือให้ความอุดหนุนจุนเจือเพราะว่าทำคุณแก่คนประเภทนี้ ย่อมจะมีแต่ความสูญเปล่า แม้สุดท้ายยังจะเอาเป็นเพื่อนตายหรือพอที่จะคบค้าสมาคมด้วย ก็มิได้ เขาย่อมจะกลายเป็นคนไร้ญาติขาดมิตร ย่อมเป็นผู้ที่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง และเป็นผู้ไร้ความสุขสวัสดีในทุก ๆ ที่

พระพุทธองค์จึงได้ทรงแสดงไว้ว่า **"ความกตัญญูกตเวที เป็นมงคล"** คือความสุขสวัสดีอันประเสริฐ สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า "...กตญฺญุตา ...เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ" ดังที่ได้อรรถาธิบายมานี้

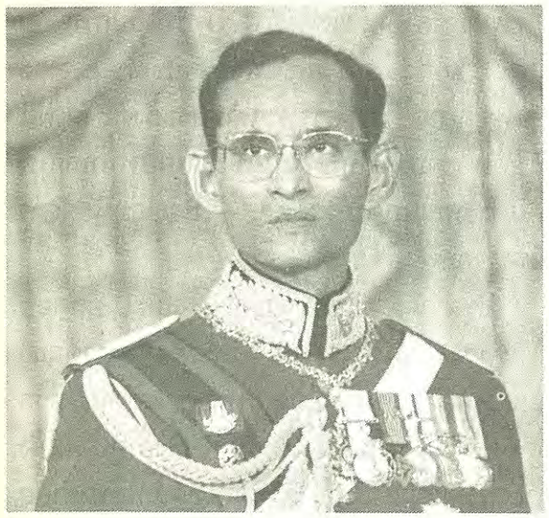

ในมหามงคลสมัยที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงทศพิธราชธรรมของเราทรงเจริญพระชนมายุมาครบรอบ ๖๐ พระพรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคมศกนี้ จึงเป็นโอกาสอันดีที่เราชาวไทยทั้งปวงจักได้น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านได้ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ทำนุบำรุงบ้านเมือง ทรงออกเยี่ยมเยียนช่วยเหลือเหล่าพสกนิกรของพระองค์ด้วยพระอุตสาหะวิริยะ ไม่ทรงย่อท้อต่อแดดลม ฝน แม้จะทรงลำบากพระวรกายก็มิได้ทรงท้อถอยที่จะเสด็จไปทรงดูแลทุกข์สุขเหล่าปวงประชาของพระองค์ ทรงช่วยดับทุกข์เข็ญในยามที่ชาติบ้านเมืองเดือดร้อนระส่ำระสาย ทั้งหลายทั้งปวงสุดที่จะพรรณนาได้ แล้วพึงสนองพระคุณของพระองค์ท่านด้วยความประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อชาติบ้านเมือง เป็นสาธุชน พลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และในพระมหามงคลสมัยนี้ ขอเชิญสาธุชนทุกท่าน จงได้ไปร่วมใจกันประพฤติปฏิบัติธรรม รักษาศีล เจริญภาวนา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน ณ สถานที่ ๆ มีการจัดให้มีการปฏิบัติธรรมดังกล่าว ณ ที่ใด ๆ ก็ได้ตามที่ท่านสะดวก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (อยู่ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก) **ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม** นี้ได้ ทั้งพระสงฆ์ สามเณร อุบาสกและอุบาสิกา โดยที่ท่านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ที่อาตมภาพได้ชี้แจงแสดงมาตามวาระพระบาลีในมงคลสูตร ที่ว่า **"ความกตัญญู" เป็นความสุขสวัสดิมงคลอันประเสริฐแก่ผู้ปฏิบัติ** และว่า **"ความกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี"** นี้เห็นพอสมควรแก่เวลา เทสนาปริโยสาเน อวสานการเป็นที่จบลงแห่งพระธรรมเทศนานี้ เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจแห่งคำสัจโดยอ้างธรรมปฏิบัติที่อาตมภาพได้แสดงมาในมงคลสูตรนี้ สทาโสตฺถี ภวนฺตุเต ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาประชุมสโมสรรับฟังธรรมอยู่นี้ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

เอวํ ก็มี ด้วยประการฉะนี้

■■■■

ธรรมจากธรรมบท
ผู้เกียจคร้าน-ผู้ปรารภความเพียร

โดย **พระมนัสชัย สุมโน**

โย จ วสฺสสตํ ชีเว
กุสีโต หีนวีริโย
เอกาหํ ชีวิตํ เสยฺโย
วิริยํ อารภโต ทฬฺหํ

ผู้ใดเกียจคร้าน มีความเพียรเลว พึงเป็นอยู่ตั้งร้อยปี แต่ผู้ปรารภความเพียรมั่นคง มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียว ประเสริฐกว่าผู้นั้น

อธิบายความ ผู้เกียจคร้าน คือบุคคลผู้ยังกาลให้ล่วงไปด้วยอกุศลวิตก ๓ มี กามวิตก พยาบาทวิตก และวิหิงสาวิตก ผู้มีความเพียรเลว คือ ผู้ไม่ประกอบความเพียรในปธาน ๔ มีสังวรปธาน เป็นต้น อันเป็นไปทางกายและเป็นไปทาง

จิต แม้เป็นอยู่ร้อยปีก็ไม่มีประโยชน์ คือ ประโยชน์ตนและประโยชน์แก่ผู้อื่น ส่วนผู้ปรารภความเพียรมั่นคง คือ ผู้มีศีล โดยการรักษาปาริสุทธิศีล ๔ ให้บริบูรณ์ เป็นผู้ปฏิบัติตามมรรคมีองค์ ๘ มีสัมมาทิฏฐิ และสัมมาสังกัปปะ เป็นต้น เป็นผู้เห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อมแห่งปัญจขันธ์หรือเป็นผู้สามารถยังฌาน ๒ ประการคือ โลกิยะฌานและโลกุตตรฌานให้เกิด ความเป็นอยู่แม้วันเดียวหรือแม้ครู่เดียวของบุคคลผู้ปรารภความเพียรมั่นคงประเสริฐกว่า สูงสุดกว่าความเป็นอยู่ร้อยปีของผู้เกียจคร้าน ผู้มีความเพียรเลว ผู้ทุศีล ผู้ไม่ข่มจิตที่ฝึกยาก เพราะจิตที่ฝึกดีแล้ว ย่อมนำสุขมาให้ สมดังธรรมภาษิตที่ว่า

ทุนฺนิคฺคหสฺส ลหุโน
ยตฺถ กามนิปาติโน
จิตฺตสฺส ทมโถ สาธุ
จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ
การฝึกจิตที่ข่มยาก (ที่เขา) มักตกไปในอารมณ์ที่น่าใคร่ เป็นความดี (เพราะว่า) จิตที่ฝึกแล้ว นำสุขมาให้

อธิบายความ คำว่า จิต ได้แก่ วิญญาณ ก็วิญญาณนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกว่า "จิต" (แก้อรรถในธรรมบท ภาค ๒ เรื่องเมฆียเถระ) เพราะเป็นธรรมชาติที่วิจิตรด้วยภูมิ คือที่อยู่ วิจิตรด้วยวัตถุ คือที่ตั้ง วิจิตรด้วยอารมณ์ และวิจิตรด้วยวิถีจิตมีกิริยาอาการของจิตเป็นต้น จิตนี้อันบุคคลย่อมข่มได้โดยยาก และย่อมห้ามได้ยาก เนื่องเพราะจิตเป็นธรรมชาติที่เกิดและดับเร็ว คือมีสภาพเบา ทั้งมีความดิ้นรนไปในอารมณ์ทั้งหลายมีรูปเป็นต้น มีความกลับกลอก คือไม่สามารถจะดำรงอยู่ในอารมณ์เดียวได้นาน เหมือนเด็กทารกผู้ไม่นิ่งอยู่ด้วยอิริยาบถเดียว มักตกไปในอารมณ์ที่น่าใคร่ คืออารมณ์ที่ตนปรารถนามีความยินดีในกามคุณ ๕ มีรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งสัมผัสทางกาย เป็นต้น ฉะนั้น บุคคลผู้มีปัญญาคือผู้ฉลาด ผู้รู้แจ้ง ควรฝึกจิตอันมีสภาพดิ้นรนเป็นต้น ให้ปราศจากกิเลส ด้วยอำนาจธุดงค์มีการอยู่ในป่าเป็นต้น ควรมีศรัทธา มีความเพียรอันเป็นไปทางกายและเป็นไปทางจิตในสมถะและวิปัสสนา ทำให้สิ้นพยศ เมื่อทำอย่างนั้นแล้วควรพิจารณาสภาวะของสังขารทั้งหลาย ด้วยการมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนาและธรรมในธรรมอันชื่อว่าสติปัฏฐาน ๔ ให้รู้แจ้งแทงตลอดในพระไตรลักษณ์ พร้อมกับทำคุณวิเศษเหล่านี้ คือ วิชชา ๓ วิชชา ๘ อันควบวิปัสสนาวิชชาและอภิญญา ๖ เพื่อให้รู้แจ้งในพระอริยสัจจ์ อันให้มรรคจิตเกิดและเจริญขึ้น ทำลายกองกิเลสอวิชชาน้อยใหญ่ได้แล้วก็จะสามารถบรรลุถึงซึ่งพระนพโลกุตตรธรรมเจ้า ๙ ประการ ให้เกิดมีในตนตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ เช่นนี้เป็นความดี เพราะจิตอันบุคคลฝึกแล้วย่อมเป็นเหตุนำสุขมาให้ คือความสุขอันเกิดแต่มรรคผล และความสุข คือพระนิพพานอันเป็นปรมัตถ์ ด้วยความไม่ประมาทสมดังธรรมภาษิตที่ว่า

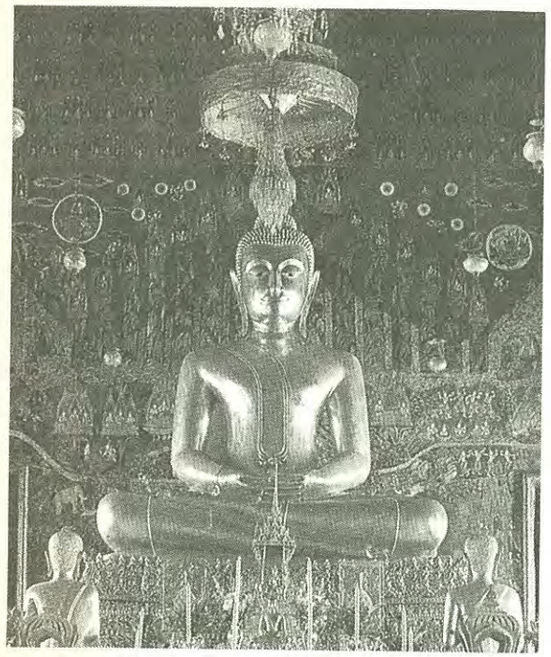

อปฺปมาทรโต ภิกฺขุ
ปมาเท ภยทสฺสิ วา
อภิพฺโพ ปริหานาย
นิพฺพานสฺเสว สนฺติเก
ภิกษุยินดีในความไม่ประมาท หรือเห็นภัยในความไม่ประมาท เป็นผู้ไม่ควรเพื่อจะเสื่อม (ชื่อว่า) อยู่ใกล้พระนิพพานทีเดียว

อธิบายความ ความไม่ประมาท คือความที่บุคคลเป็นผู้มีสติตั้งมั่นเพ่งอยู่ในความเพียร คือปธาน ๔ อันเป็นไปทางกายและเป็นไปทางจิตเช่นนี้ บุคคลนั้นยินดีในความไม่ประมาท คือยังกาลให้ล่วงไปด้วยความไม่ประมาท หรือเห็นภัยในความประมาท มีเห็นการเวียน ว่าย ตาย และเกิดในสังสารจักร มีภพมนุษย์ นรก และสวรรค์เป็นต้น หรือเล็งเห็นความไม่ประมาทว่าเป็นรากเง่าเป็นมูลเหตุไม่ให้เกิดในภพภูมิต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นต้น ย่อมเผาสังโยชน์อันเป็นเครื่องประกอบเครื่องผูกหมู่สัตว์ไว้กับทุกข์ในวัฏฏะ ด้วยไฟคือญาณ ซึ่งตนบรรลุแล้วด้วยความไม่ประมาท ทำให้เป็นของไม่ควรเกิดขึ้นอีก ดุจไฟเผาเชื้อน้อยและใหญ่ ย่อมเป็นผู้ไม่ควรเพื่อความเสื่อมจากธรรมคือมรรคและผลด้วยจิตตภาวนาสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นเหตุให้ได้คุณวิเศษที่เป็นโลกิยะและที่เป็นโลกุตตระทั้งหมด ส่วนความประมาทนั้น พระอริยะเจ้าทั้งหลายย่อมติเตียน เพราะความประมาทเป็นต้นเค้าของความวิบัติทุกอย่าง ความเป็นผู้โชคร้ายในมนุษย์ก็ดี การเข้าถึงอบายก็ดี ล้วนมีความประมาทเป็นมูล โดยเหตุนี้ บุคคลใดย่อมปรารภความเพียรเป็นปกติ บุคคลนั้นชื่อว่าปฏิบัติใกล้นิพพาน คือการดับกิเลส ตัณหา อุปาทาน ให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษเป็นพระอรหันต์ขีณาสพตามรอยบาทพระพุทธองค์ สมดังธรรมภาษิตที่ว่า

สนฺตํ ตสฺส มนํ โหติ
สนฺตา วาจา จ กมฺม จ
สมฺมทญฺญา วิมุตฺตสฺส
อุปสนฺตสฺส ตาทิโน
เมื่อพ้นเพราะรู้ชอบ สงบคงที่แล้ว ใจคอของเขาก็สงบ คำพูด และการกระทำก็สงบ

อธิบายความ ใจคอของเขาก็สงบ คำพูดและการกระทำก็สงบ กล่าวคือใจของสมณะ ผู้เป็นขีณาสพ ย่อมสงบ คือระงับหรือดับ เพราะความไม่มีแห่งมโนทุจริตทั้งหลายมีอภิชฌาเป็นต้น อนึ่งวาจาของเขาก็ชื่อว่าสงบแล้ว เพราะความไม่มีแห่งวจีทุจริตทั้งหลายมีมุสาวาทเป็นต้น และกายกรรมก็ชื่อว่าสงบแล้วนั่นเทียว เพราะความไม่มีแห่งกายทุจริตทั้งหลายมีปาณาติบาตเป็นต้นเช่นนี้ เนื่องเพราะสมณะผู้เป็นขีณาสพนั้นพ้นวิเศษแล้วด้วยวิมุตติทั้ง ๕ เพราะความรู้เหตุและรู้ผลโดยชอบ เป็นผู้สงบคงที่แล้ว คือเป็นผู้สงบระงับแล้ว เพราะความระงับแห่งกิเลสมีราคะเป็นต้น ณ ภายใน เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมประดุจดังว่าแม้ชนทั้งหลายจะทิ้งของสะอาด มีของหอมและระเบียบดอกไม้เป็นต้น หรือทิ้งของไม่สะอาดมีมูตรและคูถเป็นต้นก็ดีลงสู่พื้นดิน ความยินดีหรือความยินร้าย ย่อมไม่เกิดแก่แผ่นดินเพราะการกระทำนั้นฉันใด **สมณะผู้เป็นขีณาสพนี้ชื่อว่าคงที่แล้ว เพราะความเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลาย ๘ ฉันนั้น** เป็นพระอรหันต์ขีณาสพมีความดับเย็นแล้วดังนี้แล

■■■■

ตอบปัญหาธรรม

โดย **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล**

ถาม : *เมื่อเวลาปฏิบัติธรรม พอจิตเริ่มเป็นสมาธิจะเห็นความสว่างเกิดขึ้นบริเวณท้องเป็นความสว่างโล่ง ๆ จะต้องทำอย่างไรต่อไป ?*

ตอบ : เมื่อเวลาปฏิบัติธรรมเห็นความสว่างเกิดขึ้น อาจเหมือนดวงจันทร์ หรือความสว่างพอสมควร นั่นแสดงว่าเริ่มใช่แล้ว ใจเริ่มหยุดใกล้ ๆ กับฐานที่ตั้งของใจ ตรงกำเนิดธาตุธรรมเดิม จึงปรากฏมีความสว่างขึ้น อาจเห็นข้างหน้าหรือรอบ ๆ ตัวเป็นของจริงทั้งนั้นแต่ยังไม่แท้ จะแท้ต่อเมื่อใจหยุดนิ่งตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม (ฐานที่ ๗) จะเห็นดวงใสสว่างขึ้นมา เป็นดวงปฐมมรรค นั่นแหละของแท้ แต่เป็นของแท้โดยสมมุติ คือ เป็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ซึ่งยังจัดเป็นสังขารนิมิตอยู่ ถ้าเห็นอย่างที่กล่าวมา ให้กำหนดนึกหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางหรือกำหนดตั้งศูนย์กลางไว้ พร้อมอธิษฐานขอให้เห็นศูนย์กลางที่ใส และขยายศูนย์กลางออกแต่อย่าเพ่งแรง พอศูนย์กลางขยาย ในไม่ช้าก็จะเห็นดวงใสสว่าง

ขึ้นมา แต่ถ้าเราเผลอง่วง หรือเผลอสติ ความมืดจะเข้ามาแทนที่เป็นธรรมดา นั่นคือกิเลสนิวรณ์ เพราะฉะนั้นขอให้มีสติว่ากิเลสนิวรณ์จะเกิดขึ้น วิธีแก้โดยการนึกให้เห็นจุดเล็กใสตั้งขึ้นมาใหม่ แล้วอธิษฐานขยายศูนย์กลางจุดเล็กใสนั้น ดวงก็จะปรากฏใสสว่างขึ้น ให้หมั่นนึกเข้ากลางของกลางจุดเล็กใสนั้นไว้เรื่อย ๆ ให้ใจหยุดในหยุดกลางของหยุดอย่างสม่ำเสมออย่าเพ่งแรง นึกเข้ากลางของกลาง หยุดในหยุด อย่างต่อเนื่องก็จะเห็นศูนย์กลางใสขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งความมืดหมดไป (ที่เรียกว่า ธัมโมปะทีโป ความสว่างของธรรมที่สว่างเปรียบประดุจดังประทีปหรือดวงอาทิตย์) หลักสำคัญกำหนดใจให้เห็นจุดเล็กใสตรงศูนย์กลางกายแล้วค่อย ๆ อธิษฐานขยายจุดเล็กใสขึ้น อย่าให้ใจเคลื่อนจากศูนย์ ความมืดก็จะหายไป ความสว่างก็จะปรากฏขึ้นแทนที่ อย่าใช้สายตาเนื้อ เพราะจะปวดตา และไปแย่งหน้าที่ของตาใน หมั่นจดใจอยู่เสมอทุกขณะเดิน ยืน นั่ง นอน ก็จะเห็นดวงในดวง แล้วต่อไปก็จะเห็นกายในกายต่อไปเอง

ถาม : *เมื่อปฏิบัติธรรมเวลาเห็นดวงแล้ว จากดวงจะเห็นเป็นกายพระขึ้นมาเลย ไม่ได้เห็น ๑๘ กาย ตามขั้นตอนถูกหรือผิด และจะต้องทำอย่างไร ?*

ตอบ : การเห็นจากดวงเป็นองค์พระไม่ผิด เรื่องนี้เป็นเพราะเหตุว่าจิตละเอียดเข้าไปมากจนข้ามขั้นตอนกายที่หยาบกว่า เข้าสู่กายละเอียด ๆ ยังทำนิโรธคือดับหยายไปหาละเอียดได้ไม่เต็มที่ การเห็นก็อาจไม่ครบถ้วนข้ามขั้นไปถึงธาตุธรรมที่ละเอียดเลย ส่วนธาตุธรรมส่วนหยาบได้แก่ มนุษย์ละเอียด ทิพย์หยาบ ทิพย์ละเอียด รูปพรหมหยาบ รูปพรหมละเอียด อรูปพรหมหยาบ อรูปพรหมละเอียด ไม่เห็น แต่จริง ๆ มีซ้อนอยู่ข้างใน ในทางปฏิบัตินั้นเมื่อเข้าถึง ๑๘ กาย ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเจริญวิชชาแล้ว เมื่อพิสดารไปสู่สุดละเอียด กายเหล่านี้จะละเอียดขึ้นเป็นกายธรรมทั้งหมด วิธีการให้เห็นครบ ๑๘ กาย ก็โดยการถอนจิตมาให้หยาบลง ที่สำคัญคือต้องดับหยาบไปหาละเอียด ซึ่งเมื่อปฏิบัติได้ดังนี้ ขอให้ไปต่อวิชชากับหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ หรือมาต่อวิชชาที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ ทุกวันอาทิตย์ หรือที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เวลาที่เขามีการอบรมพระกัมมัฏฐาน ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ พฤษภาคม และวันที่ ๑ - ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

ถาม : *เวลาปฏิบัติธรรม คำว่า "เห็นองค์พระกับ เข้าไปเป็นองค์พระ" ต่างกันอย่างไร ?*

ตอบ : คำว่า "เห็นองค์พระ" หมายถึง มองเห็นที่อยู่ห่างออกไป ไม่ใช่ตัวเรา

คำว่า "เป็นองค์พระ" หมายถึง เมื่อเห็นองค์พระปรากฏขึ้นให้นึกเข้าไปที่ศูนย์กลางองค์พระ องค์พระก็จะขยายใหญ่ขึ้นกว่าเดิม และจะปรากฏองค์ใหม่และดวงใหม่ที่ศูนย์กลางองค์พระ ละความรู้สึกเป็นตัวเราหรืออันเนื่องกับกายเนื้อก็จะปรากฏองค์พระที่ใสละเอียดกว่าเดิมเกิดขึ้นใหม่ เอาใจจรดเข้าไปเป็นองค์พระใหม่เรื่อย ๆ เรียกว่า **"ดับหยาบไปหาละเอียด"** แล้วก็หยุดในหยุด กลางของหยุด ที่ศูนย์กลางดวง ศูนย์กลางกายละเอียดใหม่ ให้เห็นในละเอียดทั้งดวงและกายเรื่อย ๆ ไปจนสุดละเอียด เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่วิชชาจะเจริญขึ้น ดับกิเลสอวิชชามูลรากฝ่ายเกิดได้ดี

■■■■

ขอเชิญเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับทั้งชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุน**ให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี** (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และ**ไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป** และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับ**ท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตน จะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ โดยเสียค่าบำรุงกลด** เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุดและใช้การต่อไปไม่ได้ต่อไปด้วย ดังต่อไปนี้

อยู่ ๑ – ๕ วัน	บำรุงกลด ๑๐๐ บาท
อยู่ ๖ – ๑๐ วัน	บำรุงกลด ๒๐๐ บาท
อยู่ ๑๐ – ๑๕ วัน	บำรุงกลด ๒๕๐ บาท

๔. ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่ติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรม หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔:๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณเสียงระฆัง)

๐๔:๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖:๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙:๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑:๐๐ น. รับประทานอาหาร แล้วพักผ่อนตามอัธยาศรัย

๑๔:๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗:๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรม แล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙:๓๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑:๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศรัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คุณตฺตโม) และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่**ศาลาการเปรียญ** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทาน ภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

เวลา ๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

เวลา ๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

เวลา ๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปโดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาสควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

ที่**พระอุโบสถ** วัดสระเกศฯ ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. ที่**วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น** ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี**

ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน) ทุกวันศุกร์มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใดเป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดการดังนี้

๓๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่**ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางช่อง ๙ อสมท.

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ และที่ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุยานเกราะ** ๗๙๒ กรุงเทพฯ ทุกวัน**อังคาร, พฤหัสบดี** เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

๒. **สถานีวิทยุ ททท (ภาคปกติ)** ของ อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวัน**อาทิตย์** เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.

๓.**สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวัน**อาทิตย์** (ก่อนปิดรายการ)

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงฯ ที่ฐานพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเปิดโอกาสให้สาธุชน บรรจุพระผงสมเด็จพระธรรมกาย พระบูชาต่าง ๆ ที่จัดสร้างโดยมูลนิธิฯ ไว้ที่ฐานของพระประธานปางปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ประจำศาลาอเนกประสงค์ เพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาและบูชาพระรัตนตรัย ท่านสาธุชนที่มีจิตศรัทธาบูชาและบรรจุได้ตามกำลังศรัทธา หรือเป็นชุด ๆ ดังนี้ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๑. บูชาตามกำลังศรัทธา มูลค่าบูชาองค์ละ ๒๕ บาท

๒. ชุดบูชาอริยสัจ ๔ เป็นไปในญาณ ๓ มีรอบ ๑๒ จำนวนพระ ๑๒ องค์ มูลค่าบูชา ๓๐๐ บาท

๓. ชุดบูชากิจ ๑๖ จำนวนพระ ๑๖ องค์ มูลค่าบูชา ๔๐๐ บาท

๔. ชุดบูชาโพธิปักขิยธรรม จำนวนพระ ๓๗ องค์ มูลค่าบูชา ๙๒๕ บาท

๕. ชุดพิเศษ

จำนวนพระ ๑๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๒,๕๐๐ บาท

จำนวนพระ ๒๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๕,๐๐๐ บาท

จำนวนพระ ๔๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๑๐,๐๐๐ บาท

ติดต่อบูชาได้ที่ **พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร** หรือที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ท่านที่ต้องการบรรจุด้วยตนเองทางมูลนิธิฯ จะเปิดให้บรรจุได้ทุกวันเสาร์ต้นเดือน และระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ เถรานุเถระ(๑ – ๑๕ พฤษภาคม และ ๑ – ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี)

ท่านผู้มีจิตศรัทธาประสงค์ที่จะสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติประการหนึ่งประการใด เพื่อเป็นธรรมทานที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นทานที่ยิ่งกว่าทานใด ๆ โปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพตามกำลังศรัทธาได้ที่ :

๑. ท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (ที่ตึกบวรเทพมุนี) กทม. ๑๐๑๖๐ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

๒. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไปเป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

อย่าอภัยให้กับความชั่ว อย่าแก้ตัวให้กับความผิดของตนเอง

โดย **ญาณรัตนะ**

หากว่ามนุษย์เราถ้าเคยทำความชั่วเพียงครั้งเดียวในชีวิตหรือเคยทำความผิดเพียงหนเดียว ก็เป็นสิ่งที่น่าจะให้อภัยกันได้ แต่โดยแท้จริงแล้วถ้าทุกคนทบทวนชีวิตให้ดีแล้วจะมีความผิดหรือความชั่วอยู่หลายประการที่เรากระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก สิ่งนั้นเป็นเรื่องแปลกที่คนเราทำไมจึงปล่อยให้ตนเองกระทำความผิดอยู่ร่ำไป

ความผิดหรือความชั่วที่คนเรามักจะกระทำอยู่เสมอมีอยู่มากมายจนบางคนรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา ได้แก่ การประพฤติล่วงละเมิดศีล ด้วยกาย วาจา และใจ อันนับเป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ดังจะขอยกตัวอย่างพฤติกรรมที่คนเรามักทำอยู่เสมอ เช่น การดื่มสุรา ยาเสพติด การเที่ยวเตร่สถานเริงรมย์ การพูดปด การพูดส่อเสียด การพูดเพ้อเจ้อ การพูดคำหยาบ การมีและปล่อยจิตใจให้อยู่ในอำนาจของความอิจฉาริษยา ความอาฆาตพยาบาท คุมแค้น ความโกรธ ความละโมบด้วยตัณหาราคะ ความหลงตัวหลงตน หลงอำนาจ มักใหญ่ใฝ่สูงไม่มีที่สิ้นสุด ฯลฯ ซึ่งทุกท่านคงทราบดี สิ่งเหล่านี้เมื่อมีในบุคคลใดก็มักจะมองข้ามหรือไม่เห็นความชั่ว ความเป็นพาล ณ ภายในของตน ไปคอยแต่เพ่งโทษพิจารณาความชั่ว ความไม่ดีของผู้อื่นอันมิใช่ธุระและหน้าที่รับผิดชอบของตัว พระพุทธองค์และพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีแล้วท่านสอนให้คอยมีสติพิจารณาเพ่งแต่โทษภายในตัวเองเป็นสำคัญและให้รีบหาทางแก้ไขเสียโดยพลัน ต่อไป

คนโดยมากมักจะมีเหตุผลในการกระทำหรือความประพฤติปฏิบัติของตน โดยเฉพาะถ้าเป็นความผิดแล้วก็มักจะหาเหตุผลมาคอยสนับสนุนแก้ต่าง

ให้กับความชั่วความผิดของตน หรือไม่ก็มักจะโยนความผิดของตนให้เป็นความผิดของบุคคลอื่นมากกว่า หรือหาเหตุผลอื่นเข้าข้างตนเองว่า คนที่ทำชั่วมากกว่าเรายังมีอีกเยอะหรือว่าสิ่งที่เราทำไปไม่เห็นจะสร้างความเดือดร้อนให้ใคร ใครๆ เขาก็ทำอย่างนี้กันทั้งนั้นหรือว่าเราทำไปก็เพราะความจำเป็น จะขอทำความดีชดใช้ในภายหลังฯลฯ เป็นต้น

การกระทำความชั่ว บางคนก็ไม่รู้ว่าเป็นความชั่ว เนื่องจากไม่สามารถแยกแยะความดีความชั่วได้อย่างนี้ก็น่าเห็นใจ แต่บางคนก็รู้ว่าสิ่งใดคือความดีความชั่ว แต่เพราะไม่ละอาย (ด้าน) และไม่เกรงกลัว (กระ-ด้าง) ต่อบาปอกุศล จึงกล้ากระทำซ้ำอีก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผลแห่งความชั่วที่ยังไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด หรือไม่สามารถแยกออกว่าผลที่ตนได้รับมาจากการประกอบกรรมชั่วอะไร และคิดว่าเป็นเรื่องของชะตากรรม ก็นับเป็นบาปกรรมของเขาจริงๆ แท้ทีเดียว หลักสำคัญที่จะเป็นทางออกที่จะไม่อภัยให้กับความชั่วคือ การแก้ไขตนเองที่สำคัญมี ๒ ประการคือ

๑. การมีสติ รู้ผิด ชอบ ชั่ว ดี ก่อนที่จะคิด พูด ทำ ให้มาจาก ณ ภายในให้มากที่สุด คอยระมัดระวังความประพฤติทางกาย ทางวาจา และทางใจของตนให้อยู่ในกรอบของคุณความดี แล้วเพียรรักษาคุณความดีนั้นๆ ซึ่งคุณธรรมข้อนี้จะเกิดมีขึ้นได้ในบุคคลที่หมั่นฝึกฝนอยู่เสมอด้วยการมีสติ

๒. พึงปฏิบัติธรรมโดยทางทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล เพื่อเพียรละชั่วที่เกิดขึ้นในสันดาน แล้วเพียรระวังความชั่วมิให้เกิดขึ้นในสันดานอีก หมั่นพิจารณาดูความประพฤติปฏิบัติของตน จงคอยพิจารณาเพ่งดูโทษ กล่าวโทษตนเองเสมอๆ ว่าเรามีข้อบกพร่องเรื่องใดบ้างและก็อย่าละเว้นให้กับความชั่วแก้ตัวให้แก่ความผิดของตน

ถ้าผู้ใดเพียรละชั่ว ทำดีได้อย่างนี้เป็นนิจ ย่อมจะเป็นคนดีที่สมบูรณ์ได้และสามารถที่จะดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่เป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขได้

ผลของการมีสติและการหมั่นพิจารณาตนเองทั้งภายใน (คือ กิเลส ตัณหา ต่างๆ) และการกระทำภายนอกคือ การกระทำหรือแสดงออกซึ่งความชั่วทางกาย ทางวาจา และทางใจ ถ้าลดละได้ ย่อมส่งผลดีอย่างน้อย ๒ ประการ คือ จะทำงานทางโลกและทางธรรมก็ย่อมประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองเป็นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับตนเอง ถ้าบุคคลใดได้มีโอกาสสำรวจและตำหนิตนเองก่อนที่จะมีใครมาตำหนิโดยไม่อคติคอยแต่จะเข้าข้างตัวเอง ไม่คอยคิดแต่ที่จะอภัยให้กับความชั่ว แก้ตัวให้กับความผิดของตนเองแล้วไซร้ ก็เท่ากับว่าเราได้พบขุมทรัพย์อันประเสริฐภายในตัวเองแล้ว เพราะผู้ชี้ข้อบกพร่องในตนด้วยตนนั่นแหละคือผู้รู้จักขุมทรัพย์ในตน

■■■■

๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๑ H.H.GYALWANG DRUKCHEN RINPOCHE เจ้าอาวาสวัด TUBTEN SANGAG CHOELING
ซึ่งเป็นวัดธิเบตในรัฐเบงกอลตะวันตก ประเทศอินเดีย
ต้อนรับพระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รองแม่กองพระธรรมทูต (องค์ที่ ๒)
เมื่อคราวไปร่วมพิธีสถาปนาธรรมทายาทผู้สืบต่อตำแหน่งเจ้าอาวาสองค์ต่อไป

ดูกรน้องเณร
พระศาสดาตรัสว่า
"หญ้าคาที่คนจับไม่ดี
ย่อมบาดมือ ฉันใด
การบวชถ้าปฏิบัติไม่ดี
ย่อมถูกฉุดไปนรกได้ ฉันนั้น"
(ตายนสูตร ๑๕/๗๐)

สถาบันพุทธภาวนาวิปัสสนาธรรมกาย เปิดอบรมพระกัมมัฏฐาน ปีละ ๒ รุ่น
รุ่นกลางปี ๑๕ - ๑๕ พฤศจิกายน ของปี
รุ่นปลายปี ๑ - ๑๕ ธันวาคม ของปี
และเปิดอบรมธรรมปฏิบัติแก่เยาวชน (ภาคฤดูร้อน) ในระหว่างปิดภาคเรียน
รุ่นที่ ๔ เปิดอบรมวันที่ ๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๓๒